

فی سبیل العبد الفقیر من لادن

الجلالی کی کتاب

تنظیمات

لہجہ جمعہ اللہ فی دار
القرآن

کتبخانہ سی
محمد السلیمانی

جمعیتہ شرعیہ اور ینبورغیہ طرفندن مختلف وقت لردہ تحت نظارتندہ اولان اماملرہ
نشر اولنمش فرمان لرجع ایدلمش و بر قدر ایکنچی معلومات لرجع درج ایدلمش
رسالہ در • امام و مؤذن و یا کہ امام و مؤذن اوله چق شاکر دلر ایچون ترتیب ایدلمشدر •

صاحبی رضاء الدین بن فخر الدین

اؤفا

بوکتابیننک باصمه سنه رخصت بیرلدی سانکی پیتر بورخده ۲۶ نجی مارته
۱۸۹۸ نجی یلده

باصمه اولنمشدر قزانده دومبر اواسکی ننگ باصمه خانہ سنده ۱۸۹۸ نجی یلده

Дозволено цензурою С.-Петербургъ. 26 Марта 1898 года.

Типографія Б. Л. Домбровскаго въ Казани.

تنظیمات

مؤذن ، امام ، خطیب ، آخوند ، درجه سنده اولان کمسنه لر ، اهل اسلامك معتبر عالملى حساب ايدلوب ، دولت نظرندده هم مأمور و خدام جمله سندن معدودلر در . بناء عليه بونلر ، اوزلرينه دولت طرفندن تا بشرلمش و تسليم ايدلمش وظيفه لرى كامل ايلمك ايله مكلف اولمشلر در . اكرده قصورلق و كهچيلك ايدرلر ايسه مسؤل اولهچقلى شبيهه سز در . لکن خدمت وقتنده اولان خلاف نظام اشاردن بعضيلرى قصدا و بيلوب اولسه ده ، كوبراكى خطالق و غفلت لك و حقيقت حال لازم درجه ده آنكلا شلمديقى سببندن اولديغى معلومدر . واقعا بر مأمور كندوسينك وظيفه و خدمتى نه شيدن عبارة ايدكنى تمام بيلماز و آچيق آنكلماز ايسه نه قدر احتياط و اعتبار ايله حرکت ايلر ايسه ده بر وقتنده خلاف قانون اش اجرا ايدوب دوچار مشكلات اولهچغى معلومدر . حتى كه بر ماده يى اجرا ايلمك كندوسينه لازم اولديغى حالده بيلمايكي سببلى احتياط ايلمك نيتى ايله مذکور عملى اجرا ايلماي قالدیغندن جواب آستونده قالميه مجبور اولان کمسنه لر كورلمشدر .

بناءً عليه اجمالا اولسه ده هر بر مأمور كندوسينه لازم اولمش امرلى فهلامك و اقتضا سينه كوره عمل اجرا ايلمك تيشلى اوله در . اماملر مركز قوللرنده دستور العمل مقامنده بر رساله اولمديغى سببندن كندولرى هر وقت دوچار خسارت اولمقده لر ايدى . آن اولسه ده بونلره معلومات و يرملك ايچون ، جمعيت شرعيه محكمه سى مختلف وقتلرده اقتضاء زمانه كوره تورلى سيركولر نشر ايلمش ، و بوسيركولردن ظاهر اولمديغى فائدلر سوبرانيه محكمه سنده ، كوني و ساعتى ايله كورلمش و مشاهده ايدلمش ايدى . و عبت اورنده يورتلمش حساب سز كاغدلرك از الوينه هم سبب اولمش ايدى . لکن جمعيت شرعيه دن نشر اولمش بوكبى رسمى كاغدلر محله حسابندن ارسال ابدللكندن بعض محله ده اولان ايكنچى امام ويا كه مؤذن لره ويرلمه يوب قالدیغندن ، بونلر ك فائده سندن اوشبو كمسنه لر محروم قالمقده لر ايدى . اوشبو كا بناء ، هر بر امام و مؤذن استفاده ايلسون ايچون معلوم فرمانلرى اوشبو اورنده جمع ايدوب ، رساله شكلنده ترتيب و باشقه بر قدر فائده لر هم الحاق ايلدوم . هر بر امام و مؤذن لر مطالعه ايدوب اوز وظيفه لرى ايله آشنا اولدقلى كبى ، امام و مؤذن اولهچقى شاگردلر هم كندولرينك التزام ايده چك عمللرينى بيلوب بصيرت اوزرنده اولورلر ديوظن ايلدوم

❁ دوخاونوی سوبرانیه طرفندن محله اماملرینه ❁

(۱)

غسپادین مینیستر و نوتریننخ دیل اوشبوییل مارت نك ۱۷ چي کون ۳۹۳ چي نومبر اوزرنده دوخاونوی سوبرانیه یازمش پرید پیسانیه سنده آیته در : ۱۱ چي توم نك ۱۲۳۰ چي استاتیه سینه بناءً متریه دفترینه یازلمای قالان کمسنه لرنك نسل ونسب لرینی تیکشرمک وظیفه سی دوخاونوی سوبرانیه محکمه سینه تابشلمشدر ، شونك ایچون بواشلر نی تفتیش ایتمک دوخاونوی سوبرانیه قیشلی بولمایدنر . دیب . غ . مینیستر نك اوشبو پرید پیسانیه سینه بناءً متریه دفترلرینه یازلمای قالان بالالر ویانکاج و طلاق ومیت لر نی صونکندن یازمق اصلاً ممکن اولمیه چقدر . یعنی اماملر نه کیفیت ایله دوخاونوی سوبرانیه یه تابشلسلر ، متریه لر شول کیفیت اوزرنده قاله چقدر . متریه دفترینه یازلمقدن مقصود ، خلقلرنك نسل ونسب لرینی ، وبعض طائفه لره ویرلمش « کناز » و « دووران » لک کبی امتیازلر نی ساقلامق هم ترکه تقسیم ایدلان وقتده مالنی ، شرعا تیشلی اولان وارثلره ویروب وارث اولمیانلرنك مال دعوا ایدولرندن ساقلاب ، وارثلک وعصبه لک اثبات ایتمکدر . مثلاً آتاسندن قالمش ماله وارث ایدوکن اثبات قیلور ایچون ، بالانك آتاو آتاسینک وهر ایکی طرفده اولمش باباسینک اسمی ، هم آتاو آتاسی آراسنده موافق شریعت عقد نکاح اولدیقی ، و آتاسینک وفات اولدیقی متریه دفترنده آچیق وتمام یازلمش اولمیه تیشایدنر . بوروشک اولمازسه محکمه لر حضورنک مذکور ترکه یه وارث ایدوکنی اثباب ایلمک مشکل اولور . نکاح ، طلاق ، وارثلک کبی دعوالرده کامل اشانچ متریه دفتری اولدیقی ایچون ، متریه دفترینی بیک اجتهاد واعتبار ایله یازمق تیش ایدوکنی ، دوخاونوی سوبرانیه ، محله اماملرینه کوب مرتبه آنکلاتمش ایدی . امامبوندن صونک اماملردن کلمش متریه لر دوخاونوی سوبرانیه ده کامل دقت ایله تفتیش ایدوله چکدر . ومذکور محکمه نك ۱۸۹۱ چي ییلده تاراتمش « تنظیمات » (*) وهم اوشبو « فرمان » لرینه امثال ایتمای حقوق شرعیه لر نی ابطال - و خلقلرنك نسل ونسب لرینی ضایع ایتمیه سچی اولان اماملر « اوغلاونوی سوده » تابشروپ اشلری تمام اولانه قدر اورنلرندن عزل ایدلوب تورله چقدردر .

(۲)

بعض اماملر ، حضورلرنده ، ایر ایله خاتون آراسنده موافق شرع خلغ ویاکه طلاق واقع اولسه ده ، خاتون طرفندن ویرله چک بدل خلغ ایر اوزرینه تابشروپ تمام اولمادوقی ایچون ، طلاق صورتنده ایر طرفندن ویرله چک مهر وعده نفقه لر ی خاتونه تابشرمادوقی ایچون یاکه « کیر باوی » مارقه ویرمدیکلری ایچون متریه یه یازمای کیچکتروب تورماقلری ، دوخاونوی سوبرانیه نك تفتیش ایدن اشلرندن معلوم اولمقده در . وهالبوکه بوندای اشلرنك متریه یه یازلمای تورماقلری شرعا ونظاما الوغ دعوالر چغوینه واماملرنك هم اوزلرینک ، حکم آستونن

(*) اوشبو ۱۸۹۱ چي ییلده نشر اولان « تنظیمات » ۳۹۹۹ چي نومبر اوزرنده ۱۸۹۴ چي ییلده ایکنچی مرتبه تاراتمشدر . کیله چکده هم مذکور اولور .

قالورینه سبب اوله در شونك ايچون دوخاونوی سوبرانيه ، عجله اماملرینه تاء كيد ايدوب بيوره در : حضورلرنده موافق شرع اولان خلع و طلاقلرني هيچ كچيكترمای موافق نظام ايدوب متريقه دفترينه يازسونلر . بدل خلع ومهر وعده نفقه لری كرك تابشرلمش اولسون كرك اولماسون . بلكه مهر وعده نفقه سی ، و خلع مثبت اولان صورتده بدل خلع كبی حقوق مالیه لرنی ، متريقه دفترنده يازلمشه بناءً ایر ايله خاتون اولز لری تيشلی اورنلرندن سورارلر . خلع و طلاقلرنك موافق شریعت ياكه موافق شریعت دكل ايدكنی بيلمك ، اماملرنك اولز لرنه لازمدر .

(۳)

۱۰ نچی نوم ۱ نچی چاستنك ۳ نچی هم ۹۱ نچی استاتیه لرنه بناءً قزیشی اون آلتی تمام اولمای ، ایریاشی اون سكرز تمام اولمای ، اماملر اصلاً عقد ايدوچی ونكاج خطبه سی او قوچی اولماسونلر . اورنلر عجله لرنده اولان كه سنه لرنك ياشلری نيچه ده ايدوکی متريقه دفترلرندن قارالوب بيلنور . اكرده متريقه ده يازلمای قالوی آچيق معلوم اولسه اول وقتنده « سيميننوی اسپيسكه » ده يازلمشنه قارالوب عمل قيلنور . اماچيتدن كيلوب تور وچيلرنك ياشلری قول لرنده اولمش « ميتر يچيسكوی اسويديتلستوا » لرندن ياكه عجله اماملرندن آلمش « ميتر يچيسكوی اسپرافقه » لرندن ، وبونلر اولميان تقدیرده محكمه لردن ويرلمش هر تورلی بيليت اورندن قارالوب بيلنور . اكرده قزلر دوغمش اورنلرندن باشقه عجله ده تر بيه لنمش لری سببلی ياشلری معلوم اولماز ايسه تر بيه لنمش عجله سنده کی امام ، عقد ايلماز دن مقدم ، دوغمش عجله سنده کی امامدن « آتاشينيه » ايله قزنك متريقه دفترنده كورلان ياشنی سوراب الوب تمام يتدوكنی بيلوب عقدايدر . ايسکی عجله دن آيورلان يانكا عجله اماملری ، كرك اشلرینی ايسکی عجله ده اولمش متريقه دفترندن اولز لری باروب قارارلر ياكه « آتاشينيه » ايله سوراب آلورلر . متريقه ده اولمش اشلرني محكمه لر سورارلر ايسه مطلقا - ياكه اماملر ، اول اشنك نه خصوصده كرك اولديقنی بيان قيلوب سورارلر ايسه سورالمش اماملر هيچ كچيكتورمای متريقه ده كورلمشچه جواب يازسونلر . بوروشده اولان جوابلره « كيرباوی مارقه » يابشدر مق لازم دكل . مكرده متريقه دن آلمش يازولر ، محكمه لرده اشلره بركتلوب يرولديکی ايچون لا اقل يارتي تاباق كاغدنی اورتالای بوكب يازلمش هم آخرنده امامنك پودپيسى واسمنه مخصوص اولان پچاة ومهری سالنمش اولورغه تيشلی . محكمه لر واماملردن باشقه كشيلىر متريقه دن « اسپرافقه » سوراسه لر اول وقتنده سكسان قينلك « كيرباوی مارقه » يابشدر مق لازمدر . « ميتر يچيسكو اسويديتلستوا » ياكه محكمه لردن ويرلمش بيليت لره قاراب عقد نكاج ايدلان صورتك مذکور بيليت لرك وسوبرانيه دن ويرلمش « اسويديتلستوا » لرك نومبرلرينی ، بيل وچسله لرنی متريقه يه يازوب قالوب ، اصل نسخهلرني ايهلرینه قايتارلوب ويرلور .

(۴)

اماملرك ذمه لرينه لازم اولمش خدمت لری ، امامتلك قيلوب اهل اسلام مك ضروريات دينيه لرينی

تعلیم ایدوب دائم الاوقات وعظ ونصیحت وحسن حلق ویومشقی سوز ایله عامه مسلمینک صلاحینه دلالت وسعی قیلمقدر . بناء علیه اماملردن الوغ وفضیلت اهللری اوزلرندن توبانلره هر وقت حمایت وشفقت ایله اولوب هم کچوکلری اطاعت ومصاحت ایله ترکیک ایدرکا اجتهاد قلمق لازمدر . اخوة اسلامیه ره رعایت وحقوق انسانیهی کامل ایدرکا تروشمق اک مقدم اماملره تیشلی در . خصوصا عبادة لری ادا قلمیه پادشاهلر منظر فندن اختیاری اولومزی خاطر دن چقارمای دائم شکرانده اولماق لازمدر . لکن بعض اماملر باردر که هیچ ضرور اولمیان حتی که شریعت ستر قلمیه قوشقان نرسه لر خصوصند بر برسی هم محله خلقلری اوستندن دوخاونوی سوبرانیه وباشقه محکمه لره عرضه ویرمکده لر وکویا جبر و ظلم کورمش عاجز وبیچاره لر مثالند دعوالر یروتمکده لر در . وحالبوکه اماملرنک بوروشده بر برسی هم باشقه لر ایله مصاحت سز وتچسز معیشت ایدولری وبر توقتمای حاکملر وعکمه لر حضورلرنده یرولری ، اوزلرینک دوخاونوی اشلرنی تیشلی اولان روشچه ایده آلمای و خلقلر آراسنده تورلی تورلی دشمنلق وعداوة شایع اولمایه سبب اولدر بناء علیه بوندن صونک بوروشده ، یوق منزلنده اولان عیب لرنی زور کوروب اسلام قارند اشلری اوستندن محکمه لره عرضه ویروب یا که باشقه لرنی عرضه ویرمیه دلالت ایدوب تورلی تورلی فتنه لر کورکازمیه سبچی اولان اماملره دوخاونوی سوبرانیه کامل مرتبه دقت ایدوب عملرینه تیشلی اولان جزالر یورته چکدر . شونک ایچون اماملر ، ادوا کاتلر روشننده دعوا وخصومت آرتندن یروملی - علما جنسندن اولماقلرنی بیلوب اوز خدمتلری ایله مشغول اولسونلر . اوشنداق موعذنلر مسجدلرنی تربیله ب و پاک ایدوب عبادة خانه روشننده توتسونلر . هم اماملرینه کچیلک کورکازوب اطاعت قیلورغه وانلرنک بیورغان خدمتلرنی کامل ایتمک اجتهادنده اولسونلر .

چلین فخرالدینوف

سکره تار قدر غولوف

اوستال ناچالنیک تیری غولوف

۲۴۶۵ نچی نومبرده

(اوقا) ۱۸۹۲ نچی ییل ۲۸ نچی ملی ده

عمر طرفندن ملاحظه !) متریکه واوشنداق « سمینوی اسپسکه » نک هر ایکسند یازمای قالانلر حقنده بوسیر کورده بر نرسه بیان ایدامشدر . حالبوکه بوکبی کمسنلر خصوصا قزلرا اولدر . بناء علیه بوندای حادثه توغری کلان کمسنلر ؛ - سمینوی اسپسکه ده یوق ایدکی حقنده وولسدن اسپرافقه آلوب ، جمعیة شرعیة محکمه سینه هم مذکور اسپرافقه نی مرافعه ایدوب ، نه روشده عمل ایدرکا کورک ایدوکنی استفسار ایلمک لازم اولسه کورک .

۲ - اسپرافقه لرنک درست و حقیقت اولوب اولمادیغی حقنده شبهه ایدولان صورده پالیسه آرقلی ، اسمندن اسپرافقه ویرلمش امامک کندوسینه ویا که توغری جمعیة شرعیة محکمه سینه مراجعت ایلمک لازم اولسه کورک جمعیة شرعیة ره مراجعت ایدولمکده اریخب متریکه سینه تطبیق ایدوب جواب ویرلور ظننده مز .

۳ - متویجسکوی اسپرافقه لر خزینه حقی اولمای فقط دفع شبه ایچون اماملرنک کندولرینه لازمدر . بوتقدیرجه حاجت اولان یاشلر ویا که طلاق ونکاح لری ، اماملر اوزلری متریکه دن کوروب بیلمشلرایسه ، متویجسکوی اسپرافقه حاضر ایتیمه لزوم اولمازه کورک ، بیله اسپرافقه حاضر اولمای توروب لوازم اداء ایدوچی امام عیب لو هم اولمازه کورک .

Правила въ разъясненіе 1338 ст. X т. 1 ч. закон. граж. изд. 1887 г. изданныя съ разрѣшенія Его Высокопревосходительства Гопсодина Министра Внутреннихъ Дѣлъ отъ 22 мая 1893 года за № 2863, для руководства приходскимъ мулламъ при раздѣлахъ наслѣдственныхъ имуществъ умершихъ магометанъ.

1) Мулла приступаетъ къ раздѣлу наслѣдства не иначе, какъ по просьбѣ кого либо изъ наслѣдниковъ; безъ просьбы наслѣдниковъ мулла можетъ приступить къ раздѣлу наслѣдства въ томъ случаѣ, когда это поручается ему Духовнымъ Собраніемъ. По своей же волѣ, безъ порученія начальства и безъ просьбы наслѣдниковъ, мулла не долженъ вмѣшиваться въ дѣла о раздѣлѣ наслѣдства.

2) Раздѣлъ наслѣдства по просьбѣ наслѣдниковъ долженъ производить тотъ мулла, къ приходу котораго принадлежалъ умершій наслѣдодатель. По требованію же начальства можетъ приступить къ раздѣлу наслѣдства и мулла чужаго прихода.

3) Прежде чѣмъ приступить къ раздѣлу, мулла долженъ собрать свѣдѣнія о томъ, нѣтъ ли въ числѣ наслѣдниковъ малолѣтнихъ и назначены ли къ послѣднимъ опекуны. Если опекуны не назначены, то и къ раздѣлу наслѣдства приступать не слѣдуетъ до тѣхъ поръ, пока не будутъ опредѣлены къ малолѣтнимъ опекуны.

دستور العمل (*)

میراث مالنی بولنان وقتده اماملر ایچون لازم اولان ترتیب در • ملکی نظام ک ۱۰ نجی توم ۱ نجی قسم ده اولان ۱۳۳۸ نجی استاتیا اوزرینه غسبادین منستر طرفندن ایدلمش بیان اولوب، ۱۸۹۳ نجی ییلک ۲۲ نجی ماید- ۴۸۴۳ نجی نومیر اوزرنده جمعیه شرعیه یازلمشدر •

۱) اماملرنک میراث مالنی بولماکلرینه وارثلردن بریسی طرفندن التماس ایدلمک ویاکه جمعیه شرعیه طرفندن فرمان (اوکان) اولمق شرطدر • بوندن باشقه صورت لرده اماملر، ترکیبی تقسیم ایده آلمازلر •

۲) محکمه لردن امر اولان صورتده هر بر امام تقسیم ایلر ایسه ده، وارثلر التماسی ایله تقسیم ایلیمک فقط محله امامینه مخصوصدر • بنه علیه وارثلر التماس ایدرلر ایسه ده چیت محله امامی تقسیم ایده آلمازلر •

۳) بالغ وارثلرک جمله سینک رضالقلری وصبی وارثلرک اپیکونلرینک رضالقلری شرطدر • بونک خلافتجه اولور ایسه اوشنداق صبی لر ایچون اپیکون تعیین ایدلمش ایسه، اماملر تقسیم ایده آلمازلر •

(*) اوشبودستور العمل، محکمه شرعیه طرفندن ۱۸۹۳ نجی ییلده - ۲۱ نجی ایونده - ۱۳۹۳ نجی نومیرده اولان اوکازی ایله جمله محله اماملر بنه نشر ایدلمشدر •

4) Приступая къ раздѣлу наслѣдства, долженъ отобрать отъ всѣхъ совершеннолѣтнихъ наслѣдниковъ и отъ опекуновъ малолѣтнихъ отзвыы о согласіи на производство тѣмъ муллою раздѣла наслѣдства. Только при изъявленіи согласія на это всѣми наслѣдниками мулла можетъ произвести раздѣлъ; въ противномъ же случаѣ-долженъ отказаться отъ этого, объяснивъ наслѣдникамъ, что они должны обратиться въ судъ гражданскій.

5) Раздѣлъ наслѣдства, когда всѣ совершеннолѣтніе наслѣдники и опекуны малолѣтнихъ, если они есть, будутъ согласны предоставить это муллѣ, производится по правиламъ шаріата, на основаніи ревоятвъ книги «Фраизъ».

6) Объ этомъ долженъ быть составленъ письменный актъ, подписанный муллою, который производилъ раздѣлъ, всѣми наслѣдниками и свидѣтелями, бывшими при раздѣлѣ.

7) По совершеніи всего этого мулла долженъ вручить составленный и подписанный раздѣльный актъ наслѣдникамъ, объяснивъ при этомъ, 1, что если кто изъ наслѣдниковъ не доволенъ его дѣйствіями или находитъ, что имъ не правильно прммѣнены правила шаріата,

۴) (بناء عليه تقسیم دن مقدم بالغ وارثك وصبی لر اپیکونلر ینک جمله سی نکر رضاقلر نی آلوب تقسیم ایدر لر • وبوندن باشقه صورة ده تقسیم ایلمک ممنوعدر • لکن ملکی محکمه لر ه مراجعت ایلمک حققر ی وار ایدوکنی اماملر وارثلره بیلدر لر •

۵) (جمله بالغ وارثلر واپیکونلر رضا اولور لر ایسه ، ترکه یی اماملر موافق شریعت تقسیم ایدر لر •

۶) (تقسیم ترکه خصوصنده راز دینلوی آکته (تقسیم نامه) یاز لور • تقسیم ایدوچی اماملر وجمله وارثلر واپیکونلر اوشنداق مجلسده حاضر اولان کمسنهلر ، جمله سی مذکور تقسیم نامه یه امضا ایدر لر •

۷) (بیلهر وشد ه ، تقسیم ترکه تمام اولدقن ذکر ایدلمش راز دینلوی آکته نی ، امام وارثلره تابشر ر • امامک اوشبو تقسیم ایدوینه راضی اولمیان وارثک جمعیه شرعیه یه عرض ایلمک وظیفه سی وار ایدوکنی ، اوشنداق ملکیه محکمه لر ه مراجعت ایدوب تقسیم ایتدر مک

то можетъ жаловаться на него Духовному Собранію, а также имѣеть право обратиться съ просьбой о раздѣлѣ и въ гражданскій судъ, который при распредѣленіи наслѣдственныхъ долей будетъ руководствоваться не общими гражданскими законами, а законами магометанскими; 2, что раздѣльный актъ составленный имъ, муллою, наслѣдники должны явить у натариуса, или въ судъ, или наконецъ въ волостномъ правленіи; а если въ числѣ наслѣдниковъ есть малолѣтніе, то раздѣльный актъ предварительно долженъ быть представленъ на одобреніе учрежденія, наблюдающаго за опекунами; у крестьянъ и банширъ-сельскаго схода, у мѣщанъ купцовъ и чиновниковъ-сиротскаго суда, у дворянъ-дворянской опеки.

8) Этимъ всѣ обязанности муллы по раздѣлу наслѣдства оканчиваются и ни во что болѣе мулла вмѣшиваться не долженъ, отнюдь не дозволяя себѣ ни составлять опись наслѣдственнаго имѣнія, ни совершать самую передачу наслѣдникамъ опредѣленныхъ имъ по раздѣльному акту частей наслѣдства, такъ какъ все это наслѣдники должны сдѣлать или сами добровольно, или же чрезъ гражданское начальство, совершенно минуя муллу.

9) Всѣ эти правила относятся собственно до раздѣла наслѣдственныхъ имѣній, оставшихся послѣ умершихъ; въ тѣхъ же случаяхъ, когда происходятъ у крестьянъ или

حقى هم وار ايدوكنى ، تقسيم ايدوچى امام وارثلره بيان ايدوب آنكلاتور . اهل اسلام تركه سنى تقسيم ايتدوكلرى وقتده ملكيه محكمه لرى ، عمومى نظام ايله تقسيم ايلمائى فقط شريعت بيان ايلمش روشچه تقسيم ايدرلر . بو خصوصى هم اماملر وارثلره بيلدرلر . امام طرفندن ترتيب ايدلنوب و يرلمش راز ديلنوى آكته نى وارثلر اوزلرى ، ناتاريوس ده ياكه سود و محكمه يه ياكه ؤلستنوى پراؤلنيه تدبيرينه ويرلر .

وارثلر آراسنده صبى اولور ايسه اول وقتده راز ديلنوى آكته ايبكونلره نظارة ايلمكده اولان محكمه لره تابشرلنور . مثلا قريه خلقى اولسه سلسكى جمعیه تدبيرينه ، ميسچان و كوپيس اوشنداق چينوفنيكلر اولسه ، سيروتسكى سود تدبيرنه دووران اولسه دوورانسكى آپكانك تدبيرينه تابشرلور .

۸) راز ديلنوى آكت نى درست ترتيب ايلمك ايله تقسيم ايدوچى امامك خدمتى تمام حساب ايدولنده در . بناء عليه تركه يه اوپيس يازمق و ياكه تعيين ايدلمش حصه يى وارثلره آلوب ويرماك كى خدمت لره اماملر هيچ شروع ايلمازلر . چونكه بو اشلرى كامل ايلمك ملكى حاكملر وظيفه لريدر .

۹) ذكر ايدلمش ماده لر جمله سى ، وفات اولمش كمسه نك تركه سنى تقسيم ايلمك صورتينه مخصوصدر . بناء عليه تقسيم تركه دن

башкирь семейные раздѣлы, муллы
вовсе не должны вмѣшиваться на
сельскихъ сходахъ, на основаніи
особыхъ правилъ о семейныхъ раз-
дѣлахъ.

Членъ *Ибрагимовъ*.

Секретарь *Жадыргуловъ*.

باشقه تقسیم لره اماملر شروع ایده آلمانلر •

(اصلندن ترجمه ایدوچی تیتولرنی ساوتنیک
محمد سلیم امید بایوف)

بو اورنلک ترجمه سی خلاصه ایدلوب یازلمشدر •

متريقه دفترنی یازمق خصوصنده جمعیت اسلامیہ طرفندان

تنظیمات

۱) متريقه دفترينه يازله چق شيلرى تيشلى فصللرك برنجى بيتندان يازله باشلاب
هم هر بر اشلرنى وقتندن كچكترماى كونلرنى , نومبرلرنى , رسم خطلرنى , اعتبار ايله
درستلب و يول آرالرنى , نكاح و طلاق آرالرنى آيروم آچيق قالدروب يازسونلر • هم
بر عجلده ايكى امام اولسه ايكىسنى ايكى اورنه يازوچى بولماسنلر • مثلا بر نومبرده ايكى اير ياكه
ايكى قز اسم لنديكى ياكه وفات اولديقى , هم ايكى نكاح و ايكى طلاق يازلما سون • ايگن
بالالرنك ايگن ايدوكلرى يازلوب ايكى كشى حسابى ايله نومبر قويلسون •

۲) اماملر بالالره ماء ثور و مشروع اسملر و يرميه كامل اجتهاد ايتسونلر • هم بالالرك
اسم لرنى يازدقده آتا و آنا سينك و هر ايكى طرفده اولان باباسى نك اسملرنى , اگرده
بولسه فاميليه سنى , وقايوطاقفه دن ايدوكنى يازارلر • اما جانسز دوغمش بالالره گرجه اسم
قويسهلرده متريقه نك هيچ بر فصلينه يازماسونلر •

۳) ضرورة اولمياننده بر عجله امامى ايكنچى عجله اشلرينه قاتشما سون • مگرده بالا , قايده
دنبايه كيلسه شول عجله نك امامى اسم و يروب اوز متريقه سى نك تيشلى اورنينه يازار •
اگرده بوندای لوازم لر , اوتوب باروچى ياكه آزمدته كلمش كمسنه لره قلمش ايسه ,
اول صورده لوازم اداء ايدوچى امام , اصل عجله امامينه اعلام نامه يبارر • اصل عجله امامى
متريقه سينه ينده دن يازمايچه فقط معلوم يازونى متريقه ايله ساقلار • هم اصل عجله امامى مذكور
اعلام نامه دن كوپيه يازوب يل آخرنده دوخا ونوى سوبرانيه يه كيده چك متريقه نك ايچينه
سالوب يبارر • وفات صورده لرنده هم اوشبور و شك عمل قيلنور • اما هيچ بر عجله يه تابع اولميان
شهرلرده هم اوللرده تركليك ايدوچى كمسنه لر دوخا ونوى اشلرى اوزلرى اختيار ايدن اوكلرنى
امام لردن قيلدرلر •

۴) نکاح فصلند ه قزو یکتک هم آتا و بابا لرینک اسملرنی وقایوطائفه دن اید و کلرنی ویا شلرنی هم نکاح اولان نومبرلرنی ، و آی لرنی ، اوشنداق شاهدلرک هم آتالرینک اسملرنی وقایوشهر ویا که اول کشیلری اید و کلرنی تمام و آچیق یازسونلر .

۵) ایر ایله خاتون اوزلری امام حضورنده بولوب عقد باغلیان صورتده عقد شاهدلرنی ، اگرده بریسی یا که ایکسی ده حاضر اولنمازسه ، حاضر اولمیان طرفک شول نکاحه رضا اولما قینه هم کمنی بولسه ده وکیل اید وینه اوزلرندن ایشتمش کمسنه لردن شهادة آلوب ، رضالق و وکالت شاهدلرنی یازوب عقد ایتسونلر . اما هیچ بر نکاحه عقد شاهدلری یازلمای قالماسون .

۶) رضالق ، وکالت نفالت ، عقد ، شاهدلری ، شرع بیان ایلمش نصابدن آز اولمینچه ، شهادتی مقبول اولوردای عدل و اعتبارلی کمسنه لر بولوینه امام لردقت ایتسونلر . هم شاهدلرک و پوشلینه آچه سی و پروچی نک پود پیسنی . متر یقه یه یاز درسونلر . مکرده شول عمله نک اوکازلی کمسنه لری هیچ وقتده کشی ایچون قول قویماسونلر هم شاهد بولوب یازلماسونلر .

۷) امام لر ، اوزلرینه هم بالالرینه نکاح ، طلاق ویا که خلع کبی اشلرنی اصلا اجرا اید وچی بولماسونلر . حاجت وقتده بوا شلرنی ایکنچی امام لردن قیلدروب متر یقه یه یاز درلر مکرده « آدس » هم « کاستروما » کبی ایکنچی امام لر یراق اولان اوزلر بوهکمدن مستثنی در . اما دوخا ونوی سو برانبه دن اوزاسمنه آیروم « رخصت نامه » اولمیان مده ده موعذن لر اصلا نکاح هم عقد اید وچی اولماسونلر .

۸) مهر لرده هم بدل خلع لرده آچه نی صفر ایله یازمای بلکه حرف ایله یازسونلر . هم قدیمی باقر حساب لری منسوخ اولدیقی ایچون حاضر کی عرف کمش حسابی ایله یازسونلر .

۹) نکاح ده مهر نک نه قدر تابشروب ونه قدر تاپشردیقی ، و تاپشردیمیان مهری ، کم ذمه سنده قالدیقی ، هم خلع صورتنده بدل خلع نیندای شیلر اولوب ایر اوزرینه تاپشردیقی امام لر تمام یازوب ایر ایله خاتون یا که وکیل لرینه فہم لتکلری صوکنده ایجاب قبول یورتوب پود پیس لرنی متر یقه یه یاز درسونلر . اوشنداق طلاق صورتنده ، قالان مهر هم موعنة سکنی کبی حقوق نکاح خاتون اوزرینه تاپشردیقی یا که تاپشردیقی آچیق یازسونلر . اما خاتون اوزی طلاق پا که خلع دن کو پیه سورامیان مده ده « گیر باوی مارقه » کیتوردیب تکلیف ایتسونلر . گیر باوی مارقه فقط - متر یقه دن شهادة نامه « سوید یتیلستوا » آلور اوچون کنه لازم اوله در .

۱۰) امام و شاهدلر حضورنده نکاح وقتنده ایر کمسنه طلاقنی خاتونینه تاپشروب ویا که باشقه وجه لر ایله برار درست شرط تعلیق ایتسه امام لر ، شول تفویض صورتنی نکاح فصلینه یازار لر . اما نکاح وقتندن صونک اولان تعلیق لری طلاق فصلینه یازار لر .

۱۱) متر یقه دفترینه یازمق تیشلی اولان اشلرنی عمله نک بارچه منشورلی کمسنه لری برکا اداع ایدوب متر یقه یه هم برکا یازار لر و هر براستاتیا آخرنده جمله سی قول قویار لر . اکرده

بررسی حاضر اولهای قالسه ، لوازم ایدوچی ، آئی استاتیا آخرینه یازوب قویار . اوز آلدینه آیروم نومبر ایله یازله چق شیلر ، مثلاً هر بر وجود وهر بر نکاح و طلاق و وفات اوزینه بشقه بر استاتیا حساب ایداه در .

(۱۲) اوز حضور لرنده اولمیان اشلرنی اماملر متر یقه یه یازما سونلر . لکن سو بر انیه طرفندن متر یقه یه یازمق ایله امر اولان صورته لر بو حکمدن مستثنی در . اما برار سبب ایله برار ییل یا که آرتق - اسم ویرلمای قالمیش بالالره اماملر ، اسم ویرسه لر ، آتا و آناسی کورکازمش ییلک متر یقه سینه تیشلی نومبری ایله یازار لر . هم قایو ییل وقایو آیده ونه سبب ایله کیچکوب اسم ویرلدیکنی بیان قیلور لر . اگر ده شول ییلک متر یقه سی سو بر انیه یه یبارلمش ایسه قولندک یازلان متر یقه دن کوپیه یازوب سو بر انیه یه تاپشر لر .

(۱۳) عله ده اولمش امام یا که موعذن وفات اولور ایسه جنازه او قمش امام یا که موعذن متر یقه یه ثبت ایدوب هیچ کیچکترمای سو بر انیه اعلام ایدر .

(۱۴) یازله چق شیلر متر یقه کاغد لری یتر لک اولماز ایسه امام لر کون الکاری سو بر انیه دن داپالنیتلنی متر یقه صورار لر .

(۱۵) ییل آخرنده متر یقه نی سو بر انیه یه یبار و قتنک عله نک اوکازلی کمسنه لری جبولوب قولار نک قاله چق ایله کیده چک متر یقه نی مقابله ایدوب « هر ایکی متر یقه بر بر یسنه موافق » دیب قول قویار لر . ناکاه خطاء اورنلری اولسه آئی هم آخرنده یازوب کورکاز لر .

(۱۶) سو بر انیه طرفندن ینه دن ایکنجی تدبیر اولانه قدر اوشبو تنظیماتنی کامل ایلمک هر بر عله امامینه لازمدر . میراث ، نکاح ، طلاق ، مهر ، عده ، بدل خلع ، کبی مسائل شرعیه ده کامل اشانچ متر یقه دفتری اولدیقی ایچون اوشبو تنظیماتنی کامل ایلمک مساهله قیلوچیلر عندالله مسئول اولنه چق لری کبی ، نظاما هم غر ژدانسکوی محکمه لره تابشر لوب تاءدیب اولنور لر .

چلبین فخر الدینوف

سکره تار قدر غولوف

نومبر ۳۹۹۹
۱۸۹۳ نجی ییلده
۱۵ نجی اوکتابرده
اوا

اوستال ناچالنیک قیری غولوف

حرر طرفندن ملاحظه : لازم اولان کمسنه لک امضالری . ویا که تمغه لرینی . اماملر اورنلری یازمق شدیداً ممنوع ، نظام و شریعتی خلاف اولسه کک .

Приходскимъ Имамамъ Округа Оренбургскаго
Магометанскаго Духовнаго Собранія.

Дополненія къ изданнымъ 15
Октября 1893 г. за № 3999 пра-
виламъ о веденіи метрическихъ
книгъ.

1) Приходскіе имамы на время
уволненій ихъ подлежащими учреж-
деніями въ срочные отпуска, уда-
леній ихъ отъ занимаемыхъ дол-
жностей срочно или безсрочно,
или же срочныхъ призывовъ ихъ
по распоряженіямъ лицъ и мѣстъ,
завѣдываніе приходами должны пе-
редавать вмѣстѣ съ приходскими
метрическими книгами, документа-
ми по приходу и порученными Со-
браніемъ для производства разбо-
ровъ дѣлами вторымъ имамамъ сво-
ихъ приходовъ, а въ тѣхъ прихо-
дахъ, гдѣ таковыхъ нѣтъ, то мая-
зинамъ съ званіями могущихъ ис-
правлять должности Имамовъ въ
небытность таковыхъ, а въ тѣхъ
приходахъ, гдѣ нѣтъ ни вторыхъ
имамовъ ни маязиновъ съ приве-
денными выше званіями, то има-
мамъ другихъ ближайшихъ прихо-
довъ по соглашенію съ прихожа-
нами и съ желанія сихъ послѣд-
нихъ; въ случаѣ смерти приход-
скихъ имамовъ, которые занима-
лись веденіемъ метрическихъ книгъ
и у которыхъ таковыя хранились,
то вторые Имамы тѣхъ приходовъ,
а тамъ, гдѣ ихъ нѣтъ, маязины съ
званіями могущихъ исправлять дол-
жности Имамовъ въ небытность та-
ковыхъ, въ тѣхъ же приходяхъ,
гдѣ нѣтъ и такихъ маязиновъ, то
Имамы ближайшихъ приходовъ къ
приходу умершаго Имама немедлен-

كوبه

جمعیت اسلامیہ طرفندن عجلہ اماملرینه
میتریقہ لر یازمق خصوصندہ اوتمش
۱۸۹۳ نجی یلدہ اوکتابر ۱۵ ندہ -
۳۹۹۹ نجی نومبردہ تارالمش تنظیماتہ
الحاق اولنور ایچون .

(۱) عجلہ لر طرفندن معلوم مدۃ ایلدہ خدمتنی
قویوب تورمبہرخصت (آوتپوسکہ) آلمش
, ویاکہ برار سبب ایلدہ وعدہ لی یاکہ
وعدہ سز معزول اولمش , یاکہ عجلہ لر
طرفندن بر معین مدتہ چاقرلمش عجلہ اماملری ,
عجلہ نک خدمت و متریقہ لر ہم دکومینت لرنی
شول عجلہ نک ایکنچی امامینہ , ایکنچی امام
اولماسہ لوازم امام درجہ سندہ اولمش
مؤذنینہ , اولروشلی مؤذن دہ اولمازسہ عجلہ
خلقلی ایلدہ مصاحت و مشورۃ ایدوب آنلرک
رضالقی ایلدہ ایکنچی برچیت امامہ تابشرسونلر;
اوشنداق اماملر وفات اولان تقدیردہ عجلہ نک
ایکنچی امامی , اول یوق ایسہ لوازم امام
درجہ سندہ اولان مؤذن , اولہم اولمازسہ
عجلہ نک لوازمی قلمایہ اهل عجلہ طرفندن
اوتنلمش چیت عجلہ امامی , متوفی امامک
یور تندن ژولست یاکہ پالیتسہ حضورندہ
میتریقہ لر نی , یاکہ برار اش تفتیش قیلور
ایچون سوبرانیدن ویرمش اوکلر ویاکہ
باشقہ دکومینت ویاکہ تفتیش نامہ لر بولسہ
کلیسنی قاراب آلور وچیت امام اولان صورتن
شول وقتدن باشلاب عجلہ نک خدمت لرنی قلمایہ
شروع لنور بوننک ایچون سوبرانیدن
رخصت صوراب یورمک لازم دکلدر .

но и не испрашивая предварительнаго разрѣшенія Духовнаго Собранія обязаны принять, по желанію прихожанъ, отъ семейныхъ умершихъ Имамовъ всѣ приходскія метрическія книги, другіе документы по приходу и порученныя Собраніемъ для производства разборовъ дѣла, при членахъ Волостнаго Правленія, или членахъ Полиціи и немедленно же приступить къ исправленію всѣхъ лежавшихъ на умершихъ Имамахъ обязанностей.

2) Какъ выбывающіе изъ приходо^в на основаніи приведенныхъ въ 1 пунктѣ сихъ правилъ обстоятельство^в Имамы, такъ и Имамы, заступающіе на томъ же основаніи ихъ мѣста, должны немедленно доносить Магометанскому Духовному Собранію—первые о времени выбытія изъ приходо^в и о времени сдачи метрическихъ книгъ и документовъ, а вторыя о времени замѣщенія ими должностей выбывшихъ и о времени приѣма документовъ; при принятіи документовъ послѣ умершихъ Имамовъ слѣдуетъ обращать строгое вниманіе на то: за всѣ ли годы метрическія книги находятся на лицо, всѣ ли онѣ цѣлы и исправны и обо всемъ этомъ заступающіе мѣста ихъ Имамы обязаны подробно пояснить Собранію въ своихъ представленіяхъ о приѣмѣ.

3) Сдавать и принимать метрическія книги и другіе документы по приходу слѣдуетъ непременно по описи, за общимъ подписомъ сдатчика и приѣмщика.

4) Въ тѣхъ случаяхъ, когда жены безвѣсти отсутствующихъ мужей рожаютъ дѣтей и когда о расторженіи браковъ такихъ сопру-

(۲) خدمتگردن بوشانوب تورمیه (آوتپوسکه) آلمش اماملر قایوکونده عله خدمتندن فراغت قلور بولسهلر شول وقتک یوقاریک ایتولدکچه دکومینت ومیتر یقهلر نی تابشروب خدمتنی قویدقنی ومیتر یقهلر نی تابشردقنی راپورت ایله صوبرانیه یه اعلام ایتک تیشلی در ؛ اوشندا ق کړک متوفی وکړک سلامت اماملرک اوز قوللر نندن میتر یقهلر نی آلوب عله خدمتنی اوستنه لازم ایدن ، یا که وفاة اماملر دن قالمش تفتیش نامه لر ، ویا که صوبرانیه نک اوکلر نی آلان اماملر هم راپورتت ایله صوبرانیه یه اعلام ایدرلر . وفات صورتک میتر یقهلر ک عددلر نی وکلیسی ده بارمو یوقمو ایدوکنی وبار اولانلر ینک تزوکمو دکلمو ایدوکنی دقت ایدوب مذکور راپورت لر نک بیان ایدرلر .

(۳) بر امامدن ایکچی امامه ویا که لوازم امام مؤذنه میتر یقهلر ویرلدکده اوپیس بویتچه ویرلوب اوپیس کاغدینه آلوچی هم تابشروچی اماملر اورلر ینک امضالر نی یازوب ناعکید ایتیمیه تیشلی در .

(۴) غائب کمسنه لرک نکا عنده اولمش خاتونلر ، زوجلر نندن موافق شرع فرقت اولدقلری معلوم اولمیان مدتده ویا که شریعت قاضیلری وحاکلری طرفندن قارالوب نکا کلری فسخ ایدولمیان مدتک وجوده کلمش بالالر نی میتر یقهده ، زناندن یا که آتاسی معلوم دکل دیب یازمای بلکه غائب اولمش زوجلر اسملرینه یازسونلر .

(۵) غیر مشروع صورته ایله وجوده کلمش بالالر نی میتر یقهیه یازدقل آتاسی فلان دیب یازاسی اورننی آچیق قالدروب کیتمای

говъ или вовсе неизвѣстно, или когда духовными лицами и учрежденіями такіе браки не разсматривались и не были признаваемы не дѣйствительными, то младенцевъ родившихся при такомъ положеніи дѣль, слѣдуетъ приписывать при записи въ метрическія книги отсутствующимъ ихъ отцамъ, но отнюдь не употреблять слова: «незаконнорожденный» «отъ неизвѣстныхъ отцовъ» и т. п.

5) При записи въ метрическія книги такихъ дѣтей, кои несомнѣнно рождены матерями ихъ, внѣ всякихъ законныхъ браковъ, ни какихъ пробѣловъ въ записяхъ не оставлять; а писать ясно, что законнаго отца не имѣеть и что по сему происхожденіе не доказано, обозначивъ имя и отечество, если есть и фамилію, матери.

6) Приходскіе Имамы, въ случаяхъ сомнѣній или споровъ, возникающихъ между прихожанами, относительно законности рожденія дѣтей, обязаны самымъ тщательнымъ образомъ соображаться съ установленными на то шаріатомъ правилами и по надлежащемъ разъясненіи дѣль сего рода, чинить метрическія записи, приписывая дѣтей, о законности рожденія коихъ возникали сомнѣніе или споръ, къ тѣмъ лицамъ, къ коимъ по шаріату слѣдуетъ. Дѣла сего рода приходскіе Имамы должны разрѣшать сами, не испращая фатвы Магометанскаго Духовнаго Собранія, такъ какъ всякая метрическая записъ должна быть чинима немедленно по совершеніи требы.

ویا که باشدہ آناسی فلان دیب یازوب
 آتاسی ننک بارلغنه یوقلقنه تعرض ایتہای
 قالدور ماسونلر بلکه شرعی اتاسی یوق
 ونسبی مثبت بولمدی دیب یخشی اچیق
 وصریح بیان ایتدوکی بعدندہ آناسنی
 و آنظر فندہ اولمش بابا و فامیلیہ لرنی یازسونلر •
 (۶) اثبات نسب حقندہ کامل اعتبار شریعتہ
 اولدیغندن بعض وقتلر ده بالانک نسبی
 کم اوزرینہ ثابت ایدکنندہ شبہہ ویا کہہ برار
 تورلی دعوا وخصومت اولسه اماملر، شول
 وقتدہ اشنی و مسئلہ فی شریعت بوینچہ قاراب
 کم اوزرینہ تیشلی کورلسہ شول کمسنہ
 اسمی ایله میتریقہ یہ یازار لر • آنک حقندہ
 سو برانیه فتواسنہ مراجعت قلمایہ حاجت اولماز •
 (۷) محلہ لرنده ایکنجی قریہ لر اولان اماملر
 بوش و فرصت وقتلرنده مذکور قریہ لرہ
 باروب وعظ وخلق لره نصیحت ویومشق سوز
 ایله امر بالمعروف ونہی عن المنکر ایدوب
 یورسونلر • شول وقتدہ آنلرنک اولمش
 ودوغمش لری اولدیقنی بیلشوب وتیشلی
 خدمتلرنی قیلوب میتریقہ یہ یازمیه لازم
 اولانلرنی یازسونلر •

(۸) شریعت اسلامیه ده بالالره کورکام
 ویخشی اسملر ایله اسم ویرمک خصوصندہ
 کامل دقت ایدلدیکی سببندن، اماملر هر وقتدہ
 بالالره ماعثور اسملر قویمیه سعی بلیغ واجتہاد
 قیلسونلر • بناء علیہ رسل عظام واسلاف
 کرامندن بعض مستحق ذاة شریف لره مخصوص
 اولمش مثلا صفی الله، کلیم الله، حبیب الله،
 سیف الله، شیخ الاسلام، فخر الاسلام، کبی
 لقب لر ایله، ویا کہہ ابو بکر، ابو الحسن،
 ام کلثوم، کبی کنیہ لر ایله ویا کہہ قطب
 الابرار، خیر الوری، ولی الله، کبی مدح

7) Имамы тѣхъ мечетей, въ приходѣ коихъ состоятъ нѣсколь-
ко проходныхъ деревень, обязаны
разъѣзжать по приходнымъ дерев-
нямъ и наставлятъ прихожанъ сво-
ихъ на путь истины, одновремен-
но съ тѣмъ справляясь о томъ:
нѣтъ ли случаевъ, смерти или рож-
денія, или другихъ случаевъ, под-
лежащихъ внесению въ метриче-
скія книги, и въ случаѣ обнаруже-
нія таковыхъ, немедленно совер-
шать надлежащія требы и заносить
неупустительно въ метрики.

8) Приходскіе имамы при на-
рѣченіяхъ именъ новорожденнымъ
дѣтямъ обязаны придерживаться и
воздерживаться отъ нарѣченія тѣхъ
именъ, кои перечислены въ 8 пун-
ктѣ правилъ сихъ на татарскомъ
языкѣ.

г. Уфа, Марта 31 дня 1894 года.

Членъ *Фахреддиновъ*.

Секретарь *Кадыргуловъ*.

Столоначальникъ *Терегуловъ*.

№ 1556.

وتركيه ده ميزان واولچاؤ طُشندَه اولان صفتلر
ايله وياكه مقاش ، جماتاي ، سرسنباي ،
باليسه ، ماتماس ، تلاومت ، سالباي ، كوسبيكه ،
چاچلقان ، جيان ، جياش ، بيالي ، سېقالی ،
وانلر مثالنده معناسز ورغبت سز اسملر ايله
اوشندا قى رمضان ، رجب ، عرم ، شعبان ،
كبي آى اسملرى ايله وجمعه ، شنبه ، يكشنبه ،
كبي كون اسملرى ايله بالالرنى تسميه
قلماسونلر . وبونلردن باشقه امير ، ابن ، امام ،
ابو ، اصل ، ايش ، ام ، آخوند ، افندى ،
الدين ، بيك ، بيكه ، بحر ، بي بي ، بانو ،
باى ، تيمر ، جان ، خان ، جار ، حاجى ، خواجه ،
خير ، دولت ، دين ، ذو ، ذى ، رسول ، رحمت ،
زاده ، زاهد ، سلطان ، سيد ، سيدة ، شاه ،
شهر ، شريف ، شهيد ، صلاح ، صوفى ، طاش ،
عين ، عيف ، علاج ، عفة ، فخر ، فلاح ،
فيض ، قربان ، كراى ، كل ، لطف ، ملا ،
ميرزا ، مدرس ، معلم ، محاسب ، نبى ، واعظ ،
يار ، كلمه لرنى مائثور اسملره قاتشدروب
وياكه ايكى اوچ اسملرى بركا جيوب
براسم ايندوب ويرماسونلر . مائثور اسملر
الله تعالى نك اسماء حسنى سينه عبد كلمه سنى
اضافه ايندلر مثلا : عبد الرحمن ، عبد الرحيم ،
عبد الملك ، عبد الرشيد ، عبد الحى ،
عبد القيوم ، عبد البارى ، عبد الخالق ،
عبد الكريم ، عبد العلى ، وغيريلر . هم
قرآن وحديث شريفلرده ذكر ايندولان
انبياء عظام اسملرى مثلا : محمد ، احمد ،
ابراهيم ، ادريس ، اسماعيل ، شعيب ،
اسحاق ، يعقوب ، يوسف ، نوح ، هود ،
لوط ، ايوب ، الياس ، سليمان ، هارون ، عيسى ،
موسى ، صالح ، وغيرلر . اوشندا قى صحابه لر
وسلفلر آراسندا معروف اسملر مثلا : عبد الله ،

عمر، عثمان، علی، حسن، حسین، سعید، سعد، العباس، حمزه، طلحه، زید، عمرو، خالد،
 حبيب، خليل، وليد، سالم، ثابت، انس، جابر، قاسم، معاذ، سهل، محسن، الفضل، سفيان،
 نعمان، نصر، محمود، جعفر، شعبة، عطاء، وغير لر. قزبالا لرايچون خديجه، عائشه،
 فاطمه، رقيه، مريم، اسماء، حفصة، زينب، هند، صفيه، زبيد، حليلة، رابعة، آمنة، سلمى،
 عزة، ليلى، سعده، وغير لر. اما اسم ويرلوب متريقه يه يازلمش بعدنده تفاءلاً مناسب
 لقب ياكه كنيه لر ويرمكده آتا و آنالر اختيار لي لر در .
 (۹) اوشبو تنظيماتي لوازم اهللري كامل رعايه ايدوب مضموني ايله عمل ايتسونلر .
 اكرده امام ومؤذن لر اوزلرينه حاجت كورسه لر اوشبوندن كويپه يازوب آسونلر .

چلين فخرالدينوف

سيكره تار قدر غولوف

نونمير ۱۵۵۶ اوستال ناچالنيك

وبنت رسول الله صلى الله عليه وسلم (ام كلثوم لايعرف لها اسم انما تعرف بكنيتها (كتاب الجوائز والصلوات من جمع الاسامي والصفات)

Циркулярно.

سيركولر (*)

Отъ Оренбургскаго Магометанскаго
Духовнаго Собранія.

Приходскимъ Имамамъ округа
Оренбургскаго Магометанскаго
Духовнаго Собранія.

Одинъ изъ гг. Уѣздныхъ Ис-
правниковъ въ Юнѣ мѣсяцѣ сего
года обратился въ Духовное Со-
браніе съ ходатайствомъ, не при-
знаетъ-ли оно съ своей стороны
возможнымъ обязать указанныхъ
муллъ доставлять подлежащимъ
Волостнымъ Правленіямъ метриче-
скія справки о смерти запасныхъ
нижнихъ чиновъ, состоящихъ на

جمعیة شرعیة اورینبورغیہ دن ، گندوسینہ
تابع اولان عجلہ اماملرینہ

اویازدنوی اسپراونیگردن بریسی اوشبو
ییلده ایول آینده صوبرانیه یه یازمش
آتاشینیه سنده آیتدر :

(زاپاصنوی نیزنوی چین لر وفات اولدوقندن
ؤلستنوی پر اوؤلینینک صور دوقنی کوتمای ،
دفن ایدولان وقتی ایله عجلہ اماملری
ؤلستنوی پر اوؤلینیه یه متریقہ دن اسپرافقه
تابشرسونلر ایدی) ديب .

учетъ, немедленно, коль-скоро они будутъ преданы землѣ, а не тогда лишь, когда таковыя требуются Волостными Правленіями, какъ это практиковалось до настоящаго времени.

Духовное Собраніе, обсудивъ означенный вопросъ и находя, что веденіе учета состоящимъ въ запасѣ нижнимъ чинамъ имѣетъ весьма важное значеніе по всему округу сего Духовнаго Собранія и что однообразное и своевременное доставленіе свѣдѣній объ убыли ихъ желательно, Духовное Собраніе опредѣляетъ: предписать циркулярно всѣмъ мулламъ округа сего Собранія, за исключеніемъ Казанской и Сибирскихъ губерній, и Внутренней Киргизской Орды, доставлять въ мѣстныя Волостныя Правленія свѣдѣнія о смерти запасныхъ нижнихъ чиновъ въ ихъ приходахъ немедленно послѣ погребенія ихъ, а буде при сихъ запасныхъ нижнихъ чинахъ окажутся билеты, то сдѣлавъ на нихъ соотвѣтствующія надписи, о времени смерти таковыя отсылать одновременно въ тѣ-же Волостныя Правленія.

Членъ Собранія *Фахреддиновъ*.

И. д. Секретаря *Ахтямовъ*.

И. д. Столоначальника *Исламгуловъ*.

9 Августа 1895 года

№ 3925.

مخصوصاً تدبیر ایتمکنی صوبر انبه ككه سى
 موافق كوروب اوشبو سبركولرى ايله
 كله اماملرينه بيوره در : زاپاصنوى چين دن
 (خدمت ايدوب قايتمش وياكه راتنيك
 و آپالچين كى عسكر يه دن محسوب) اولان
 كهمسنه لر وفات اولدوقنده دفن ايدوب
 متريقه يه ياز غاچك متريقه دن اسهر افقه يازوب
 شول اورنده اولان قولستنوى پراؤلينييه
 تابشرسونار . اكرده مذكور كهمسنه لر نك
 عسكر لك بيليت لرى تابولسه اول وقتده
 وفات اولدوقنى هم ييل وچسله سننى مذكور
 بيليت لر ينه يازوب بيليت لرنى شول
 اورنك اولان قولسنوى پراؤلينييه تابشرسونار .
 اماشور لرده اولان اماملر پاليتسه يه تابشرسونار .

چلين فخر الدينوف

سكره تار اختموف

اوستال ناچالنك ايسلامغولوف

آغوست نك ۹ نچى كوننك ۱۸۹۵ نچى ييلك

نومير ۳۹۲۵

(*) اوشبوخصوصده - ۱۸۹۴ نچى سنهده - ۲۲ نچى سنهبرده -
 ۱۸۶۹ نچى نومير اوزرنده قزان غوبرناسنده اولان اماملره
 مخصوص سبركولر تارالمش ايدى .

Циркулярно.

سيركولر

Указъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, изъ Оренбургскаго Магометанскаго Духовнаго Собранія ахунамъ и имамамъ округа Оренбургскаго Магометанскаго Собранія.

По указу ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, въ Духовномъ Собраніи слушали: Предложеніе Министра Внутреннихъ Дѣлъ отъ 7 Февраля сего года за № 778, съ приложеніемъ къ оному циркулярнаго распоряженія Министра Губернаторамъ отъ 7 того же Февраля за № 244, о порядкѣ увольненія въ отпуски и кратковременныя отлучки магометанскаго духовенства округа сего Собранія. Изъ циркуляра этого видно, что Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ по сему предмету установлены слѣдующія правила: 1) приходскіе разнаго званія муллы, Оренбургскаго Магометанскаго Округа, увольняются въ отпуски не иначе, какъ съ разрѣшенія подлежащаго, по мѣсту ихъ служенія, губернскаго начальства, въ предѣлахъ предоставленной ему власти и 2) кратковременныя (не болѣе двухъ недѣль) отлучки означенныхъ муллъ, въ мѣстности лежація внѣ предѣловъ ихъ прихода, могутъ быть допускаемы по ближайшему усмотрѣнію губернскаго начальства, съ вѣдома мѣстнаго Полицейскаго Управленія. Приказали: о содержаніи изложенныхъ въ циркулярномъ распоряженіи Министра Внутреннихъ Дѣлъ отъ 7 Февраля сего года за № 244

بارچه روسيه نك مستقل پادشاهی عظمت
ایمپیراتوریه سی نك فرمانی بویچه، جمعیه
شرعیه^۶ محمدیه اورینبورغیه دن، تحت
نظار تنده اولان آخوندلره هم ملالره .
فرمان پادشاهی بویچه جمعیه^۶ شرعیه ده ،
داخلیه مینستری نك ۷ چی فیورال ۷۷۸
رقملو بیورغنی دنکلادیلر : اول بیورغی
ایله برابر مذکور مینستر جمعیه^۶ شرعیه^۶
محمدیه^۶ اورینبورغیه نظارتنده اولان
روغانیلره ، لوازملری بویچه خدمتلرندن
بوشانوب ، چیتکاکیدوب یورو، و آزمده
کیدوب یورو اوچون رخصت ویر وحقندن،
غوبیر ناتورلره اولان ، ۷ چی فیورال
۲۴۴ رقملو تتمه اولان (یعنی سرکولر نی)
تدبیر نی یبار مشدر .

بو سرکولرده کورنه درکه : بواش حقندن،
داخلیه مینستری طرفندن اوشبو آیتله چک
ضابطه تعیین ایدولمشدر

۱) جمعیه^۶ شرعیه نظارتنده اولان محله
ماللری ، گرك نه لوازنده ودرجه ده اولسه
اولسون ، لوازملری بویچه اوستلرینه لازم
اولان خدمتلر دن بوشانوب چیتکاکیدوب
یورمیه استه سهر ، اورلری بولندیغی ولایت
(- غوبیرنا) نك ولایت حکمه سی
(- غوبیرنسکوی پر اولینیه سی) طرفندن غنه
رخصت ایدلور ؛

۲) (آز ، (یعنی ایکی آتندهن آرتق اولیان)
مدته معهود ملالره اوز محله لر نندن طش برلره

правиль даъъ знатъ къ точному со-
блюденію, циркулярно, съ перево-
домъ на татарскій языкъ, всѣмъ
ахунамъ и мулламъ округа Орен-
бургскаго Магометанскаго Духов-
наго Собранія. Марта 12 дня 1896
года. № 1631.

Членъ *Мухаммедовъ*.

И. д. Секретаря *Ахтямовъ*.

Столоначальникъ *Енижеевъ*.

Handwritten signatures and notes in Cyrillic script, including names like 'Ахтямовъ' and 'Енижеевъ'.

کیدیوب یورمیه رخصت ایتمک حقنی ولایت
حکمه سی رئیس لری (- غوبیرنسکی ناچالستوا)
قاراماقینه تاپشرله در . اکر آنلر اختیار
ایتسه لر معهود رخصت ویرمک حقنی ضبطیه
حکمه لرینه (- پولیسایسکی اوپراولینه لره)
تاپشر لر .

بیور دیلر : داخلیه مینستری نک اوشبو
۷ نجی فیؤرال بوسنه ۲۴۴ رقملی تتمه سنک
(سرکولرنک) بیان ایدلمش ضابطه لرنک
مضموننی ترکیچه ترجمه سی برکا اولدیغی
حالت ، آنکاتم موافق عمل ایدولری اوچون
جمعیه شرعیه محمدیه اورینبورغیه نظر تنک
اولان بارچه آخوندلره وملالره تتمه اولمق
اوزره اکهلندر لمق اوچون یباروله در
مارت ۱۲ ۱۸۹۶ ییلده
جمعیه شرعیه اعضاسندن محمد اوغلی

باش کاتب اختم اونی

اوستال باشی ینکایوف

ترجمان امید بایفی

Handwritten signature in Cyrillic script.

Указъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, САМОДЕРЖЦА
ВСЕРОССИЙСКАГО, изъ Оренбургскаго Магометанскаго Духов-
наго Собранія.....

По Указу ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, въ Ду-
ховномъ Собраніи слушали: Докладъ. Имамъ Мензелинскаго уѣзда,
Кузкеевской волости, дер. Дяуковой Мухаметъшарифъ Абдулнасыровъ
рапортомъ 9 Декабря 1895 года донесъ, что одинъ изъ его прихо-
жанъ, бывший на очереди къ призыву воинской повинности сосваталъ
за себя невѣсту и затѣмъ въ городѣ Мензелинскѣ принять въ воен-
ную службу, родители же ихъ на основаніи договора послѣ принятія
жениха на службу, настаивали о совершеніи брака, онъ же имамъ,
не имѣя къ тому препятствій, по шаригату, а также не находя за-
прещеній по закону и циркулярамъ Духовнаго Собранія, совершилъ
бракъ и записалъ въ метрику, подобный же бракъ происходилъ и
въ дер. Тавларовой, между тѣмъ нѣкоторые говорятъ, что, будто бы,
принятымъ на военную службу лицамъ совершать бракъ возбраняет-
ся, почему въ разрѣшеніе этого вопроса, просить дать ему знать.
Вслѣдствіе сего Магометанское Духовное Собраніе просило Уфим-
скаго Уѣзднаго Воинскаго Начальника сообщить указаніе, какія имен-
но правила существуютъ относительно вступленія въ бракъ нижнихъ
чиновъ, состоящихъ на дѣйствительной службѣ, на что Воинскій
Начальникъ отношеніемъ отъ 7 Февраля за № 937 увѣдомляетъ, что
нижніе чины, состоящіе на дѣйствительной службѣ не имѣютъ права
вступать въ бракъ за исключеніемъ нижнихъ чиновъ, состоящихъ
на сверхсрочной службѣ, которыми при вступленіи въ бракъ соблю-
даются правила, указанные въ приказаніи по Казанскому Военному
Округу 1895 года за № 164, копию съ котораго препроводилъ.
ПРИКАЗАЛИ: Предписать всѣмъ приходскимъ мулламъ округа Духов-
наго Собранія, за исключеніемъ Сибири, чтобы они ни кому изъ по-
ступившихъ въ военную службу безъ разрѣшенія Воинскаго Началь-
ника бракъ не совершали, подъ опасеніемъ, за неисполненіе сего,
отвѣтственности по закону. Юля 6 дня 1896 года.

Членъ *Мухаммедовъ*.

За И. д. Секретаря *Терегуловъ*.

اوشبوسیرکولردہ، نچالستوارندن رخصت کاغذلری اولمیان مددہ خدمتده اولان عسکرلره
یاکه عسکره آلمش کمنهله نکاح ایلمکدن اماملر ممنوعلر ایدوکی بیان ایدولمشدر .

№ 4094.

بعض مهم اولان نظام لار

۱۸۹۶ نچی ییلده تصنیف ایدلمش زاکون کتابی ننگ ۱۱ نچی جلد ۱ نچی قسیمندن اهل (منک) اسلامه مخصوص اولان (۶) نچی دفتر نندن بعض استاتیلار ننگ ماء لا ترجمه سیدر : استاتیا

۱۳۴۵ (قریم اداره ء شرعیه سی نظارتنده اولان علماء عبادت ، عقد نکاح و طلاق کبی ، دین اسلام اقتضاسندن اولان شیلر حقنده تفتیش ایتیمه مأمور لر در . بو خصوصلرده عجله اماملرینک حکم اعلامنه راضی اولمیان کمسنه ، امامی اداره ء شرعیه یه ، و اداره ء شرعیه یی غوبر ناتوره شکایت ایلیمه اختیارلی در . اخیر ننگ اش ، داخلیه نظارتنه ارسال ایدلوب موافقچه حل ایدلور . ۱۳۴۸) هر عجله ده ، وجود ، وفات ، نکاح و طلاق لر فی یازمق ایچون متر یقه دفتری اولوب ، اماملر آنلری یازمق ایله مأمور لر در . اما روسیه تبعه سی اولمیان کمسنه امام نصب اولنماز و متر یقه دفتری یازماز . (۱۳۵۷) خطیب و اماملر کند و عجله لر نده ، عبادت و شرعاً لازم شیلری اجرا ایدوب عجله لر ننگ ظاهر اولان دعوالری اداره ء شرعیه یه ویرلمش نظام دائره سنه حل ایدر لر . ۱۳۸۸) ایکی مسجد بناء ایدر ایچون ابنیه نظام نامه سینه موافق اولماق ، علماسینه معاش تعیین ایلیمک شرط در .

۱۳۹۳ (جامع و مکتب لره علماء تعیین ایدلدکده ضرور اولوب اولمدیغنی قارامق ، یاشلری نظامه موافق تمام اولماقینه ، علم و حسن خلق لرینک درجه سنی آنکلاب تعیین ایلیمک اداره ء شرعیه ننگ وظیفه سیدر .

بیان : جمعه مسجدینه بر خطیب و بر امام و بر موعذن ، بیش وقتلی مسجدده بر امام و بر موعذن دن آرتق نصب اولنماز لکن بیش وقتلی مسجد حضور نده اولان جماعت ایکیوز دن کوب اولوب یینه دن بر امام ضرور کور لسه اول وقتک ایکنچی امام هم تعیین اولنور . قاضی ، اخوند ، محتسب ، مدرس ، یکر می بیش و خطیب و امام یکر می ایکی و موعذن ، خواجه یکر می بر یاشندن توبان اولماز سز لگی شرط در .

۱۳۹۹ (قریم اداره ء شرعیه سی نظارتنده اولان ماده لر اوشبولر در : اصول عبادت ، عقد نکاح و طلاق ، بالالرك آتا و آنا لرینه اطاعت سز لگی ، وصی و وصیت ، تقسیم قرکه خصوصلری در . حکم ایده چک ماده لر ملکیه محکمه لرینه مخصوص اولماز سز لگی شرط در . امام ، خطیب ، و یا که اهل عجله جاسینه بناء جمعیت شرعیه ، واقعه و حادثه یی بر امام و یا که اخوند دن تفتیش ایتدروب حکم ایدر . اوشبوکا بناء : (۱) عقد نکاح و طلاق دن ظاهر اولان دعوالری اداره ء شرعیه قاراب حکم ایدر ، اما بو وقتک مال دعواسی ظاهر اولور ایسه طرفین راضی اولسه لر آنی هم قارار اکرده راضی دکل ایسه لر فقط مال دعواسی ملکیه محکمه لرینه قالور . (ب) زنا ایله عیب لنمش لره توبه ایتدر ، اکرده اش توبه دن اوتمش ایسه ملکیه محکمه لره تسلیم ایدر . (ج) اولادک آتا و آنا لرینه اطاعت سز لگی مخصوصنده الوغ عیب لر اثبات اولنسه ملکیه محکمه لره تسلیم ایدر . اوشندا ق نکاح ، عبادت ، ادب سز لک مخصوصنده اداره ، موافق شریعت و عرف حکم ایدر . اکرده توبه و استغفار دن باشقه جزاً لازم اولور ایسه اولوقت غوبر ناتوره ارسال ایدر .

۱۴۱۵) اداره^۶ شریعہیہ مخصوص اولان شیلر حقندہ محکمہ لر و مامور لر کا عدلر فی اداره اسپنہ یلزار لر .

ارینبورغ جمعیت شرعیہ سی

۱۴۱۶) ارینبورغ جمعیت شرعیہ سینک الوغ علماسی اینبورغ مفتیسی , اخوندلر در . خطیب , امام , مؤذن لر توبان در جہ حساب ایدلور .

۱۴۱۷) ارینبورغ مفتیسی جمعیت شرعیہ رئیس اولدیغی کبی جمعیت شرعیہ تابع اولان جملہ اہل اسلامہ ہم رئیس در .

۱۴۱۸) اصول عبادت , نکاح , طلاق , متریقہ لر یازمق , وصیت , تقسیم ترکہ , اولادلرک آتا وانالرینہ اطاعتسزلکلری , ایرایلہ خاتون آراسندہ زوجیت دعوالری حقندہ , قریم اداره^۶ شرعیہ سی کبی ۱۳۴۵ - ۱۳۴۸ - ۱۳۹۹ - استاتبالرہ بناء حکم ایدر .

۱۴۱۹) جمعیت شرعیہ^۶ ارینبورغیہیہ تابع اولان جملہ علماء اوشنداق آنلرنک بالالری , تن جراسندن معقولر در . لکن ہر تورلی ویرکولردن ولزام اولسہ عسکرلک دن معفو اولمازلر . ویرکولر فی عملہ خلقی اوز ذمہ لرینہ پریغاؤار ایلہ التزام ایلمازلر ایسہ کندولرینہ لازم اولہ چقدر .

۱۴۲۰) علماء کندولرینہ لازم اولان خدمتلی اجراءہ قصورلق ایتدکلرنک جمعیت شرعیہیہ وکندولرینک مامورلرینہ تابع اولوب , باشقہ صورت دہ ملکہ محکمہ لرہ تابع لردر . (لاحقہ)
۱۴۲۱) جمعیت شرعیہ بر مفتی . واوچ اعضادن عبارت اولوب , کانسلاریاسی . بر سکریتار و بر ترجمان و بر ژورنالچی و کاتب لردن عبارت در .

بیان : جمعیت شرعیہ دہ اعضاء اولمق ایچون , غیمنازیہ نک اولکی دورت کلاسنده , یا کہ او یاز دنوی اوچباشچہ دہ یا کہ غراداسکوی یا کہ تئارسکوی اوچیتلسکوی اشقہ ولادہ , یا کہ معارف نظارتی نک ایکلی کلاسی نارودنی اوچباشچہ سنک او قلغان فنلردن شہادت نامہ سی اولمق شرط در .

۱۴۲۲) مفتی , داخلہ ناظرینک تقدیمہ بناء فرمان پادشاهی ایلہ نصب اولنور .
۱۴۲۳) اعضالر , اوچ بیلدن اوچ ییلہ مفتی تقدیمہ بناء داخلہ ناظری طرفندن تصدیق اولنور .

۱۴۲۴) قریم , لوبقہ , زاقافقازیہ دن باشقہ اولان اہل اسلام جمعیت شرعیہ ارینبورغیہیہ تابع در لر . علمانک علملری امتحان , خلقلر فی تفتیش , امام لرنک خدمت لرینہ دقت , عیب لری اولور ایسہ مناسب جراء تعین ایلمک , وقتلی یا کہ وقتسز عزل ایلمک جمعیت شرعیہیہ مخصوص خدمت در . اما عزل صورت لرنده حکمنی غوبرنسکوی پراؤلینیا واسطہ سیلہ اکمال ایدر . و مذکور محکمہ ایسہ جمعیت شرعیہ حکمنی بوزماز .

۱۴۲۵) جمعیت شرعیہ نک حکمینہ راضی اولمیان کمنسہ غوبرناتوره شکایت ایدر , غوبرنا تور ایسہ جمعیت شرعیہ دن جواب صوراب و باشقہ لازم معلوماتلری جیوب اشی داخلہ نظارتینہ ارسال ایدر .

۱۴۲۶) قریم اداره^۶ شرعیه سینه ویرلمش (۱۳۴۵ - ۱۳۴۸ - ۱۳۸۸ - ۱۳۹۳) استاتیلاری ایله عمل ایلمک ارینبورغ جمعیت شرعیه سینه هم لازم اولنمشدر .
۱۴۲۷) جمعیت شرعیه ده بر سوزه اتفاق اولماز ایسه کوب طرف مرادینه بنه عمل ایدلور .
۱۴۲۸) مفتی اولمادیغنده الوغ اعضا رئیس لوازمنی ادا ایدوب سوکره ، حکم ایدلان ماده لر حقنده مفتی یه خبر ویرر .

۱۴۲۹) مفتی نك یالغوز ایتمش حکمی قوت سزدر .
۱۴۳۱) مسجد حضورنده خدمت ایچون عالم تعیین ایدولدکده محله قارت لرینک اوچده ایکی الوشی راضی اولوب ، پریغاؤار ترتیب ایلمگری شرطدر .
۱۴۳۲) بو پریغاؤار قریه لرده اولسه ؤلستنوی هم اول حاکمگری حضورنده ، اکرده عسگری طالغهدن اولسه اوزلرینک حاکمگری حضورنده اولمه سی لازمدر .
۱۴۳۳) بو پریغاؤارده چیت محله اهلینه ، آتالری ایله برکا تورغان اوغللره ، الوغ لری ایله برکا ترکلیک ایلمش کچوکره ، قاشماق ممنوعدر .

۱۴۳۴) بو پریغاؤارده انتخاب ایدوچیلر جمله سی امضاء ایدوب ؤلستنوی ویاکه پالیتسه ویا که غور و دسکوی غلوا جانبدن کواهلندروب غوبرنسکوی پراؤلینیه یه ارسال ایدلور .
۱۴۳۵) بو پریغاؤار غوبرنسکوی پراؤلینیه قارامقنده موافق نظام کورلسه ، انتخاب ایدولمش کمسنه نك خلق و علمی حقنده - ۱۴۲۴ - استاتیایه موافق امتحان ایدر ایچون ارینبورغ جمعیت شرعیه سینه ارسال ایدلور .

۱۴۱۶) اخوندلق ، خطیب لک کبی الوغراق درجه لر ایچون بر کلاسی نارودنی اوچباشچه نك فنلرندن امتحان توتقانلقینه و قریه لرده امام اوله چق لری ایچون روسچه سویلشه هم اوقی بیلدیکی حقنده او یازدنی اوچباشچه نك جمعیتندن امتحان توتدوقینک شهادة نامه سی اولمق شرطدر . (لا حقه)

اماملر ایچون هر دائم حاجت اولان استاتیلار

۱۸۸۵ نجی ییلده جمع ایدولمش جزاء نظام نامه سندن ترجمه در
استاتیا

۸۵۹) لازم اولان وقتنده میت لری دفن ایلمیان روحانی لر اوزلرینک مخصوص حاکمگری تدبیری ایله جزاء لنولر .

۱۸۶۰) فجاءة وفات اولوب ، وفات اولماق لرنده برار تورلی شبه لی سببلر اولورسه ، طبیب حاکم لرمعاینه سندن مقدم دفن ایدن روحانی لر اوچبوز روبله یه قدر جزاء نقد ایله ویا که اوچ هفته دن اوچ آیه قدر حبس ایدولمک ایله جزاء نورلر .

۹۹۴) هـ - رایکسی متاهل اولمادیق لری حاله ، نکاح سز بر کامعیشت ایدن یکت ایله قز و اولر دینارنده اولان حاکم لر تدبیر نچه توبه ایتدر لور . اگرده آرالر نده بالا وجوده کلور ایسه بالاسی و آناسینک تربیه سی مذکور یکت اوزرینه لازم ایتدر لور .

۲۴۴۲) م - ر یقه یه یازله چق شیلری وقتندن کیچک تروب یازسه ، یاکه چاسنی دفتر لره یازسه ، یاکه آتا و اناسی و باشقه جماعتلرینک سوزینه انابت ایدوب متر یقه یه یازسه ، یاکه متر یقه نی وقتنده تابش رمازسه ، استرگوویگور ویرلمک ایله یاکه یکر می روبله یه قدر جزاء نقد ضمان ایتدر مک ایله یاکه کلیام عزول اولنمق ایله جزا لنور .

۱۴۴۴) تیشلی اولان فصللرینه وجود و وفات لرنی متر یقه یه یازمای قالدیر رایسه ، ایر بالالر ایچون اونیش و قزلر ایچون یدی روبله ایلملی کاپک جزا نقد ویرمه مستحق اولور . اگرده بوکبی اشلر خطا اولمای قصد او برار تورلی خیانت فکری ایله اولمش ایسه اول وقتده (۳۶۲) استاتیا موجب نچه جزا لنور .

۳۲۲) خ - خدمتک اولدیغی حاله یالان امضایدن ، یالان شهادت ویرن ، آچه ویروب یالان شهادت ویردرن ، مجلسده اولمیان کمسنه اسمندن یالان کاغد ویرن ، ویرلمش کاغدلرک ییل و آی کبی تار یخلرنی اوتکان کوندن کوسقروب یازان ، واقع نک خلافتی کورکازوب آکطه یازان ، اصلسز خبر لری یازان ، وجودی اولمیان کاغدلر دن نسخه و کویبه ویرن ، ایکنچی کمسنه یازوینه اوخشاتوب آنک اسمندن یازان ، خیانت فکری ایله یازولرنی بوزوب ، قروب توزاتوب اوزکارتان . اکطه و باشقه رسمی کاغدلری اوغریلیان ویاندران ، یاکه یرتوب و یاشروب تلو ایدن ، بو کمسنه لر جمله حقوقلرندن ایورلوب مؤید اسبیر یایه یبارلور لر ، یاکه بعض حقوقلرندن ایورلوب سبیر یایه یبارلور لر ، یاکه ایکی یاروم ییلدن اوچ ییله قدر آرستانت روتنه قوشلور لر . اگرده بیله روشلی خیانت سببندن ایکنچی بر کمسنه اوغالاونی جزایه مستحق اولمش ایسه اول وقتده بو کمسنه جمله حقوقندن ایورلوب آلتی دن سکرز بیله قدر قاتور وژ نوی خدمته یبارلور .

۱۵۵۸) ای - رندن فرقت اولمای ایکنچی یه نکا حلنمش خاتون ، یاکه دورتچی اوستونندن بشنچی نی آلمات کبی شریعت اسلامیه ده منوع اولان صورت نکاح ایدن ایر ، سیکز ایدن بر ییلده دورت آیه قدر حبس اولنور .

۱۵۶۳) نظام ایله تعیین ایدولان یاش تمام اولماز دن مقدم نکاح ایدن ایر یاکه قز ، هم آنلر نک نکاحلرینه رضا اولان آتا و آنالر یاکه تربیه ایدوچیلر و یاکه باشقه قریب لری ایکی دن دورت آیه قدر یاکه اوچ هفته دن اوچ آیه قدر حبس ایدلور لر .

۱۵۶۵) دولت خدمتک اولدیغی حاله حاکم لرنک رخصت لرندن باشقه نکاح ایلمش کمسنه قاتی تعذیر ایدلمک ایله جزا ویرلور .

۱۵۶۶) آتا آناسی رضالقدن باشقه نکاح ایدن کمسنه آتا و آناسینک سورامقی ایله دورت دن سکرز آیه قدر حبس ایدلور . بوکبی نکاح لری اجراء ایدنلره هم اوشبو جزا در .

۱۵۷۹) یاشلری تمام اولمیان یکت یاکه قزه ، اوشنداق ایرندن شرعا فرقت ایدلمیان

خاتون نی

خاتون فی ایکچی ایره نکاح ایدن لوازم اهللری عزل ایدلوب ایکی دن دورت ایه قدر حبس ایدلورلر • بوکبی اش تکرار اولدیغی حالده دورت سنه یه قدر حبس ایدلورلر •
 (۱۵۸۶) رضالقل-رندن باشقه اوزبالالرنی نکاحلندر مش آتا و آنالر دورت آیدن بریبلده دورت آیه قدر حبس ایدلورلر •

عجله احکام عدلیه اسلامیه دن بعض لازم مسئله لرک ترجمه سی در •
 ماده

(۹۸۵) بالغ اولمق - احتلام یا یوکل یایمک ، حیض کورمک ، یوکل اولمق ایله ثابت اولور •
 (۹۸۶) بالغ اوله چق یاشک اولی ایرلرده اون ایکی وقزلرده توقز اولوب ، صوکی هر ایکبیسیده اونبش یاش تمام اولمق ایله اولور •
 اکرده بر ایربالا اون ایکی یاشی وبر قزبالاه توقزبالا توقز یاشی تمام ایدوب ده همیشه بالغ اولمازسه ، بالغ اولانه قدر « مراهق » « مراهقه » دینلورلر •

(۹۸۷) بالغ اوله چق باشک آخر مدتی اولان اون بشی تمام ایدوب همیشه بلوغ علامتلی ظاهر اولمازسه شرع حکمنه کوره بالغ حساب ایدلور •

(۹۸۸) بالغ لقم مدتنه یتمازدن مقدم ، بربالا « بن بالغ اولدوم » دیو دعوی ایلسه قبول اولنماز •
 (۹۸۹) بر مراهق ، یا که مراهقه حاکم حضور نیک « بن بالغ اولدوم » دیه اقرار ایلدکنده ، جثه سی یعنی تن و اعضالری کبی ظاهر حالنه نظراً بالغ اولماقی ممکن کورلمز ایسه ، بالغ اولدوم دیمش اقراری قبول اولنماز • اکرده جثه سیننه نظراً بالغ اولماقی هم ممکن کورلسه بالغ اولدم دیمش اقراری تصدیق ایدلور • و هر بر عقد و اقراری معتبر اولور • و بر مدت دن صوکره بن اقرار ایتمش وقتده بالغ اولمش ایدم یوقنی اقرار ایتدم اندن صوک اولان عقدلرم معتبر اولماسون دیو اقرار لرینک فسخ ایدلونی استسه التفات و اعتبار اولنماز •
 « صالح »

(۱۵۳۱) صالح • هر ایکی طرف نیک رضالقی ایله آراده اولان دعوی رفع ایدن بر عقدلرکه ایجاب و قبول ایله منعقد اولور •

(۱۵۳۲) مصالح • صالح عقدنی ایدن کمنسه در •

(۱۵۳۳) مصالح علیه • آنک برابرینه صالح ایدلمش شیدرکه بدل صالح دینلور •

(۱۵۳۴) مصالح عنه • مدعی به اولان شیدر •

(۱۵۳۵) ابراء عام • هر بر دعوی لرون بر کمنسه ابراء ایلمکدر •

- ۱۵۴۱) صبی هم مجنون ایله معتوهک ابراءلری بر وقت ده درست اولماز .
- ۱۵۴۲) خصومت ایچون ایدلمش وکالت دن صاح ایچون هم وکالت ایلمکی مستلزم اولماز . بناء علیه برکمنسه ایکنچی برکمنسه نی دعوی ایچون وکیل ایلر ایسه اول کمسنه نك رخصت واذندن باشقه وکیل اولانی صاح ایلر سه درست اولماز .
- ۱۵۵۶) صاح تمام اولدقده طرفیندن بریسی کیرو دونه آلماز . ومدعی اولان کمسنه صاح سببی ایله بدل صاحه مالک اولور . اندن صوک دعوا ایلمک حقی قالماز . مدعی علیه اولان کمسنه بدل صاحی مدعی دن کیرو قایتاروب آلماق اختیاری اولماز .
- ۱۵۵۷) طرفین دن بریسی وفات اولسه وارث لری دخی آننک صاحنی فسخ ایده آلماز .
- ۱۵۶۱) برکمنسه ، « فلان ایله دعوی ونزاعم یوقدر وفلان ده حقم یوقدر وفلان ایله اولان دعوا مدن فرغ اولدم یاکه کیچدم وفلان ده حقم قالمدی وفلان دن تمام حقمی آلدیم » دیسه آنی ابراء ایتمش اولور .

« اقرار »

- ۱۵۷۲) اقرار . برکمنسه ایکنچی . برکمنسه نك کندوسنك اولان حقمی خبر ویر مکر . خبر ویر وچی کمسنه یه « مقر » آنک فائده سنه خبر ویرلمش کمسنه یه « مقره » خبر ویرلمش حقه « مقر به » دینلور .
- ۱۵۷۳) مقرک عاقل ، بالغ اولماقی شرط در . بناء علیه صغیر و صغیره و مجنون و مجنونه و معتوه و معتوه نك اقراری درست دکدر . و بو آیتولمش لرک ضرر لرینه ولی ووصی لرینک اقراری هم درست اولماز . لکن همیز اولان صغیر بعض تصرف لر قلمق ایله رخصت ایدلمش اولسه رخصت ایدلمش خصوص لرده اولان اقراری معتبر اولور .
- ۱۵۷۴) مقر لهگ عاقل اولماقی شرط دکدر .
- بناء علیه برکمنسه بر صغیر غیر همیز فائده سینه مال ایله اقرار ایلسه اقراری درست و اقرار ایلمش مالنی ویرمک و تابش مق لازم اولور .
- ۱۵۷۵) اقرار ده مقرک رضاسی شرط در .
- بناء علیه جبر واکراه سببلی اولان اقرار معتبر اولماز .
- ۱۵۷۷) ظاهر حالنک اقراری تکذیب ایتماز سزاک شرط در .
- بناء علیه جته یعنی تن و اعضاء لرینه نظر ابالف اولماقی ممکن کور لمبان بر صبی ، « بالغ اولدم » دیو اقرار ایلسه معتبر اولماز .
- ۱۵۸۸) حقوق عبادده اقرار دن رجوع درست اولماز .
- بناء علیه برکمنسه ، « فلان کمسنه یه شوقدر ویره چکم وار » دیدکدن صوکره ، اقرارندن رجوع ایلسه رجوع ایدوینه اعتبار اولنمای اقراری موجبچه بور چنی ویرمک لازم اولور .
- ۱۵۹۵) مرض موت اول خسته لیکدر که کوبرک آنده اولوم قور قوسی اولوب اکرده

خسته اولان کمسنه ایر اولسه اوینک طشنه اولان خدمت لرنی و خاتون لرن جنسندن اولسه اوینک ایچنک اولان خدمت لرنی کامل ایتیمکدن عاجز اولوب اوشبو حال اوزرنک برسنه تمام اولمزدن مقدم وفات ایدر • کړک توشاکده یاتوب عمر اوتکازسون کړک یاتماسون •

اگرده خسته نك خسته لکی اوزاق وقته تارتلوب ده دائم بر حال اوزرنده توروب برسنه کچرسه اول خسته نك خسته لکی آرتما دیغی مدت ده سلامت کمسنه حسابنده اولوب تصرف لری سلامت لرن تصرفی برابرنده اعتبار ایدلور •

اگر خسته لکی آرتسه و عالی اوزکارسه و برسنه تمام اولمزدن مقدم وفات اولسه ، حالی اوزکاره باشلیان وقت دن اعتبارا وفات اولان کونینه قدر اولان حالی مرض موت حساب ایدلور • (۱۵۹۷) بر کمسنه خسته حالنده وارث لرندن بر یسینه برار تورلی مال اقرار ایدوب سوکره اول خسته لکندن سلامت اولسه خسته حالنده اولان اقراری معتبر اولور •

« دعوی »

(۱۶۱۳) دعوی • بر کمسنه ایکنچی بر کمسنه دن حاکم حضور نك حقنی استمک دن عبارت در •

بیلر و شده حقنی استا و چی یه « مدعی » حق استنلمش کمسنه یه « مدعی علیه » دینلور •

(۱۶۱۴) مدعا • مدعی ک دعوی ایلیمش شبی در که آ کا « مدعا به » دیب ده آیتولنور •

(۱۶۱۵) تناقض • مدعی اولان کمسنه کندو دعوا سینک خلافتی لازم ایدن بر سوزنی

دعوی دن مقدم سوزلمش اولمیه دینلور •

(۱۶۱۶) مدعی و مدعا علیه ک عاقل اولملری شرط در •

بناء علیه مجنون و اوشنداق غیر میز اولان صبی لرنک دعولری درست اولماز • لکن آنلر ایچون

ولیلری یاکه و صیلری « مدعی » و یاکه « مدعا علیه » اولور لرن •

(۱۶۱۷) مدعا علیه ک معلوم اولمه سی شرط در •

بناء علیه مدعی « فلان قریه اهالیسندن (اصلاً تعیین ایلمای) بر کمسنه ده فلان قدر

آله چقم وار » دیه دعوی ایلسه مقبول اولماز •

(۱۶۱۸) دعوا وقتنده خصم اولان کمسنه نك دعوا مجلسنه حاضر اولماقی شرط در •

اگرده مدعی علیه اوزی کلمازسه و وکیل هم کوندنرمازسه بو تقدیر ده لازم اولان قاعده

قضاء بحثنده ذکر ایدلور (

(۱۶۱۹) مدعا به ک هم معلوم اولماقی شرط در •

بناء علیه بر مجهول نرسه نی دعوی ایلسه درست اولماز •

(۱۶۲۹) مدعا به نك عادتاً ثابت اولماقی ممکن درجه سنده اولوی شرط در •

بناء علیه بر کمسنه یاش جهت چچه اوزندن اولوغ کمسنه نی بو بنم اوغلم « دیه دعوا ایلسه معتبر

و مقبول اولماز •

بیّنات

- ۱۶۷۶) بینہ • قوتلی حجہ ودلیل دیمکدر •
- ۱۶۷۷) تواتر • یالان اوزرینه اتفاق ایدولری عقلا درست اولمیان جماعت ک خبری در •
- ۱۶۸۴) شهادت • بر کمسنه نك ایکنچی کمسنه ده اولان حقنی اثبات ایلمک ایچون حاکم وهم هر ایکی خصم ک حضور لر نك شهادت لفظی ایله مثلا «شهادت ویره م» یا که «شهد» دیمکدر •
- اوشبور و شده خبر ویروچی یه «شاهد» آنک فائده سی ایچون خبر ویرلش کمسنه یه «مشهودله» و آنک ضرری ایچون خبر ویرلش کمسنه یه «مشهود علیه» وشهات ویرلش حقه «مشهودبه» دینلور •
- ۱۶۸۵) حقوق عبادده شهادت ک نصابی ایکی ایر کمسنه یا که بر ایر ایله ایکی خاتون در •
- لکن ایرلره مطلع اولماق ممکن اولمیان ساده لرده یالغز بر خاتون شهادتی هم مقبول اولور •
- ۱۶۸۶) تیلسر لر ک ضوقر لر ک شهات دلری مقبول دکدر •
- ۱۶۸۷) حکومت مجلسندن باشقه اورنده اولان شهادت ، شهادت دن حساب ایدلماز •
- ۱۶۸۹) شاهد اکرده «شهادت ایدرم» دیم یوب بلکه فلان خصوصنی بیله روشلی بیلورم یا که بیله روشلی خبر ویررم دیب آیتسه شهادت دن حساب ایدلماز • لکن حاکم اولان کمسنه بیله روشلی شهادت ویره سگمی؛ دیو صور دقنده اول کمسنه درست شولای شهادت ویره م دیسه شهادت دن حساب ایدلور •
- مجرد تحقیق واصل حالنی کشف ایلمک ایچون اولان خبر لرده شهادت لفظی شرط دکدر •
- چونکه بوکیمی ماده لر شرعی شهادت اولمای بلکه مجرد خبر گنه در •
- ۱۶۹۶) حقوق ناس ده شهادت دن مقدم دعوی اولماق شرط در •
- ۱۶۹۷) محسوس ک خلافتنه اقامت ایدلش بینہ مقبول دکدر •
- مثلا بر کمسنه نك حیات ده اولدیقی کورلوب تورلدیغنده وفات اولماقینه کیتورلش بینہ مقبول دکدر •
- ۱۶۹۸) متواتر ک خلافتنه اقامه ایدلان بینہ مقبول دکدر •
- ۱۶۹۹) بینہ بر حقنی اثبات ایچون مشروع اولنمشدر •
- بناء علیه فلان کمسنه آنندی اشنی اشلمدی ، وفلان نرسه فلان ک دکدر ، وفلان ک فلانہ ویره چک بورچی یوقدر دیمک کبی صرف نفی ایچون اداء ایدلش شهادت لر مقبول دکدر •
- لکن بر نرسه نك یوقلقتنه تواتر اولسه صرف نفی ایچون اولسه ده مقبول اولور • مثلاً بر کمسنه بن فلان کمسنه یه فلان وقت ده وفلان اورنده فلان قدر بورچ ویردم دیو اورن ووقت لر نی بیان ایدوب کورستر دکده مذکور فلان کمسنه نك اوشبو وقت ده مدعی بیان ایلش اورنده اولمیوب ایکنچی اورنده اولمقی تواتر ایله معلوم اولسه اوشبو تواتر بینہ سی مقبول اولوب مدعی ک دعواسی مقبول اولماز •

(۱۷۰۰) شهادت ویروند اوزینه برار توری فائده کله چک اولسه یاکه برار توری ضرری
بیاره چک اولسه شهادتی مقبول دکدر .

بناء علیه آتا و آنالر ، ابی بابالرنک بالالرنک فائده سینه و بالالرنک آتا و آنابی و بابالر فائده سینه
هم ایر ایله خاتوننک بر برسینک فائده سینه اولان شهادت لری مقبول دکدر . اوشنداق
بر کهنه نک تریبه سنک ترکیک ایلسه و یاکه خاص اجیر ایسه ، تریبه ده اولان و خاص اجیرنک

تریبه ایدوچی و باللاوچی فائده سینه شهادت لری مقبول دکدر . و برار توری کسب ده شریک
اولان کهنه لری خصوصنک بر برسینک فائده سینه اولان شهادت لری مقبول دکدر .

(۱۷۰۲) شاهد ایله مشهود علیه آرا سنده دنیا جهتجه دشمنلق اولماز سزلقی شرطدر . دنیا
جهتجه اولان دشمنلق عرف ایله بیلنور .

(۱۷۰۵) شاهدنک عدل اولمقی شرطدر .

عدل دیه ، یاوزلقینه نسبتاً ایندکولکی آرتق اولان کهنه یه آیتولنور . بناء علیه ادب خلافت
اولان اشلرنی عادت ایدوچیلرنک و بالانچی لقا ایله معروف اولان کهنه لرنک شهادت لری
مقبول اولماز .

ترکیه

(۱۷۱۶) شاهدلر شهادت ویردکلرنک - حاکم اولان کهنه مشهود علیه دن بیله سوال ایدر :
اوشبو شاهدلر شهادت لرنک راست لرمی دکلمی ؟ بو خصوصنک نه سوز آیته سن ؟ دیب . اکرده
بو وقت ده مشهود علیه ، بوشاهدلر راست شهادت ویره لر یاکه بوشاهدلر عادلر دیسه مدعابه نی
اقرار ایتمش حساب ایدلوب اقرار ایتدکی ایله حکم ایدلور . اکرده مشهود علیه ، بوشاهدلر

یالان شهادت ویره لر یاکه بوشاهدلر عادلر لکن بو خصوصنک خطاء شهادت ویره لر یاکه
بو واقعیه نی اونتمش لردیسه ، یاکه بوشاهدلر عادلر دیسه ده ، کیندوسی مدعابه نی انکار
ایلسه ، بو وقت ده حاکم حکم ایتمیوب شاهدلری یاشرن و اشکاره ده ترکیه ایتدرب عادل لرمی
دکلرمی ایدکی حقنده تدقیق و تحقیق ایدر .

(۱۷۱۷) شاهدلرک یاشرن و اشکاره ترکیه لری اوزلری منسوب اولان جماعت دن اولور .
مثلا شاهدلر شاکردلر ایسه لر اوزلری تحصیل ایتمکده اولان مکتب ک معلمی ایله باشقه اعتبار لو
خلقندن ، سودا کرلردن ایسه اعتبار لو سودا کرلردن ، باشقه صنف خلق لردن ایسه اول
و عله نک امین اولان اهللرندن ترکیه ایتدربلور .

(۱۷۱۸) یاشرن ترکیه دیهک فقهاء اصطلاحنده یاشرن ده فقط کاغده یازوب ترکیه
ایتدربیه دینلور .

یاشرن ترکیه بیلر وشد اولور : حاکم اولان کهنه مدعی ، مدعی علیه ، مدعابه نک اسملرنی
هم آیروم اچیق بیلدروب شاهدلرنی بر کاغده یازوب بعده ظرفی ایچنه سالوب مهر لب ،
ترکیه ایله چک کهنه یه یبارر . ترکیه ایله چک کهنه ظرفی آچوب کاغدن اوقور ،
اکرده کاغده یازلمش شاهدلرک اسملری آستوینه « عدل » و « مقبول الشهادة » دیو ،

اگرده عادل دکلر ایسه « عادل دکلر » دیو یازار وامضاء ایدر بعده ظرفی کتورمش ادمه
ینه دن مهر لب ویروب حاکمه بیارر .

(۱۷۱۹) اکرده تزکیه ایدوچی کمسنه شاهدلر اسملر یینک آستوینه « عدل ، مقبول الشهادة »
دیویاز میوب « عادل دکلر » دیسه یاکه « حاللری معلوم دکلر » یاکه « الله بیلور » دیسه
ویاکه هیچ شیء یازمای مهر لب حاکمه قایتمار ب بیارسه ، حاکم اول شاهدلرک شهادت لرنی
قبول ایتملز .

اوشبو صورت ده حاکم طرفندن مدعی یه « سنک شاهدلرک جرح اولندی » دیب آیتمیوب
بلکه « اکرده ینه دن ایکنچی شاهدلرک اولسه کیتور » دیو آیتوهر .

اکرده تزکیه ایدوچی کمسنه شاهدلر حقندن « عادل ، مقبول الشهاده درلر » دیویازمش ایسه
ایکنچی مرتبه اولهرق آشکارا تزکیه ایتردر .

(۱۷۲۰) اشکاره تزکیه بیله روشلی اولور : تزکیه ایدوچیبار حاکم حضورینت چاقرلوب
مدعی ومدعی علیه حضورنده شاهدلر تزکیه ایترلور .

(۱۷۲۱) یاشرن تزکیه ده بر کمسنه نك تزکیه ایلمه کی کافی اولسه ده احتیاط ایچون ایکی
کمسنه اولهق تبش در .

(۱۷۲۲) اشکاره تزکیه ایلمک شهادت حکمنده اولوب ، شهادت ک شرط ونصاب لری بوند
هم معتبر در . لکن تزکیه ایدوچیبار شهادت لفظنی ایتمک لری لازم دکلدر .

(۱۷۳۱) شهادت دن رجوع ایتمه نك شرطی حاکم حضورنده اولمقدر . باشقه اورنده
رجوع ایلمک معتبر دکلدر .

بناءً علیه مشهود علیه ، شاهدلرک ، حضور حاکمدن باشقه اورنده رجوع ایتمک لرنی دعوی
ایتمسه قبول ایدلنز . اما بر حاکم حضورنده شهادت ویرمش شاهد ایکنچی بر حاکم حضورند
رجوع ایتمسه رجوعی معتبر اولور .

(۱۷۳۲) نصاب شهادت اولدقی بعدندک شاهدلرک کوب اولمقیینه اعتبار یوقدر .
یعنی طرفیندن بر یسینک ایکنچیسینه نسبة شاهدلری کوب اولسه ده کوبلک سببلی ترجیح
ایدلنز . لکن کوبلکی تواتر درجه سینه یتار ایسه اولوقت ده معتبر اولور .

(۱۷۳۳) تواتر ، علم یقین افاده ایدر .

بناءً علیه یوقاروده ذکر ایدلمش چه تواترک خلافته اقامه ایدلمش بینه یه اعتبار اولمز .
(۱۷۳۴) تواتر ده شهادت لفظی وعدالت شرط دکلدر .

بناءً علیه خبر ویروچیباری تزکیه ایتر میه حاجت اولمز .

(۱۷۳۵) تواتر ده خبر ویروچیبار نك معلوم عددی یوقدر . فقط عقل و اول خبر
ویروچیبار نك یالانه اتفاق ایلمه کلرن درست کورماز درجه سنک کوب اولمقلری لازم در .

(۱۷۳۶) یالغز خط ومهر ایله گنه عمل اولنمز . لکن شبه دن سلامت اولور ایسه انابت ایدلور
(۱۷۳۸) حبله ، وفساددن سلامت اولهچق صورت ده اولان حکم سجاللری ایله عمل اولنور .

(۱۷۴۰) اسباب حکمیدن بریسی دخی قرینهء قاطعه در .

(۱۷۴۱) قرینهء قاطعه ، یقین مرتبه سینه بالغ اولان علامت در .

مثلاً بر کمسنه قولنده قان ایله بویالوش پچاغی اولان حالده خوف ایله بر او ایچندن چیققدننده شول ساعت ایله ایچرویه کردکن حاضرکنه بوغازلنمش بر کمسنه کورلسه ، معلوم کمسنه بوغازلب چیققدنک شبه ایدلمز . بلکه اول کمسنه اوز اوزینی بوغازلمشدر دینلمک کبی احتمال وهمی یه اعتبار ایدلمز .

(۱۷۵۳) مدعی هیچ شاهدیم یوقدر دیدکن صونک شاهد کتور مکچی اولسه یاکه فلان وفلان کمسنه لردن باشقه شاهدیم یوقدر دیدکن صونک ینه ایکچی شاهدیم وار دیسه قبول اولنمز .

(۱۷۷۲) ایرایله خاتون دن بریسی وفات اولدیغندک او ایچنک اولان اشیا عقتندک وارث لر آراسندک اختلاف اولور ایسه اوشبور وشچه قارالور : ایر یاکه هر ایکسینه مناسب اولان اشیا لرده خاتون نک

یاکه ایر دن باشقه اولان وارث لر ینک بینه سی مقبول اولور . اکرده هر ایک طرفک بینه سی اولمز ایسه « بو اشیا خاتون نک دکل » دیب ایر یاکه ایر نک وارث لری یمین ایدر لر ایسه مقبول اولور .

اما خاتون لره مناسب اولان اشیا عقتنده ایر نک یا که وارث لر ینک بینه سی مقبول اولور . اکرده هر ایک طرفک بینه سی اولمز ایسه بو اشیا ایر نک دکل دیب خاتون یا که خاتون نک ورثه سی یمین ایدر لر ایسه مقبول اولور .

اما بریسی ایکچی سینه مناسب اولان شیلر ایله سودا ایدر یا که صنعت ایدر ایسه اولوقت ده یمین ایلسه سوز آنک اولور .

اکرده ایکسی بر وقت ده وفات اولسه لر هر ایکسینه مناسب اولان شیلری یمین ایله ورثه سی نک اولور .

قضاء

(۱۷۸۴) قضا . حکم وحا کملک معنالرینه کلور .

(۱۷۸۵) حاکم . انسان لر آراسنده اولان دعوی ، خصومتلری ، شریعتنه توفیق وتطبیق ایله فصل ایلمک ایچون سلطان (دولت) طرفندن تعیین ایدلان کمسنه در

(۱۷۸۶) حکم . حاکمک دعوی قطع وفصل ایلمه کی در . بودخی ایک قسم در .

برنجی قسم . حاکمک « حکم ایتدم دعوی ایدلمش شیوی ویرا » دیمک کبی سوز لر ایله محکوم به فی محکوم علیه یه الزام ایلمه سی یعنی لازم ایتمه سیدر * اوشبوکا « قضاء الزام » قضاء استحقاق دینلور .

ایکچی قسم . « بو خصوصده عقتک یوق نزاع ایدشمک دن ممنوع سین » دیمک کبی سوز لر ایله حاکمک مدعی نزاع ایدشمک دن منع ایلمسیدر ، بوکا « قضاء ترک » دینلور .

(۱۷۸۷) محکوم به . حاکمک محکوم علیه یه الزام ایلدیکی شیدر که قضاء الزامده مدعیک

- حقیقی ایفاء ایتمه سی ، وقضاء ترکده مدعیك منازعه دن ممنوع اولمسی در .
- (۱۷۸۸) محکوم علیه • ضررینه حکم ایدلمش کمسنه در .
- (۱۷۸۹) محکوم له • فائده سینه حکم ایدلمش کمسنه در .
- (۱۷۹۱) وکیل مسخر • محکمه یه حاضر اولمیان مدعی علیه ایچون حاکم طرفندن نصب اولنان وکیلدر .

حاکم

- (۱۷۹۲) حاکم • حکیم ، فهیم ، مستقیم ، امین ، مکین ، متدین اولمق لازمدر .
- (۱۷۹۳) حاکم • فقه مسئله لرنی ، حکم ایلمک قاعده لرنی ، آچیق بیلوب ؛ دعوی لرنی آنلره تطبیق ایله فصل ایلمیه قدرتلی اولماق لازمدر .
- (۱۷۹۴) حاکمک تمام تمیز اهلی اولماق لازمدر .
- بناء علیه صغیر ، معتوه ، صوقر ، و طرفینک داووش لرنی ایشک آلماز درجه ده سانکغراو اولان کمسنه نك حکم ایلمسی درست دکلددر .
- (۱۷۸۵) حاکم حکم مجلسنده آتش ویرش و اوبون کولکوکبی مجلسک مهابتنی کیدره چک فعللر و حرکتلردن احتیاط اوزرنده اولمسی لازمدر .
- (۱۷۹۶) حاکم • طرفینک هیچ برسیندن هدیه بولاک قبول ایلماز .
- (۱۷۹۷) حاکم • خصومت ایدوچیلرک هیچ بریسینک ضیافتنه وارمز .
- (۱۷۹۸) حکم وقتنده ، حاکم طرفین دن هیچ بریسینی اوزینک خلوت اورنینه قبول ایلماز ، ویاکه قول ، کوز ، باش ایله اشارت ایلماز ، ویاشرن سوز سویله مز ، ویاکه بریسی بیلیمیان لغت ایله ایکنچیسینه خطاب ایلماز الحاصل تهمت و سوء ظنه سبب اوله چق شیلردن غایت احتیاط اوزرنده اولور .
- (۱۷۹۹) حاکم • ایکی خصم آراسنده عدالت ایله حکم ایلمک ایله بیورامشدر .
- بناء علیه طرفینک بریسی هر نه قدر اشراف و معتبر کمسنه لر جمله سنندن اولور ایسه ده حکم وقتنده خصمی ایله مساوی و بر درجه ده توتلور .
- (۱۸۰۰) حاکم • سلطان طرفندن حکم اجراء ایلمک ایچون وکیلدر .
- (۱۸۰۱) قضا • زمان ، مکان ایله تخصیص ایدلور . و بعض ماده لرک استثناء ایدلمی ایله قید اولنور • بناء علیه معین اورنده حکم ایدلمک ایچون نصب اولنان حاکم ایکنچی اورن لرده حکم ایده آلماز .
- (۱۸۰۲) بر دعوایی برکالاب تفتیش ایدوب حکم ایلمک ایچون نصب اولنان ایکی حاکم دن فقط بریسی نك تفتیش وایلکان حکمی نافذ اولماز .
- (۱۸۱۱) ضرورت اولدقده حاکم ، مسئله ی ، ایکنچی برکمسنه دن سوال ایده بیلور .
- (۱۸۱۲) قایغو ، آچلق ، یوقو غالب اولماق کبی ، درست فکر یورتتمکی منع ایده چک شیلر اولدیغنک حاکم ، حکم ایلماز .

حکم

- ۱۸۱۵) حاکم حکمنی اشکاره ایدر • لکن حکم دن مقدم ، نه روشلی حکم ایدر چکنی فاش ایلماز •
- ۱۸۱۶) هر ایکی طرف ، حاکم حضورینه کلدکلرنده ، حاکم اوّلا مدعی دن دعواسنی سویلتور • اکرده دعواسی کاغذه یازلمش ایسه کاغذنی اوقوب بیله دعوا ایده سنمو ؟ دیو مدعی دن تصدیق ایتدر • بعد مدعی علیه دن مدعی (فلان بن فلان) سندن بیلهر وشه دعوا ایده در بو خصوص سن نه دیه سن ؟ دیو جواب آلور •
- ۱۸۱۷) مدعی علیه مدعی ک دعواسینه موافق اقرار ایلسه ، حاکم آنی الزام ایدر • اکرده انکار ایدر سه حاکم مدعی دن بینه سورار •
- ۱۸۱۸) مدعی ، دعواسنی بینه ایله اثبات ایدر سه حاکم آنک اوزرینه حکم ایدر • اثبات ایله آله اداقی صورده اکر مدعی اوزی استهسه مدعی علیه دن حاکم یهین ایتدر • (روسیه نظامنه یهین ایتدر مک ملکیه حکمه لره مخصوص ایدوکنندن غفلت اولنماسون)
- ۱۸۱۹) مدعا علیه یهین ایلسه یا که مدعی ، مدعی علیه نک یهین ایدونی استه ازیسه ، حاکم مدعی مدعا علیه یه معارضه ایدونندن منع ایدر •
- ۱۸۲۰) مدعی علیه یهین دن نکول ایدر سه حاکم آنک نکول ایلدیکی ایله حکم ایدر ونکولی ایله حکم ایتدکنن صوک یهین ایدر م دیسه ده التفات اولنماز •
- ۱۸۲۱) اصولنه موافق صورده شبهه دن سلامت اوله رق حکمه و عاکمی طرفندن ویرلان سند و اعلام نامه لر ایله هیچ بینه سز عمل ایلمک درست اولور •
- ۱۸۲۲) جواب سورغان وقتده مدعی علیه جواب ویرمای سکوت ایله ویا که اقرارده انکارده ایتمایم دیسه ، هر ایکیسی انکار حساب ایدلوب مدعی دن بینه سورلور •
- ۱۸۲۳) طرفین دن بریسی مقصودینی تمام سویله مازدن مقدم ایکنچیسسی سوزه کرشماز ، کرشور ایسه حاکم منع ایدر •
- ۱۸۲۴) اقربا آراسنده اولان ویا که طرفینک صاحبر غبت ایدولری امیدلو اولان دعوالرده ، حاکم بر ویا ایکی دفعه طرفین فی صاحبر دلالت و تحریض ایدر • اکرده صاحبر راضی اولور لر ایسه صاحبر حقنده اولان ماده لره تطبیق ایله صاحبر ایتدر ، صاحبر راضی اولماز لر ایسه حکمنی تمام ایدر •
- ۱۸۲۷) حاکم حکمه ی تمام ایتدکنن صوک مقتضاسی ایله حکم ایدر ، حکمنی طرفین اوزرینه اچتیق فهملدور • نه سند لره بناء حکم ایتدکنی تمام ایدوب یازار ، اکرده لازم ایسه مدعی و مدعی علیه لره حکم نامه سندن نسخه ویرر •
- ۱۸۲۸) حکمک سبب و شرط لری تمام اولدوکنندن صوک حاکم ، حکمنی کیچکنده آله ازیسه
- ۱۸۲۹) حکمده دعوانک سابق اولماسی شرط در • بناء علیه حقوق ناسه متعلق ماده لرده ، بر طرفن دعوا اولمادیغی حالده حاکم اوزلکنندن حکم ایله آله ازیسه
- ۱۸۳۰) حکم وقتنده طرفینک حکم حضورنده حاضر اولماقلری شرط در • یعنی حکم مجاسنده و تفتیش وقتنده طرفین حاضر اولدیقلری کبی حکم وقتنده هم حاضر اولور لر •

غائب لره حکم

۱۸۳۳) مدعیك سور اماقینه بناءحاکم طرفندن مدعی علیه حکمه یه چاقر لور • عندر مقبولی اولیان صورت ده حکمه یه کلمه کن و وکیل کوندر مکن امتناع ایدن مدعی علیه جبر احکمه یه کتور لور •
 ۱۸۳۴) بیله و شلی مدعی علیه جبر احکمه یه کتور مک هم ممکن اولماز سه ، مدعیك سور اماقینه بناءحاکم طرفندن آیروم ، آیروم اولان اوچ کونده اوچ مرتبه دعوت کاعنی (پاو یستکه) مدعی علیه یه بیار لور ، اکرده کماز ایسه آنک ایچون وکیل نصب ایدلوب حکم ایدلاچکی اعلام ایدلور • بونندن سوگ هم مدعی علیه اوزی کماز سه و وکیل ده کوندر ماز سه مدعی علیهک حقنی حفظ ایدرلک که سنه ی حاکم اوزی مدعی علیه ایچون وکیل نصب ایدوب مذکور وکیل حضورنده تفتیش و حکم ایدر •

۱۸۳۵) بیله روشده مدعی علیهک آرتنده ایدلان حکم کند و سینه اعلام ایدلور •

۱۸۶۷) کل سبب و شرط لری تا بولمق کبی شریعت قاعده لری تمام اولماق بعدنک ایدلان حکم ایکنچی مرتبه تفتیش ایدلماز و قارالماز •

۱۸۳۸) دعوی سببلی ایدلان حکم ، موافق شریعت اولنمدیغی محکوم علیه طرفندن دعوی ایدلوب ، موافق اولمادیغی نک وجه سی هم بیان ایدلوب ، دعوی ینه دن قارالماقنی سورار ایسه واقع اولان حکم ، تحقیق ایدولد نک شریعتیه موافق ایسه تصدیق ، دکل ایسه ینه دن باشدن قارالور •
 ۱۸۳۹) ایدلان حکمه محکوم علیه قناعت اتمه یوب ایدلماش حکمی دقت ایله تمیز ایلماکی سورار ایسه دقت ایدولد کده ، حکم موافق شریعت دکل ایسه نقض و فسخ ایدلور • موافق شریعت ایسه تصدیق ایدلور •

نکاح و طلاق و آنلره متعلق اولان مهم شرعی مسئله لر

نکاح

۱) نکاح • عاقل و بالغ اولان که سنه لردن ، ایجاب و قبولدن عبارة اولان بر عقد در که آنک سببلی خاتوندن مخصوص فایده ی کورمک شرعا درست اولور •

۲) ایجاب • عقد ایدوچیلردن اول مرتبه ده ایتولماش سوزدر « خاتون لقعنه آلدنم » یا که « خاتون لقعنه ویردم » دیمک کبی •

۳) قبول • عقد ایدوچیلردن ایکنچی مرتبه ده ایتولماش سوزدر که آنک ایله عقد تمام اولور • بوتقدیرچه شاهدلر حضورنده ایر ایله خاتون زوجیت ایله اقرار ایدرلر ایسه فقط بواقرار سببلی کنه نکاح منعقد اولماز •

۴) ایجاب ، قبول ایچول کوبورک وقتده ماضی (اوتهمش زمانه دلالت ایدن) کلمه لر استعمال ایدلور « خاتون لق یا که حلال جفت لکه یا که جماعت لکه ویردم و آلدنم » دیمک کبی • وبعض وقتده ایجاب امر صیغه سی ایله ده اولور « خاتون لقعنه ویر ! » دینلرکن « ویردم » دیمک ایله عقدک تمام اولماقی کبی • بناءعلیه « آلورمن ویا که ویررمن » دیمک کبی کیله چک زمانه دلالت ایدن کلمه لر ایله نکاح منعقد اولماز •

۵) ایجاب ، قبول بر مجلسک اولوب ، عقد ایدوچیلردن هر بر یسی ایکنچیسینک سوزنی

شیتمگاری ، و نصاب شهادت اولان که سنه لریک هم حاضر اولوب برکا اولدقلری حالده عقدی
یشدوب تورمقلری ، اوشنداق قبول کلمه سی ایجاب کلمه سی مضمونینه موافق اولوب ،
زوجانک بونکاهه رضا اولمقلری نکاحک شرطلر ندر . (نصاب شهادت مجلهء احکام عدلیه دن
نقل ایدلمش ۱۶۸۵ نچی ماده ده بیان ایدلمشدر)

۶) مجلهء احکام عدلیه دن منقول اولان (۱۶۸۶ - ۱۷۰۰ - ۱۷۰۵) ماده لر نده مذکور
اولان شهادت شرطلری ، قاضی حضور نده نکاحک ظهوری ایچون شرط ایدلمش ایسه ده ،
اصل انعقادی ایچون شرط دکلدر . بناءء علیه کوز سزلر ، فاسقلر ، ایر ایله خاتونک اوز بالالری
حضور نده اولان عقد ایله شرعا نکاح منعقد اولور ، لکن دعوی وقتنده قاضی قبول ایلماز .
۷) عقد عیاسنده حاضر اولمشلر ایسه اشاره ایله وغائب لر ایسه کندولری نک و اتلری نک
اسملرنی ذکر ایلمک ایله زوجانک معلوم اولمقلری شرطدر . بناءء علیه حاضر لر حقنده اشاره
ایله تسمیه آراسنده خلاقلق اولسه اعتبار ، اسمه اولمای اشارته در .

۸) رضالقدن مراد ظاهری رضالق اولوب قلب ایله رضا اولمق و یاکه اولمقن بحث یوقدر .
بناءء علیه رضالقنی اعلام ایدوب عقد تمام اولان بعد نده « بن ظاهر ده رضا اولمش ایسه مده
کوکلمدن رضا اولمش ایدم » دیمک کبی بهانه لر ایله نکاهی هیچ کم فسخ ایتدره آلماز .
۹) الحال بر ذاتی ملک لئمک ایچون استعمال ایدلان کلمه لر ایله نکاح منعقد اولسه ده بزم
عرف و اصطلاح نده عقد کلمه لری معروف و هر کمه معلوم اولمقده در .

۱۰) اصللر حاضر اولدقلری حالده وکیللرک شاهدن حساب ایدلمکلری درست در .

نکاح لری حرام اولان که سنه لر

۱۱) اوشبونلرک نکاح لری حرام در : (ا) اصللر - یعنی آنالر و هر نه قدر یوقار و کیدر ایسه ده
ای لر . (ب) فرعلر - یعنی صلبی بالالر و هر نه قدر توبان کیدر ایسه ده آنلرک بالالری .
(ج) آتا و آنانک نه قدر توبان کیدر ایسه ده آنالاری . (د) نه قدر یوقار و کیدر ایسه ده
بابا و ای لرک صلبی بالالری . (ه) مدخوله خاتونی نک نه قدر توبان کیدر ایسه ده بالالری
(و) درست عقد ایدلان خاتونی نک نه قدر یوقار و کیدر ایسه ده بالالری . (ز) نه قدر یراق
کیدر ایسه ده آتا ، بابا ، بالا ، لریک و طء ایلمش یاکه درست عقد ایلمش خاتونلری .
و شهوة ایله توتمق و اوبهک یاکه توتلمق و اوبهک و طء ایله بر حکمده در) (ح) رضاع
یعنی سوت ایهمک سببلی حرم اولانلر . (ط) اوزندن اوچ طلاق ایدلان حالده اولانلر .
(ی) حکم سببلی لعان ایدلان حالده اولانلر . (یا) غیر که سنه نک نکاحنده و یاکه عدتنه
اولانلر . (یب) دور تیچی خاتونی نک اوستینه یاکه طلاق عدتنه بشتیچی اولانلر . (یج)
دینسزلر . بوناردن باشقلر هم اولور .

۱۲) جهول شرطه تعلیق ایدلمش نکاح درست دکلدر . بو تقدیر چه فلان که سنه نک رضا اولماقی ایله
شرط ایدلمش عقد ، اکرده مذکور فلانک رضالقنی معلوم دکل ایسه ، قوتسن و ثمره سن قالور .
حتی که فلانک رضالقنی صوکنندن معلوم اولور ایسه ده درست لنماز .

۱۳) شرط فاسد ایله مشروط نکاح ، اصل نکاح درست و شرط لغو اولور . بو تقدیر چه مهر و یرماز

کبی شرط ایله ایدلمش عقدده نکاح درست اولور ، شرط معتبر اولمادیغی ایچون مهر هم لازم اولور .
 (۱۴) عاقل ، بالغ اولان کهنه لر نکاحلرک ویا که نکاحلرک مسرکک خصوصنده کامل اختیارلری اولوب ، رضالقرینه موقوفدر ، بوتقدیر چه بونلری هیچ کم کوچاب نکاحلندر من . لکن کفو (شرع نظرندک تینکدش) اولمیان کهنه یه نکاحلنوب وارنش قرک ولبلری ، رضا اولماز ایسه ، منکوره دن حمل ظاهر اولانه قدر ، قاضی یه مرافعه ایدوب ، نکاحنی فسخ ایتدره آلورلر .
 (۱۵) ولبلر مرافعه سیننه بناء ، قاضی طرفندن فسخ ایدلمش نکاح ، فسخ ایله حکم وقتنه قدر ، قوتنده حساب ایدلنور .

(۱۶) ولی . عاقل و بالغ اولان وارث یاکه قاضی در .
 (۱۷) بر درجه ده اولان کوب ولبلردن بریسی نک رضالقی کافی اولوب ، باشقه لرک رضا اولما دقلرینه اعتبار ایدلماز .
 (۱۸) اختیاری ایله خلوت ایتماک ، مهرنی ویا که نفقه سنی صورامق کبی شیلر ، سوز ایله بیان ایللمش رضالقی ایله بر حکمدر .
 (۱۹) بالغ اولمقلری ممکن اولان بالالرک « بالغ اولدق » دیه ایللمش اقرارلری مقبولدر .
 (مجله ۶ احکام عدلیه دن منقول - ۹۸۵ - ۹۸۶ - ۹۸۸ - ۹۸۹ - ماده لره مراجعت اولنده در)

(مهر)

(۲۰) مهر . عقد وقتنده تسمیه ایدلمک ایله ، تسمیه ایدلماز ایسه مجرد عقد سببی ایله ، زوج دن زوجه یه ویرلمه سی لازم اولان مالدر .
 (۲۱) مهر . جهله سی یدی مثقال اولان اون کموش تنکه صوماسندن آزا اولماز . بوندک زوجان رضالقی نک بر ثمره سی یوقدر . اما کوب درجه سی چیکلنمدیکی ایچون نه قدر تسمیه ایدرلر ایسه شول مقدار اولور .

(۲۲) مهرک لازم اولماقی خلوت صحیحه ویا که زوجان ک بریسی وفات اولماقی ایله اولور . مهر لازم اولماز دن مقدم زوج طلاق ایدر یاکه فرقتنی واجب ایده چک بر اش قیلور ایسه فقط یاروم مهر واجب اولور . اکرده ، فرقتنی واجب ایده چک اشی خاتون اوزی قیلور ایسه ، کلیاسا قطلور .

(۲۳) عقد وقتنده تابشر لان مهر « معجل » ونسیه یه قالانی « موعجل » تسمیه ایدلور . لکن « خاتون صورامش وقتده » دیه کبی فاعش جهول مدت قویلنور ایسه الحال اداسی لازم اولان مهر لار جهله سندن اولور .

(۲۴) معلوم مدتی اولمیان موعجل ، وفات ویا که طلاق کوننده اداسی لازم اولوب ، معلوم مدتلی موعجل ، مدتندن مقدم طلب ایدلماز .

(۲۵) حیض ونفاس ، حج و اهرام ، فرض نماز ، شهر رمضان ده روزه ، غیر کهنه نکاحلندر اولماقی ، یاکه عادت خلافندن یاش اولماق کبی وطعدن مانع شیلر اولنمادیغی حالده ، زوجان ک اولاق اورنده اولمقلری ، خلوت صحیحه حساب ایدلور .

نکاح فاسد

- (۲۶) یوقاروده (۵ - ۱۴) ماده لرده آیتولش شرطلر تابلماز ایسه نکاح ، فاسد اولور .
- (۲۷) فاسد نکاح ده ، عقدی فسخ ایلمک زوجانك هر برام برامینه واجب اولوب ، اوزلری فسخ ایلمازلر ایسه ، حاکم فسخ ایدر . بونی فسخ ایچون ایکنچیسینک حضوری ده لازم دکلدن .
- (۲۸) وطء اولمازسه ، ثبوت نسب دن باشقه خصوصلرده ، نکاح فاسد ، نکاح صحیح حکمنده اولماز .

(طلاق و خلع)

- (۲۹) طلاق . مخصوص کلمه لردن برینی آیتوب ، خاتون ایله اولان عقدنی بوزمقدر .
- (۳۰) عاقل ، بالغ کهسنه نك کرچه خطا لقی یاکه اکره سببلی ده اولسون طلاق ایدوی هر وقت ده معتبردر ایسرکلر عقلولور حکمنده در .
- (۳۱) عرفه نهنظر « طلاق ایتدم آیوردم » کبی کلمه لر « صریح » و « بکاحاجت دکلسن ، آتا وانا کاکیت » کبی کلمه لر « کنایه » دن معدود اولسه کرك .
- (۳۲) صریح سوزلر ایله هر وقت ده طلاق واقع اولور ، نیت ک هیچ دخلی اولماز . اما کنایه سوزلر ایله طلاق واقع اولمده نیت یاکه ظاهر حالک دلالت ایدوینه موقوفدر .
- (۳۳) اوچدن آز ، مال برابرینه اولماز ، شرطیله ، مدخوله خاتونینه صریح لفظ ایله (معلوم عربی کلمه لر مستثنی اولماق اوزره) اولان طلاق « رجعی » واندن باشقه سی « بائن » اولور . ووبائئن اوچدن آز اولسه « مخفنه » واندن باشقه سی « مغلظه » اولور .
- (۳۴) رجعی طلاقده ، عدت ایچنده یینه دن رجوع ایدوب خاتون ایلمک درست اولوب ، بونک ایچون خاتون رضالقی شرط دکلدن . اما بائن مخفنه ده رجوع ایلمک خاتون ک رضالقینه موقوفدر .
- (۳۵) شهوت ایله تومتق ، یاکه قایتدمور رجوع ایتدم دیمک کبی شیلر ایله رجعت درست اولور .
- (۳۶) بائن مغلظه ایدلمش خانون ، ایکنچی بر ایره درست نکاح ایدلوب دخول اولور ایسه اولسکی ایرندن اولان بائن مغلظه قوتندن توشوب کویا هیچ طلاق ایدلمیان حکمنده قالور .
- بنا علیه اکرده صوک ایری ایله فرقت واقع اولسه عدتی تمام اولدوقندک اولسکی ایری ایله نکاح ایلمکدن مانع قالماز .

- (۳۷) خلع . خاتون ک رضالقینه موقوف اولان صورت ایله عقد نکاحی بوزمقدر که ایجاب وقبول ایله تمام اولور . یعنی خاتون مقداری معلوم اولان مال ایله طلاقنی صاتوب آلور .
- (۳۸) زوجاندن بریسی نك مرتد اولماقی ویا که وفات اولماقی ایله اوشنداق حرمة مصاهره ایله هم عقد نکاح بوزلور . لکن مصاهره صورتنده ، بطلان نکاح ایله ، قاضی طرفندن حکم ایدلمک شرطدر . آکا قدر ، کرچه وطء ایلمک حرام اولسه ده ، نکاح اوزی نك قوتندن حساب ایدلور .

(عدت)

- (۳۹) عدت . خلوت صحیحه ، یاکه غلوت صحیحه هم وطء صوکنده ایرندن آیورلمش ، اوشنداق خلوت اولسه اولمازسه ده ایری وفات اولمش ، خاتون اوزرینه ، اوتکازمک لازم اولان مدت ووقتدر .

۴۰) طلاق و فسخ نکاح صورۃ لرنده کامل اوچ عیض کوروب پا کلنمک ، و عیض کورساز ایسه اوچ ای تمام اوتکازمک ایله ، ایری وفات صورتنده دورت آی ده اون کون اوتکازمک ایله عدت تمام اولور . اما عملی اولان خاتونلرک ، هر وقت ده عدتی عمللرنی قویما قدر .

۴۱) ظاهر حال تکذیب ایلماز شرطیله عیض و طهر خصوص لرنده خاتونلرک اون اقرارلری معتبردر . بناء علیه ایکی آی تمام اولدقنده عدتی کامل اوتدکنی خبرویرن خاتون تصدیق ایدلنور . مجله ۶ احکام عدلیه دن منقول (۱۰۷۷) ماده یه مراجعت .

۴۲) عیض مدتی نك آزی اوچ کون و کوبی اون کون ، اوشنداق طهر مدتی نك آزی اونبش کون اولور . اما طهرک کوب مدتی شرعامعین و محدود دکلدر . بوتقدیر چه نیچه سنه لر اوتوب عدتی تمام اولما دیغنی دعوا ایدوب نفقه سننی طلب ایدن خاتون ک دعواسی مسهوع اولور . ۴۳) عدت ، طلاق و یا که وفات کونندن حساب ایدلنور . بونی خاتون ک بیلمه سی شرط دکلدر . بوتقدیر چه طلاق خصوصنده دعوا ظهور ایدر ایسه ، عدت ، قضاء و حکم وقتندن اولمای طلاق وقتندن محسوب اولور . و ایری نك طلاق و یا که وفات ایتدیکنی ایشتمدیکی هالده خاتون نك عدتی تمام اوله بیلور .

(رضاع)

۴۴) رضاع . ایکی یاشی کسل اولمیان بالانك خاتوندن سوت ایهما کیدر . بناء علیه ایکی یاشی تمام اولما دن مقدم ، بالابر خاتون ایچما کندن سوت صورر ایسه ، شول خاتون مذکور بالایه آنا ، وسوتی کمدن حاصل ایسه ، شول که سنه شرعا آتا حکمنده اولور .

۴۵) رضاع ثبوتی ایچون مال دعوالرنده اولان کبی نصاب شهادت شرط اولنمشدر . (مجله ۶ احکام عدلیه دن منقول - ۴۸۵ - ماده یه مراجعت اولنور) لکن کندوسمی اوز ضررینه ایلمش اقراری هم قوتنده اولور .

۴۶) رضاع اوزرینه نکاح حرام اولماق و قاراق درست اولماق حکملری قر تب لنور .

(ثبوت نسب)

۴۷) حمل مدتی ، التی آی ایله ایکی سنه آراسنده اولان وقت اولور . بناء علیه بو وقتده دوغمش بالانك نسبی زوج اوزرینه ثابتدر . لکن عدتی تمام اولدیغنی اقرار ایتدیکی حالده ایکی سنه دن آرتقده دوغمش بالانك ، اکرده آناسی رجعی ایله طلاق ایدلمش ایسه نسبی هم زوج اوزرینه و آناسینه رجعت ثابت اولور . بائن طلاق صورتنده ، بالانك نسبی ثابت اولماق ایچون زوج طرفندن « بوبالا بنم » دیمک کبی دعوا ایلمک ایله مشروطدر .

۴۸) لعان ونفی ایله قاضی حکمی اولماز ایسه حمل مدتنده وجوده کلان بالانك نسبی زوج دن اصلانفی ایدلماز . بوتقدیر چه نفی حقنک حتی که زوجان مصادقه ایدر لر ایسه ده التفات اولنماز .

لعان

۴۹) لعان . اوز خاتوننی صریح زنا ایله سب ایتدکنک یا که خاتوننی نك بالاسنی (نفی مدتدن اولماق اوزره) نفی ایتدکنک ، معلوم صورت ایله زوجان نك یهین ایتملری در .

۵۰) لعان ایدشمک ایچون اوشبوشیلر شرطدر : (ا) لعان وقتنک زوجان آراسنده نکاح صحیح ایله زوجیت ویاکه رجعی طلاقنک عدتی باقی اولماق . (ب) زوجان هر ایکسی ازاد وعقللو ، بالغ ، مسلمان ، سلامت دیللو ، مقدمه حد یورتلمیان اولماق . (ج) اوز دعواسنی زوج ، اثبات ایدلماق . (د) زنا ایله سب ایلمکی صریح لفظ ایله اولماق یا که بالانی نفی ایلمک . (ه) ایرنک دعواسی خاتون طرفندن انکار ایدلمک . (و) خاتون ، بوندن مقدم زنا ایله تهمت ایدلمکدن ویاکه عرام وطء ایدلمکدن پاک اولماق ، اوشنداق آتاسز بالاسی وار لغی معلوم اولماق . (ز) خاتون ، قذف حکمنی قاضی حضورنک دعوا و طلب ایتمک .

۵۱) معین صورت ایله قاضی حضورنک « لعان » تمام اولور ایسه ، بر بائن طلاق واقع اولماق ایله قاضی حکم ایدر . بوندن سوکوره تکرار نکاح ایدشمکاری درست اولماز . بالانی نفی صورتنک ، قاضی ، بالانک نسبنی زوج دن نفی ایدوب ، زوجیه الحاق ایدر ، کرحه باشقه برچیت کشی دعوا ایدر ایسه ده مسهوع اولماز .

۵۲) بالانی نفی ایلمک وقتی ، عادت ده سوینچی آلان وقت یا که بیشک کبی بالایه حاجت نرسه لری حاضر لیان وقت ، سفرده وغائب ایسه اول ایشتمدیکی وقتدر . بوندن سوگ نفی ایدر ایسه ، کرحه آرالنک لعان یور ایسه ده بالانک نسبنی نفی ایدلماز .

۵۳) لعان سببلی بائن ایله حکم ایدلمکی سوکنده زوجانندن بریسی « لعان » اهلیتندن ، چیقسه ، اولو وقتنک آرالنک لعان باطل اولور . بو تقدیر چه ، بونلر آراسنک عقد نکاح اجرا ایدلمکدن مانع قالماز .

۵۴) لعان سببلی نفی ایله حکم ایدلمش بالافقط نفقه ومیراث خصوصلرنک غنه چیت که سنه حساب ایدلوب ، شهادت ، زکات ، نکاح ، مسئله لرنک همان کند وبالاسی کبیدر .

انتهی

عرف ومعیشت مزه نسبة وقوعسی کوب اولان مسئله لری انتخاب ایدلوب ، بو اورنک بیان ایدلدی . یاز دقلمز ایسه فقط معتبر کتابلره مراجعت ایلمک حقنک دلیل ودستور اولور . مبتلی اولانلر کندولری مقبول نسخه لره باقوب ، یاز دقلمز نکاح اساس وسندلرنی تابارلر . ومع ذلك بو خصوصه اولان مسائل شرعیه ی وقواعد وضوابط لری جمع وانتخاب ایدوب ، خلق مزه یکل آکلارلق روشک بر کتاب ترقیب ایلمک الوغ فائده اولور ایدی . بونک ایچون بز م اوشبو یاز دقلمز ماده لر هم اصل وماخذ اوله بیلور .

« معلومات »

(۱)

پروشینیه

۱) جمعیه شرعیه یه ویر له چک پروشینیه لر ایله ، ۱ × توم ۱ نچی قسم ۱۲۱۱ نچی ، ۱۲۳۰ نچی استایته لرینه موافق ترکه تقسیم ایتدیرمکنی ، نکاح و طلاق خصوص لرنده موافق شریعت حکم ایدلمکنی ایری نک مقفودلکی سببلی ویا که محبوسلکی ویا که نفقه دن عاجز لکی سببلی ،

یاکه امراض ساریه ایله مبتلا اولدیغی سببلی نکاحنی فسخ ایلمک صوراقی ممکن اولور .
 اوشنداق مؤذن و امام لریک شریعت و یا که ادب و عرف و عاداته خلافی معاملهلری حقنک شکایت ایدلنور
 ۱۴۲۰ و ۱۴۲۴ استاتیلور . امام لرنک شرعی مسئلهلر حقنده تفتیش لرنندن و اعلام ایلمش
 حکملرنندن شکایت ایدلنور ۱۳۴۵ استاتیا . امام لرنک متر یقه یاز مقده اولان قصور لقلر نندن
 شکایت ایدلنور . ۱۳۴۸ استاتیا .

بونلردن باشقه هم بالالرنک آتاوانالرینه اطاعتسن لکلری حقنده ، شرعا وارث اولماق حقنده ،
 وصیت لر حقنک هم پر و شینیه لر و یرمک ممکن اولور .

(۲) پر و شینیه لرده ، لزومی اولمیان قصه و حکایت لر و مناسبت سنر حادثهلر یازماز ، بلکه
 مقصودنی اچیق بیان ایدلنور . ونهشی عسوال ایتدوکی اخیرنده بیان ایدلنور .

(۳) پر و شینیه ، حکمه اسمینه و یا که حکمه ده پرسید اتیل اولان مقتی اهل الاسلام حضوره لری
 اسمینه و یرلور . یازمق بیلمسه اوزی ، بیلمازسه التماس ایلمش که سنه سی اخیر نکاح اسم و فامیلیه
 سنی یازوب امضا ایدر . و تورغان غوبرنا ، او یاز ، و لست ، استانیته ، اول ، شهر ،
 چاست ، اورام ، یورت کبی حاجت تعریف لره هم بیان ایدلنور .

(۴) بالغ اولان اوغلانی ، نکاح ایلمش قزلری ایچون آتالری پر و شینیه و یرلر ایسه موافق
 نظام و کالت « داؤیرنست » نامه سنی هم تاپشماق لازم در .

(۵) و یرله چک پر و شینیه رو سچه اولسه ده تاتار چه اولسه ده مقبول در . لکن تیتول یازلور ایسه
 نظام ده بیان ایدلان فورمه یه موافق اولمه سی لازم در . یعنی تاتار چه یازلان تیتول ، تیتول حساب ایدلماز .

(۶) پر و شینیه ده یابشدر لان مارقه لر سلامت اولور غه تیشلی . لکن ییل ، چسله و یا که پر و شینیه
 و یر و چینک اسمی یازماق ده ضرر اولماز .

(۷) پر و شینیه لرنده مارقه اولماق لازم اولمیان که سنه لره هم باردر .
 (۲)

ر اپورت

(۱) خدمتک اولان علمالر ، عوامه متعلق اش لره حقنک جمعیت شرعیه حکمه سینه ر اپورت یازارلر .

(۲) یازلمش کاغدلرک اسملرینه اعتبار اولهای مضمون لرینده در . مثلا « ر اپورت » دیه اسم
 یازمش کاغدک مضمونی پر و شینیه اولسه همیشه پر و شینیه حساب ایدلور .

(۳) ر اپورت لره مارقه شرط اولهای ، حکمه اسمینه و درست هم اچیق امضالی اولمه سی لازم در .

(۴) امضاء دیهک ، ککری بوکری بور غالب سنر ماقدن یا که « قولوم قویدوم » دیکان جمله نی
 یازمقدن عبارت اولهای ، بلکه اوز و آتاسی اسمنی و یا که فامیلیه سنی اچیق و اعتبار ایله
 یازمقدن عبارت در . آلی اولماز سه یالغوز « قولوم قویدوم » دیکان عبارت ک بارلقی ایله
 یوقلغی بر در چه ده حساب ایدلور .

(۵) تفتیش نامه لر ، تاپشراچق ر اپورت لرده ، تفتیش نامه و حکم نامه لر آیورم و باشقه کاغدلره
 یازلوب ، ر اپورت ده ایسه جمعیت شرعیه نک و یرکان اوکازی نک ییل و چسله سنی ، نومیرنی ،
 اوکاز کامل ایدولدکنی ، ر اپورت ایله یبارلمش کاغدلر جمله سی نیچه عدد و صحیفه ایدوکی
 بیان ایدلور .

۶) برکانتورت ایله متعده داش لر یبارمک ممکن اولور ، لکن هراش ایچون اوزینه باشقه راپورت یازماق لازمدر .

۷) امام لر طرفندن ، وقت اوتکارمای راپورت ویراچک ماده لر اوشبونلردر : غوبرنسکوی پراؤیلنیه طرفندن اوکان یولقسه لر ، کلورکا تیش اولان متر یقه لر کلمازسه ، یاکه یولقمش متر یقه سنه قریه و عله اسمی خطاء یازلمش اولسه ، متر یقه انمهش ویاکه چلین لردن هیچ کم امضاء ایتمهش اولسه ویاکه اشنوری سلامت اولمازسه یاکه قویامش کاغدلری کورکار کاندن آن ، کوب اولسه ، قولنده توتماقد اولان متر یقه لر یانوب کیتسه ، اوغرلنسه یوغالسسه و غیر بونلره مشابه واقعه لرده .

۸) امام لر طرفندن حکمه لره یبارله چک کانتورت لر ایچون پوسته حقى آکنماز . لکن ؤلست یاکه پالیته سه آرقلی یبارمک لازم اولدر . اوشبو خصوصک غسپادین منسترك ۱۸۹۳ نچی ییلک ۱۴ نچی ایولده ۲۵۱۲ نچی نومبرده غوبرنا تورلره یازمش پریدلوژینیه سندن نسخه اوشبو اورنده یازلدر .

Копія.

М. Р. Д.

Оренбургскому Магометанскому Духовному Собранію.

УФИМСКАГО

ГУБЕРНСКАГО ПРАВЛЕНІЯ.

Отдѣленіе 1.

Столъ 1.

18 Августа 1893 года.

№. 3391.

г. Уфа.

Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ, предложеніемъ, отъ 14 Іюля 1893 г. за № 2512, увѣдомилъ г. Губернатора, что онъ призналъ возможнымъ вмѣнить Полицейскимъ Управленіямъ и Волостнымъ Правленіямъ губерніи, какъ пользующимся бесплатно пересылкою служебной корреспонденціи по почтѣ, въ обязанность принимать и отправлять по принадлежности корреспонденцію муллъ, адресованную на имя должностныхъ лицъ и правительственныхъ учреждений.

Сообщивъ, вмѣстѣ съ симъ, о содержаніи изложеннаго предложенія Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ по распоряженіи Губернскаго и Уѣздныхъ по крестьянскимъ Дѣламъ Присутствій; а равно Уѣзднымъ Исправникамъ губерніи, Губернское Правленіе о вышеизложенномъ дастъ знать Магометанскому Собранію, къ свѣдѣнію.

Подлинное подписали: Совѣтникъ *Архангельскій*.

и Старшій Дѣлопроизводитель *Д. Бергъ*.

تفتیش نامه

۱) نکاح ، طلاق ، خصوصاً زننده عجله ظاهر اولان دعوالری موافق شریعت قرارب فصل ایلمک ، خواه سوبرانیه نك اوکازی اولسون خواه اولماسون ، عجله ، اماملرینه تابشر لمشدر . (زاکون ۱ × توم جلد استاتیا ۱۳۴۵) بناء علیه اماملر ، اوشبو اورلرینه تابشر لمش شیلر حقنده شر عاقاضی اولوب ، فقه کتابلرنده اولان دعوا ، شهادة ، قضا ، بابلرنده بیان ایدلرله قاعده لر ره عایه و مضمونلری ایله عمل ایدوب مسئله لری فصل و تمام ایلمک لازم اوله در .

۲) حکم ایدلان ماده لرده ، هر وقت ده ، حکم بناء ایدلان عبارتنی ، کتابینک اسمینی ، جلد و صفحه سنی یازوب بیان ایلمک لازم اوله در .

۳) حکمه لرده غایت دقت ایدله چک اش تفتیش نامه لر اولدیغندن ، تفتیش نامه لر ممکن قدر اعتبار ایله یازلوب ، هر بر جمله سندن برار تورلی فائده آلورلق صورت ده ترتیب اولنمه سی ضرور اوله در .

۴) کندوسینه مرافعه ایدلان نه بناء ، سوبرانیه حکمه سی طلاق و یا که نکاح خصوصنی تفتیش ایتیه بیورب اوکازویر مش امام نك تفتیش وقتنده بالانسینی اثبات ایلمک حقنده ایکنچی بر مسئله ظاهر اولسه ، شونکاح و طلاقه تعلقلی اولان اثبات نسب مسئله سنی تفتیش ایدوب تمام ایلمک تفتیشچی امامه لازم اوله در .

۵) سوبرانیه امری ایله اولان تفتیش لرده ، تفتیش نامه نك اولنده ، مذکور خصوصه اولان سوبرانیه اوکازینک یل و چسله سنی ، نومرونی تفتیش باشلنمش کوننی ، شهر یا که قریه سنی ، تفتیشچی نك کم ایدکنی بیان ایدلور .

۶) تفتیش ایدلاچک مسئله حقنده لازم کمسنه لر حاضر اولوب یتدکلری بعدنده تفتیشچی امام طرفندن تفتیش مجلسی آچلدیغی ، ونه خصوصه تفتیش اولنه چغی ، هرکم اوز اختیاری ایله جواب ویره چکلرنی بیان ایدلور . مدعی ، مدعی علیه طرفندن موافق شریعت و نظام نصب اولنمش وکیللر ، مدعی ایله مدعی علیه ک او زلری حکمنده حساب ایدلور .

۷) بوندن صوگ عجله احکام عدلیه نك دعوی ، بینات ، تزکیه ، قضاء ، حکم ، حاکم ، مطلب لرنده مذکور اولان ماده لر ره موافق حکم ایدلوب حکمنی طرفینه اعلام ایدلور . بو تقدیر چه تفتیشچی امام لر نك ، تزکیه مقامند ، پادسودکل ، اشتراف و حبس ایدلر یکی یوق ، آشامق ایچمکی بلنهای ، دیوسوزلر یازمقلری تزکیه حساب ایدلور .

۸) مدعی ، مدعی علیه ، شاهدلر ، اوز جوابلرنی امضالری ایله تصدیق ایتدکلری کبی حکم نامه او قلدیقی صوکنک حکمی ایشدوب فهلمدیکنی هم مدعی و مدعی علیه هر ایکسی امضالری ایله تصدیق ایدرلر .

۹) حکمنی ایشتمدیکنه امضا ایلمک حکمه رضالق حساب ایدلور . بناء علیه حکمنی ایشتمدیکنه امضاء ایتدیکنی صوکنده حکم ایدوچی دن و یا که حکم نك موافق شریعت دکل ایدکندن شکایت ایلمک ممکن اولور . اما « حکمنی ایشتمدیم وهم رضاده اولدم » دیوامضا ایدر ایسه اولوقت ده شکایتی مقبول اولور . مکرده بو صورت دن بعض مسئله لر مستثنی در .

۱۰) ایدلمش حکمنی طرفینه اعلام ایتدکی وقتده ، زمان ووقت مصاحتنی قاراب ، تفتیشچی امام ، بر معلوم مدته تعیین ایدوب ، « اکرده اوشبو اعلام ایدلمش حکمه » راضی اولماز ایسه کن ، فلان قدر کون (مثلا اونبش یا که یکره) ایچنده سو بر اینه حکمه سینه مرافعه ایتمه اختیارلی سن « دیو ، مرافعه ایلمک وظیفه لری وار ایدکنی بیان ایدر ، بناء علیه راضی اولمیان طرف وار ایسه ، معلوم مدت ایچنک حادثه ی سو بر اینه مرافعه ایدر ، سو بر اینه ایسه لازم اولان معلوماتی تمام جمع ایدوب یینه دن قاراب تفتیشچی امام طرفندن اعلام ایدلمش حکمی یافسخ ایدر ویا که قوتنده قالددر .

۱۱) معبشت ایدن اور نلری معلوم اولمیان که سنه لرنک خاتون لرینه تفریق ایله حکم ایلمک لازم اولدیغی صورت ده ، حکم ایدوچی امام افسیالنی کاغذ ایله « سیمینوی اسپسکه » ده اولان نکاح لرینه علامت قویار ایچون و لستنا ی پراؤلینه یه اعلام ایدر .

۱۲) سو بر اینه نکاح بومسئله حقنده « موافق شریعت حکم اعلام قیل » دیمش اوکازی ، اکرده حکم موجبنجه متر یقه یه یاز لاقق شیء اولسه متر یقه یه هم یاز مق لازم دیدکنی مستلزم اوله در . بناء علیه اوکازه امثالاً « بر حکم شرعی اعلام ایلدکی بعد نده » فلان روشلی حکم ایتدم ، امام متر یقه یه یاز میه بیور سه سزمی دیو سو بر اینه دن تکرار سورامق لازم دکل بلکه فائده سن اور نده اش کو بیته ک در . اوشنداق سو بر اینه طرفندن « حکم ایتمش ایسه ک حکمک موجبنی متر یقه یه ، یاز » دیو امامه و بر لشم کاغدی ، حکمی تأکید ویا که امضاً ایلمک حساب ایدلمز .

۱۳) بر اش حقنده « موافق شریعت حکم اعلام قیل » دیو اوکاز و بر لشم صورت ده ، مذکور اوکاز موافقچه امام لردن تابش لشم تفتیش نامه لر و حکم نامه لر سو بر اینه ده تکرار قار المادیغی ایچون اش تمام اولمش حساب ایدلور . شونک ایچون حکمدن راضی اولمیان که سنه وقت او تکازمای اوزینک مقصودنی سو بر اینه یه رفع ایدوب سوال ایلمک لازم اوله در .

۱۴) امام نکاح ایدلمش تفتیش و حکمدن نظام لازم اولان مارقه لر فی تابش رب ، طرفین دن بریسی کوپیه سورار ایسه تفتیشچی امام ، منع ایلمای ویرر .

(۴)

تعليق

آزیه (ترکیا ، عربستان ، وسائر ممالک اسلامیة) طرفندن کلمش مسلمانلر ایله روسیه تبعه سی اولان اهل اسلام آراسند نکاح اولمق حقنده نظام مساعدده ایلمشدر . لکن بوکمی که سنه لر ایله اولمش نکاح لرده اکرده زوج اولان که سنه چیت مملکت لره کیدوب ایکی سنه ایچنک قایتمار ایسه یا که بومده ایچنک نفقه کبی حقوق زوجیتی کامل ایلمز ایسه ، خاتون ، اوز اوزنی بائن طلاق ایلمکده اختیارلی اولمق ایله تعلیق ایدوب عقد ایلمک لازم ایدلمشدر . (زاکون توم × جلد ۱ استاتیوا ۱۹۶) اماروسیه تبعه سی اولانلر حقنده بیله روشده تعلیق ایلمکدن نهی ویا که امرده اولمای اصل حالچه قالددر لمشدر . بناء علیه بعض اماملر هم روسیه تبعه سی آراسنده عقد ایتدکلرنک بیله تعلیق ایله عقد ایلدکلری سو بر اینه یه حفظ ایدر ایچون ار سال ایلمکده اولان متر یقه لر نده لهکده در .

متريقه و سوبرانيه ده اولان باشقه اشلردن معلوم اولديغينه بناء بعض اماملر اوز فكر لر نچه تعلیق ايله عقد ايتدر لچي اولوب (فلان وفلان روشلی شرطلر ايله عقد ايدلدی) دیویاز مقده لر در . اوشبو ذکر ایدلمش شرطلر ه زوج و فالیلدی یکی صورت ده ایرنك ضررینه نه کبی شی الزام ایدله چکی ویا که نه روشلی جز الره مستحق اوله چغنی بیان ایلماي تعلیق نی یاروم یار تی ایدوب قالدر مقده لر . شونك ایچون بور روشلی یازولردن خاتونلر ایچون برفائده اولماي حاصلسز و ثمره سز قاله مقده لر .

واقعا طرفین اوزلری رضا اولدقلری حالده ، موافق شریعت اولان روش ايله تعلیق ایلمه کی ، اماملر ، عادت ایلسه لر عموم ایچون بر منفعت اولوب نیچه سنه لر ه قدر فصل و قطع اولنهای تار تلمش دعوالر نك سهولت ايله تمام اولمه قینه باعث وسبب اولور ایدی . اوشبو صوگ زمان لر ده روسیه ده اولان اهل اسلام ، کسب و هنر از لب یراق ولایتلره کیتما کده لر در . بونلر آر اسنده بعضیلری وار در که بو طرفه اولان خاتون لرینه نفقه لک یبار مک دکل ، قایو اور نده ایدکلر نی بلدر وب ، خط و خبر ارسال ایلمه مکده لر در . بو آر دن بعضیلری وفات اولوب ، وفات خبری رسمی صورت ده ، اصل وطن لرینه ایر شمای قالدیغندن ، بو طرفه قالمش خاتون لر ی نیچه سنه لر حقوق زوجیت دن استفاده ایده آلمای ، نظام معاش اولان شیلردن حصه مند اولمای محروم اولمه کده لر در . اخیر نده خواه ناخواه کند وایاقلری ایلله خسارت ور ذالت قبول لرینه وار ب کرمیه مجبور اولدقلری دفعه دفعه تجربه ایدلمشدر . بناء علیه اوشبو مسئله ، زمانه زده شایان دقت شیلر نك بریسی اولوب چاره سنی بولمه ق هم ، عالملر مز نك صرف غیره و بندل اجتهاد ایتمه لرینه موقوفدر .

واقعا زوج لر ی غائب و سفر ده اولان خاتون لر نفقه لر ی خصوصنک شریعت کتابلر مز ده بر قدر قاعده لر کور کازلمش ایسه ده ، زمان ايله زمان آراسنک و بر اورن ايله ایکیچی اورن آراسنده اوشندا ق بر قوم ده اولان عرف و عاده ايله دیگر قوم نك عرف و عاده لر ی آراسنک غایت بیوک تفاوت لر اولدیغی انکار اولنمز . ودلیل قطعی ايله الزام ایدلمیان احکام لر نك اکثر نده مسائل فقیهه نی عرف و عاده و زمان اقتضاسینه تطبیق ایدله کلدیکی معلومدر . بو تقدیر چه غائب لر ، مفقودلر ، زوجه لر ی حقنک اولمش فقهانک قیاس ايله ترتیب ایلمش احکام لر نندن حاضرگی زمانه یه تطبیق مشکل اولان لر نی مذکور فقهانک دیگر قیاسلرینه موافق اویدب اوشبو زمان حالینه تطبیق ایلمک ممنوع اولماز سه کرک . بز ایسه مسئله نك مهم ایدکنی بیان ایلمکده مز اما اصل تحقیق کوب بیلوچیلره امانت ایدلمشدر .

(۵)

امتحان

امامت ، خطابت سائر بوکبی خدمت لره لیاقتنی اثبات ایلمک ایچون سوبرانیه ده امتحان ایدلمک ، بعد بوکمه سنه حقنک سوبرانیه نك شهادتینه موافق و نظام اقتضاسینه بناء غو بر نسکوی ، پراؤلنیه لر طرفندن علمایه خاص اولمش خدمت لره تعیین ایدلمک لازم اولنمشدر . بوکونک

اوشبو امتحان مجلسی مقدم عصر لره نسبة بر قدر قاعده یه قویلمش ایسه ده بعض خصوصلی
 اصلاحه هم احتیاجلی ایذکی شبه سزدر .
 امام لقی ، خطیب لقی ، مؤذن لک ، آخوند و محاسب لک ، دجه لرنی طلب ایدوب کلمش کمسنه لر
 اورلرینک منسوب اولدقلری غوبرنا ، اویاز ، اوبلوست ، استانیته و نلسست ، قریه ،
 عجله لرنی ، اوشنداق استاذ و اوقمش درس و فنلرنی یازوب کورکاز مک عادت اولنمشدر .
 (فقط بو عادت سو برانیه تأسیسنندن تخمینا ایلملی سنه سوگ باشلنمشدر) بونلری یازمق ایچون
 سو برانیه ده مخصوص دفتر واردر . علمانامنی اغراز ایلمش طائفه لرمز نک معرفت ده اولمش
 درجه لری نه نمونه اولوب یوم آخره قدر کلمش کمسنه لرمزه بود دفتر لسان حال ایله سوز لب
 توره چقدر . اوشبو دفتر شهادتنه بناء یازوی مرغوب کمسنه لرمز ظاهری قارامقدک بر مقدار
 کورلسه ده امدقت ایدلدکک ، رسم خطی صحیح اولان ، عربی کلمه لرنک معجمه و مهمله لرنی لازم
 اورننده استعمال ایدن شاگرد لرمز آزونادر کورلمکدر . تعجب اورنی شونسیدر که رسم خط
 خصوصند شائع اولمش مساهله و اعتبار سن لقه من بلیه سی هر وقت اسم لرنی تعظیم و تکریم ایله ذکر
 ایلمک اولدقه من مدرس و حضرت لرمزه هم عام و شامل اولمشدر . بوشی ایسه شایان تأسفی در .
 الخدر الخدر . بناء علیه امام و مؤذن اوله چق شاگرد لرمز لا اقل بر ایکی آی عمل لرنی رسم خط
 تصحیح کنک اوتکار سنه لر و بلکه اربابی اولان استاذ لره مراجعت ایدوب تعلم ایتسه لر خلقه من ایچون
 بر الوغ خدمت ایلمش لردن حساب اولنورلر ایدی . اگر ده ممکن صورت ده مدرس کرام لرمز
 کندولرینک مدرس لرنک بر ریاز و استادی بولندر میبه غیرت ایدر لر ایسه ایکی اوچ سنه اوتار
 اوتماز عه و م خلقه من ، کمالت انواعندن بر یسنی ضبط ایلمش و ادبیات مزه نیکز حاضر امش
 اولور لر ایدی . حرمتلومدرس لرمز غیرت ایدر لر ایسه انشأ الله بومصیبت مز نک نهایتی اولور
 ظننن مز . لکن فقط مدرس لره اشانوب تورمق مناسب اولمد یغندن آنلره اجتهاد بزره
 اعانت ایلمک لازم در . علوم عربیه و آلیه اوقمش شاگردلر نک امتحان لری ظهر قلبدن و کتاب
 مطالعه ایلمکدن عبارت اولنمقددر . لکن بوندن اصل مقصد ایسه مطالعه سینک قوتنی ، ادراک
 و قابلیتنی تجربه ایلمکدر . شونک ایچون امتحان لرده اعتبار ، حفظه دکل ، ملکه یه جسارته
 دکل ، توغری لقه در . بناء علیه حفظندن سویلمیه اقتداری اوله یان بر مسئله یی کتابندن قاراب
 حل ایدر لر ایسه مقبول کورلمکدر . لکن اسلام نظر نده بعض شیلر واردر که حفظه دکل دیمک الوغ
 عیب و نقصان حساب ایدلور و بلکه باعث تأسفی و تحسر اولور . مثلاً مؤذن اوله چق بر کمسنه نک فرض
 اولان ایمان و اسلام ارکانی ، طهاره ، صلوة ک ، فرائض و مفسد اتنی حفظندن بلمدیکی کبی
 و یاکه نیچه سنه لرمز رسیده غایفه اولوب عقائد نسفییه و عقائد عضدییه کتابلرنندن درس اوقوب
 افندمن رسول اکرم سیرنی ، تاریخ و ترجمه سنی کولکینه آلمدیغی و یاکه قران شریفنک حق
 منزل کتاب ایدکینه و محمد علیه الصلوة والسلام نک رسول ایدکینه بر قدر اولسه ده دلیل ایراد
 ایده آلمدیقی سبب اسفدر . بونک حکمتی ایسه بزم ظننزه کوره تعلیم و تعلم بابنده تقدیم
 الهم فالاهم « قاعده سینه رعایه ایدلمدیکی در بناء علیه بو خصوصک هم دقت ایدوب چاره سنی
 اولمق سو برانیه ایله مدرس و معلم کرام لره راجع در . شویله که : برنجی ، کندوسینه معلوم
 بولان بر مدرسندن شهادة نامه سی اوله یان شاگردنی امتحان ایلمک ایچون سو برانیه طرفندن

قبول ایلماز سز لکی در . ایکچیسی ، امتحانه وار هچق هر برشا کردنی مدرس افندی کندوسی
 ویاکه برار خلیفه سی برار آی مقداری حاضر لب اخیرنده اوزی امتحان ایدوب وقرار ایتکان
 مطالعه سنی شهادت نامه سنک یازوب شا کردی ایله سو بر انبیه ارسال ایلماک کلفتی اختیار ایدلماکدر
 حتی که شا کردلک ایله امامت لک عالی آراسنک الوغ بر قبدل اولوب بر برینه تمام باشقه اولان
 بر حالدن ایکچیسنه نقل ایلکان مناسبت ایله کندوسندن انفصال وقتی اولدیغنی خاطر لب استاذ
 اولان لر اوز لرینک شا کردلرینه دینی و دنیوی امر لر حقنک بر مفصل وعظ و نصیحت ویرمک لازم
 اولدر » ان الناس لکم تبع وان رجلاً یاءتونکم من اقطار الارض یتفقهون فی الدین فاذا

اتوکم فاستوصوا بهم خیراً » مضموننده اولان حدیث شریفه بناء بوکبی نصیحت لرده ارکان
 اسلام ، شعائر شریعت ، اذاب دین ، حقنک اوله چقدر . لکن بوکا تبعاً معیشت بابلرنده
 هم بعض تعلیمات ویرمک اقتضاء ایدر . بوجهله دن اوله رق آنلره خلقه وعظ سویلمک و تعلیم وتر بیه ایلماک
 و قوم لر ایله معامله ایلماک حتی که زمانه نك لازم کوردیکی بعض نظام لری رعایه حقنک عقل و تعلیم
 ویرمک بر محتاج اولان امر لردندر . اکرده بیلهر وشن مدرس لر کندولری حاضر لب امتحانه ارسال
 ایدر لر ایلسه شا کردلری راحت اولدقلری عالده مراسم امتحانی ادا ایدر لر ایدی . بویاز دقلرم
 علماء کرامه تعلیم و تلقین ایلماک ایچون اولمای فقط انلرنک بناء ایلماک اولان علم سرای لرینه اوز
 طرفندن بر کبر چق قویلمق قبیلدندر .

امتحان پروغرامی :

امتحان وقتنده ویرلماک اولان درجه و مرتبه لر اوشبونلر در : (۱) مؤذن (۲) مؤذن معلم
 الصبیان (۳) امام معلم (۴) امام خطیب معلم (۵) امام خطیب مدرس .
 (۱) مؤذن اوله چق کهمسنه لر ایچون : ایمان و لازم اولان اعتقاد لر نی یخشی آکلاب تانار و ترکی
 لسان ایله بیان اید بیلماک ، میت نی کفن لماک و جنازه حکملر نی کوکلدن سورنلب کوسترمک ، اذان
 و اقامه لری درست او قوقق ، نماز وقتلر نی آچیق بیلماک ، طهارت و نمازده اولان فرض لر نی
 و مفسدلر نی محکم آکلامق .

(۲) مؤذن معلم الصبیان اوله چق کهمسنه لر ایچون اوتکانک ایتولمیش شی لری یخشی آکلاب ، صبی
 بالاره و اوقمیان خلقلره درست و اچیق ایدوب اوکرته بیلماک امام اولور قدر قرأتی درست
 اولماق ، یس و تبارک سوره لر نی حفظ ایتماک .

(۳) امام معلم اوله چق کهمسنه لر ایچون : ترکه تقسیم ایدر درجه ده علم فرائض بیلماک ایمان
 و اسلام قاعدلر نی دلیللری ایله آکلاماق ، رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) سیر نی و اسلام
 تار یخنی ، اوشنداق نکاح و طلاق مسئله لر نی ، غیر کهمسنه لره آچیق اکتاتورلق
 اقتداری اولماق .

(۴) امام خطیب و معلم اوله چق کهمسنه لر ایچون : علم و عمل و حسن خلق فضیلت لری خصوصنده (
 عله ده اولان خلقلر آکلارلق درجه ده آچیق ایدوب وعظ و نصیحت سویلمه به اقتداری اولماق ،
 اوشنداق عرب لسانی نك صرف و نحو یسنی بیلماک .

۵) امام خطیب مدرس اولہ چق کہسنہ لر ایچون : عرب لساننی صرفی ونحوہ تطبیق ایدوب اوقی بیلمک ، عاموم آلیہ وعلوم شرعیہ دن تعلیم ایدر لک قوتی اولماق ، دعوی ، قضاء ، شہادت وصیت مسئلہ لرندہ قوت لوملکہ سہی اولماق .

✽ بیان : ✽

عرب لسانندہ اولان کتابلردن حاجت مسئلہ یی مطالعه ایلمہ اقتداری وارلقی یاکہ یوقلقنی آکلماق ایچون امتحان ایدلان کہسنہ دن ، مختلف اورن لردن مختصر الوقایہ یاکہ ہدایہ کتاب لری قراءت ایتدر لور . وبعض وقت ده تفسیر قاضی ہم مطالعه ایتدر لور .

(۶)

مأثور اسملر :

محدثون کرام کتابلرندہ ذکر ایدلمش اسحاب (رضی اللہ عنہم) دن بعضیلرینک اسملری اوشبو اورنک نقل ایدلدی . دنیایہ کلمش بالالر ایچون انتخاب واختیار ایدلوب تبرکاتسمیہ ایدلور .

سفر	ذویب	حمدون	حارث	بشر	الیاس	مذکرلر
سفیان	ذوآب	همزه	حارثه	بشیر	انس	✽ ا ✽
سفینه	✽ ز ✽	همید	حازم	بکار	انیس	آدم
سلمان	زائده	✽ خ ✽	حاطب	بکر	اوس	احمد
سلیم	زبید	خازم	حامد	بلال	اوقی	ابراهیم
سلیمان	زبیر	خالد	حبان	✽ ث ✽	اویس	احنف
سمعان	زبیر	خباب	حبان	ثابت	ایاد	اھوص
سنان	زرعه	خبیب	حبیب	ثعلبہ	ایاس	ارقم
سہل	زفر	خداام	حذیفہ	ثوبان	ایمن	ادریس
سہیل	زکریا	خدیج	حسان	✽ ج ✽	ایوب	ازھر
✽ ش ✽	زہیر	خطاب	حسن	جابر	✽ ب ✽	اسحاق
شبیب	زید	خلیل	حسین	جریح	بدیل	اسمعیل
شجاع	✽ س ✽	✽ د ✽	حصین	جعده	براء	اسرائیل
شراحیل	سالم	دارم	حصبین	جعفر	بسام	اسعد
شرحبیل	ساعده	داود	حصبین	جہیل	بسرہ	اسلم
شریح	سراج	دحیہ	حفص	جنذب	بخار	اسید
شعبہ	سعاد	✽ ذ ✽	حماد	✽ ح ✽	حاتم	اشعت
شعیب	سعد	ذکوان	حمدان	خابس		
شھماس	سعید					

شمعون	عبد الرزاق	عرو	كريم	منصور	وكيع	قهيمة
شيبان	عبد السلام	عمران	كعب	منيب	وهبان	تباله
صالح	عبد الاحد	عمير	كنانه	منير ✕	ي ✕	ث ✕
صخر	عبد الصمد	عوام	كيسان	مهران	ياسر	ثبيه
صفوان	عبد العزيز	عوف	ل ✕	موسى	يحيى	ثويبه
صفوان	عبد الغفار	عون	لقمان	ميون	يربوع	ح ✕
صهيب	عبد الغنى	عويمر	لبيد	ن ✕	يزيد	جثامه
ط ✕	عبد القاهر	علاء	ليث	نابغه	يعقوب	جبله
طارق	عبد القدوس	عباض	لوط	ناعح	يعلى	جعدو
طاهر	عبد الكبير	عيسى	م ✕	نصر	يعمر	جهيل
طالب	عبد الرشيد	غ - غ	محمد	نصير	يوسف	جهيله
طاوس	عبد الهادي	غالب	مازن	نضر	يونس	جويره
طريف	عبد القادر	غريف	ماعز	نعمان	(مؤنث لـ)	ح ✕
طيفيل	عبد الكريم	غسان	مالك	نعيمان	آسيه	عبابه
طاحه	عبد المتعالى	غيات	عجاهد	نعيم	آمنه	عبيبه
ع ✕	عبد المجيد	ف ✕	محسن	نوح	اروى	حدافه
عاصم	عبد الملك	فرات	محمود	ه ✕	اسماء	حرمه
عمار	عبد المنعم	فراس	مختار	هارون	امامه	حسنه
عباد	عبد المؤمن	فضاله	مروان	هاشم	اميمه	حسناء
عباس	عبد الواحد	فضل	مسعود	هشام	امينه	حفصه
عبد الله	عبد الوهاب	فضيل	مصعب	هلال	انيسه	حقه
عبد الاعلى	عبيد الله	فيروز	مظهر	همام	ب ✕	حكيمه
عبد الجبار	عتبة	قاسم	معاذ	هناد	باديه	هليمه
عبد الجليل	عثمان	قتادة	معاوية	هند	بثنيه	همنه
عبد الحكيم	عرباض	قثم	معد	هود	بديله	هميده
عبد الحميد	عروه	قيس	معقل	و ✕	بريده	حواء
عبد الحى	عزيز	ك ✕	معمر	وابصة	بريره	خ ✕
عبد الخالق	عصام	كامل	معن	واثلة	بريقه	خالده
عبد الخبير	عصمه	كدام	مفضل	واصل	بنانه	خديجه
عبد ربه	عطاء	كريم	مقاتل	وائل	بشير	خصيله
عبد الرحمن	عفان		مقداد	ورقة	بهيه	خزيمه
عبد الرحيم	عور		مقدام	وفاء	تماضر ✕	خضره
			مكحول	وقاص		خليده

منیه	کلم	عتبه	سلامه	س	خلیه
میونه	ل	عذبه	سوده	سائبه	غنساء
ن	لبابه	عصمه	ش	ساره	خوله
نائله	لبنى	عفراء	شعشاء	سدیسه	خیره
نسیبه	لهیه	عقیله	شفاء	سبیعه	ر
نسیکه	لؤلؤه	عالیه	شقیقه	سعاد	رائعه
نعمی	لیلی	عماره	شموس	سراء	رباب
نقیسه	م	عمره	شمیله	سعدہ	ربیع
نوار	ماریه	عنقوده	شمسیه	سعدی	رجاء
نویله	محبه	ف	شهیده	سعیده	رزینه
ه	مرضیه	فاخته	ص	سفانه	رفاعه
هاله	مرجانہ	فارعہ	صقیه	سکینه	رقیه
هریره	مریم	فاطمه	صحبہ	سناء	رمله
هزیله	مزیده	فضله	ع	سنینه	رمیصاء
همینه	مسره	فکیهه	عاتکه	سویده	روضه
هند	مطیعه	فسیله	عالیه	سعله	ریحانه
ی	معاذہ	ک	عائشه	سهمه	ز
یسیره	ملیکه	کبشه	عباده	سواده	زائده
	منیعه	کریمه	عبیده	سوداء	زینب
				سلمی	

متريقه يازار ايچون مثال و فورمه

برنجی = فصل = دنيايه كلمش بالالری يازار ايچون

مؤنث	بالانك	قايو آين	بالانك , آتا و آناسينك هم هرايكي طرفه اولان بابا سينك اسمی . اكرده اولسه فاميله سی وقايو طائفه دن ايد يكي	قايو اورنگ وجوده كلمشدر .
۱	ایر بالا صالح	ینوار نك ۱۲ نچی كوننده	اتاسی استر لیتاماق اویازدی قرمسقه لی اولنگ باشقورت طائفه سندن یوسف عبد الرحیم اوغلی . اناسی زینب سلیمان قزی : اسم ویردك امام لر احمد بن خلیل سلیموف یونس بن عبد الرحمن :	بر سبب ایله اوتوب وارد قلمر نك اوفالویازنگ قاره یعقوب و لستی صالح اولنگ وجوده کلدی .
۱	قزبالا خدیجه	ایول نك ۸ نچی كوننده	اتاسی صالح اولینگ سودا کرهم میشار طائفه سندن حسن بن عیسی عثمانوف : آناسی علیه ذکوان قزی : اسم ویردم صالح اولنگ برنجی مسجد حضورنگ امام احمد بن خلیل سلیموف :	صالح اولنده وجوده کلدی .
۲	قزبالا مریم	سنتبر نك ۲ نچی كوننده	اتاسی کنیرال مایور محمود یونس اوغلی توغانوف . اناسی امینه عباس قزی توغانوا . اسم ویردم صالح اولنده برنجی مسجد حضورنده امام یونس بن عبد الرحمن .	اوفالویازی قاره یعقوب و لستنگ اولان کند و ملکر نك تور دقلمر وقت ده وجوده کلدی .

اوشبو ۱۸۹ سنه ۵۵ - ۲۳ مذکر ۱۹ مؤنث جهله سی قرق ایکی عدد بالا وجوده کلدی . مقابله قیلتنده وجودلر فصلنده هر ایکی متريقه بر برینه موافق کورلدی . صالح اولنگ برنجی مسجد حضورنگ اولان امام لر احمد خلیل اوغلی سلیموف . یونس عبد الرحمن اوغلی .

دور تېجی = فصل = میت و وفات لری یلزار ایچون

قائده مدفون	نیندای رنجو	رقم	اتا و بابا سینک اسمی , بولسه فامیلیه سی	قایو آیدن وفات	میت نك اسمی	رقم	رقم
صالح اولنده مدفون	معلوم اولمادی	۷۲	اتاسی اوفالویازی قاره یعقوب ؤلستی صالح اولینک سعید یوسف اوغلی . جنازه او قدق امام احمد بن خلیل سلیموف . ایکچی امام یونس بن عبدالرحمن .	ینوار نك ۲۳ نچی کوننده	بکر	--	۱
اوتوب واردنلر نده وفات اولوب صال اولنک مدفون	چچک ایله	۳	اتاسی بوکلمه اویازدی توبان چرشلی ؤلستی توبان چرشلی اولینک محمد احمد اوغلی . جنازه او قدم امام یونس عبد الرحمن اوغلی .	ایول نك ۳ نچی کوننده	اسماء	۱	
اویازوی یعقوب ؤلستی ده اولان کند و ملکر نك تور دقلری وقتده وفات اولوب صالح اولنک مدفون	قرامق ایله	۶	اتاسی کنیرال مایور محمود یونس اوغلی توغانوف . جنازه او قدم امام احمد بن خلیل سلیموف .	دکابر نك ۲۹ نچی کوننده	عبد الخبیر	--	۲

اوشبوسنه ده - ۱۹ مذکر ; ۱۴ مؤنث جمله سی اوتوز اوچ عدد کمسنه وفات اولدی .
مقابله وقتنک هر ایکی متر بیره بر برینه موافق کورلدی . صالح اولنک برنجی مسجد جامع حضور نده
امام احمد خلیل اوغلی سلیموف ایکچی امام یونس عبد الرحمن اوغلی

ایکنچی = فصل = نکاح لری یازار ایچون

<p>اوشبو عقد نکاح حقنک زوجین نک کامل رضا ایدکلری و آرارلنده شرعاً مانع نکاح یوق ایدوکی و یا شلری تمام یتدکی افیتسیا لنی روش ایله معلوم اولدغی صوکنک زوجین نک رغصت ورجالرینه بناء موافق شریعت عقد اجر ایلدم بن صالح اولنده برنجی مسجد حضورنک امام احمد خلیل اوغلی سلیموف . ایکنچی امام یونس عبد الرحمن اوغلی .</p>	<p>جهله مهر بشیوز صوم اولوب الحال آلدیم بر یوز ایللی صومن حجة اولسون ایچون یازدم بن زوجه عائشه حسن قزی . بشیوز صوم مهردن ینه دن اوچیوز ایللی صوم زوجم عائشه حسن قرینه ویره چکم قالدی بن زوج خالد بن یونس . یکرمی بیش تین پوشلینه ویردم بن زوج خالد یونس اوغلی .</p>	<p>بن عائشه حسن قزی کند و اختیارم ایله اورمنی خالد یونس اوغلینه زوجه لک ایچون ویردم و حجة اولسون ایچون یازدم بن زوجه عائشه حسن قزی . بن خالد یونس اوغلی 'عائشه حسن قزی اورمه زوجه لک ایچون قبول ایتدم خالد یونس اوغلی عقد جلسنک حاضر اولدم بن صالح اولینک عثمان عبد الرشید اوغلی عقد جلسنک حاضر اولدم بن امین اولینک احمد عبد الرشید اوغلی .</p>	<p>اوقا او یازدی قاره یعقوب و لستمی صالح اولنک ترک لک ایدوچی زولتا وسط او یازدی دوان تابون و لستمی مسلم اولینک باشقورت طائفه سندن حسن عبد الکریم اوغلی نک قزی عائشه ایله اوقا او یازدی صفر و لستمی چشمه اولینک خالد یونس اوغلی آراسنک موافق شریعت عقد زوجیت اجراء ایدلدی . برنجی نکاح لری زولتا وسط او یازدی مسلم اولنک محله امامینک اوشبو ییلک ۱۸ نچی ینوارده ۲ نچی نومبرده اولان مقبر پچسکی اسپرافقه سینه بنا عائشه حسن قزی ۱۸۷۶ نچی ییلک وجوده کلوب ۵۸ نچی نومبرده اولان متر یقه یه ثبت ایدلمشدر . صفر و لستدن اوشبو ییل ۲ نچی نومبرده ویرلمش پاسبورته بنا خالد یونس اوغلی ۲۳ یاشنک در .</p>	<p>ینوارنک ۲۲ نچی کوننده قر عائشه بنت حسن باکره ۱۹ یاشنده ایریکت خالد بن یونس ۲۳ یاشنده</p>
---	---	--	---	---

۲	ایول نك	اوپا او یازدی قاره یعقوب	بن اسعد ثوبان اوغلی .	جهله مهر دورت	اوشبو عقد نکاح
۱۸	نچی	ؤلستی صالح اولینك	صلبیه قزیم سلمی نك	یوز صوم اولوب	حقنك زوجین
	کوننده	میشچار طائفه سنندن	رخصتی ووکیل ایلمه سی	الحال آلدن بن	نك کامل رضا
	خاتون	اسعد ثوبان اوغلی نك	ایله محمد حسن اوغلی نه	قرن سلمی	اید کلری و آرا
	سلمی	قزی سلمی ایله منکور	زوجه لك ایچون ویردم	طرفندن اولان	لرنك شرعاً مانع
	بنت	صالح اولینك باشقورت	یازه بلیهد کم سبیلی	وکیل اتاسی	نکاح یوق اید
	اسعد	طائفه سنندن محمد حسن	اوشبو مجلس حاضر اولان	اسعد ثوبان	ذکی معلوم اولد
	ثیب	اوغلی آراسنك موافق	احمد علی اوغلندن	اوغلی بر یوز	یغی بعدنده
۳۳	یاشنده	شریعت عقد زوجیت	یازار ایچون التماس	صوم یازه بیلهد	طرفین نك اذن
		اجراء ایدلدی	ایلدن اسعد ثوبان	کم سبیلی اوشبو	ورخصت ورجا
		زوجه سلمی اسعد قزیم	اوغلی نك التماسی ایله	جلسه حاضر اولان	ایدولرینه بناء
		مقدمده اولان زوجی	امضا ایتمدن بن احمد علی	احمد علی	موافق شریعت
		اوپا او یازدی قاره	اوغلی بن محمد حسن	اوغلندن یازار	عقد نکاح اجراء
	ایر ثیب	یعقوبؤلستی آرسلان	اوغلی سلمی اسعد	ایچون التماس	ایلدن بن صالح
	محمد	اولیک عارث جعفر اوغلی	قزینی اوزمه زوجه لك	ایلدن . اسعد	اولنك برنجی
	حسن	- آرسلان اول امامینك	ایچون قبول ایتمدن بن	ثوبان اوغلی نك	مسجد حضور نك
	اوغلی	اوشبو بیله ایول نك	محمد حسن اوغلی	التماسی ایله امضا	امام بونس عبد
	۳۸	۱۷ نچی کوننك ۳۶ نچی	قز سلمی اسعد قزی	ایتمدن بن احمد	الرحمن اوغلی .
	یاشنده	نومیرده اولان متر چسکی	اوشبو نکاحه رضا اولوب	علی اوغلی .	ایکنچی امام
		اسپرافقه سیننه بناء اوشبو	عقد یورتور ایچون اوز	دورت یوز صوم	احمد خلیل
		ییل مارت نك ۲ نچی	طرفندن اتاسی اسعد	مهر دن ینه دن	اوغلی سلیموف .
		کوننك وفات اولوب	ثوبان اوغلی بزیم	سلمی اسعد قزیمه	
		۱۲۲ نچی نومیرلو	حضور مرده وکیل ایتمدی	اوچبوز صوم ویره	
		متر یقه یه ثبت ایدلشدن	همزه هماد اوغلی جمیل	چکم قالدی بن	
		ایر محمد حسن اوغلی نك	ذکوان اوغلی عقد	محمد حسن	
		مقدمده اولان خاتونی	جلسنك حاضر اولدم	اوغلی . یکر می	
		وفات اولمشدر .	صالح اولینك همزه هماد	بش تین پوشلینبیا	
		خاتونك ایکنچی ایر نك	اوغلی ایکنچی جمیل	ویردم بن محمد	
		اوچونچی ایکیسینك	ذکوان اوغلی	حسن اوغلی .	
		برنجی نکاحلریدر .			

اوشبو سنه ده جهله سی اون توقز عد دنکاح اولوب پوشلینه ایچون صوم تین آچه آلدی
مقابله وقتنك هر ایکی متر یقه بر برینه موافق کورلدی امام بونس عبد الرحمن اوغلی
امام احمد خلیل اوغلی سلیموف .

* اوچونچى * فصل * طلاق هم خلع لرى يازار ايچون *

اوقا اويازى قاره يعقوب ؤلستى
 صالح اولينك ميشچار طائفه سندن
 عصام عثمان اوغلى ايله اورينك
 منكوهه سى اولان كلثم موسى
 قزى آراسنده بر بائن
 طلاق واقع اولندى .
 بن مذكور عصام عثمان اوغلى
 منكوهه م اولان كلثم موسى قزنى
 بر بائن طلاق ايتدم عصام
 عثمان اوغلى .
 اوشبو طلاق وقتنك منكوهه سى
 اولان كلثم موسى قزنى قزان
 غوبرناسى چسطاي اويازى
 چاللى ؤلستى كيكلى قريه سندن
 اولنديغيندن طلاق اولندى
 اعلام ايدر ايچون چاللى
 ؤلستى پراؤلينييه سینه اوشبو
 ييل ۱۲ نچى ينوار ۵۵ - ۳ نچى
 نومرده اعلام نامه ارسال ايدلى .
 واوشبو كوندن باشلاب زوجه
 اولان كلثم موسى قزى نك عدتى
 تمام اولانه قدر نفقه كسوه
 سكنى سى زوج اولان عصام
 عثمان اوغلى نك ذمه سنده
 ايدوكى ايله حكم ايتدم
 واوشبو حكمنى هم زوج اولان
 عصام عثمان اوغلى نك اعلام ايتدم .
 امام يونس عبد الرحمن اوغلى .
 اوشبو حكمنى ايتدم بن عصام
 عثمان اوغلى

زوج اولان
 عصام عثمان
 اوغلى نك
 نند واختيارى
 ايله حضور مرد
 ه مذكوره
 منكوهه سى
 كلثم موسى
 قزنى بر بائن
 طلاق ايتدم
 ديدكى سببلى
 بر طلاق
 بائن واقع
 اولدى .
 بر نچى مرتبه
 فرقه لرى .
 شاهد لرى : صالح
 اولنك محمد عطاء
 اوغلى ايله محمد
 يوسف اوغلى .
 عصام عثمان اوغلى
 منكوهه سى اولان
 كلثم موسى قزنى
 طلاق بائن ايتدى
 مجلسده حاضر
 اولوب ايتدم
 بن محمد اوغلى
 عصام عثمان اوغلى
 منكوهه سى اولان
 كلثم موسى قزنى
 طلاق بائن ايتدم
 كى مجلسده حاضر
 اولوب ايتدم
 بن محمد يوسف
 اوغلى .

۱۸۹۵ نچى
 يلك ينوار نك
 اون ايكنچى
 كوننك طلاق
 واقع اولندى

ذكر ايدلمش
 شاهد لرى اولد
 قارى حالك عصام
 عثمان اوغلى
 منكوهه سى اولان
 كلثم موسى قزنى
 امام يونس عبد
 الرحمن اوغلى
 حضور نك طلاق
 ايتدى .
 اوشبو طلاق نك
 موافق شريعت
 اولديغى قارا-
 مقدمه ثابت
 اولدى صاح
 اولنده بر نچى
 مسجد حضور نك
 امام يونس
 عبد الرحمن
 اوغلى .

اوچوچی * فصل * طلاق هم خلع لرنی یازار اوچون .

<p>ذکر ایدلمش شاهد لری حاضر اولدقلری عالدہ اوشبو اوتوب واروچی لر محمد علی اوغلی ایله منکوحه سی اولان لیلی نوح قزی بزم حضور مزده عقد خلع ایتدی لر . اوشبو خلع لری بزم قارامق مزده موافق شریعت اولدی امام احمد خلیل اوغلی سلیموف امام یونس عبدالرحمن اوغلی</p>	<p>۱۸۹۵ نچی ییلین اوغوست نیک ۲ نچی کوننده</p>	<p>شاهد لر : صالح آولند مختار صالح اوغلی ایله احمد زفر اوغلی * محمد علی اوغلی ایله منکوحه سی اولان لیلی نوح قزی آراسنک عقد خلع ایدلمش جلسه حاضر اولوب ایشتدک مختار صالح اوغلی هم احمد زفر اوغلی</p>	<p>هر ایکی طرف فنگ کند واختیار لری ایله حضور من ده موافق شریعت عقد ایدولری سبیلی خلع واقع اولدی طرفینک کند واقرار لرینه بناء برنجی فرقت لری</p>	<p>۲ تابول شهرنده ترکلیک ایدوچی بخاریست محمد علی اوغلی ایله منکوحه سی اولان لیلی نوح قزی آراسنده موافق شریعت خلع واقع اولندی . بن بخاریست محمد علی اوغلی منکوحه م اولان لیلی نوح قزی - وقت نکاحنده اداء ایدلمای قالمش مهر برابرینه خلع ایتدم محمد علی اوغلی * بن زوجه لیلی نوح قزی زوجم اولان محمد علی اوغلینک ادا ایدلمای قالمش مهرم برابرینه خلع سنی قبول ایتدم . لیلی نوح قزی . زوجه لیلی نوح قزی کندوسینک حامله ایدکن یاکه دکل ایدکن یاکه حامله می دکل می ایدکن پیلمدکن اقرار ایلدی .</p>
--	---	---	---	---

اوشبو ۱۸۹۵ نچی سنده سکز طلاق بائن اون خلع جمله سی اون سکز عدد طلاق اجرا ایدلدی .
مقابله وقتنک ایکی متر یقه بر بر سینه موافق کورلدی . صالح اولندک برنجی مسجد حضور فنک
امام احمد خلیل اوغلی سلیموف . امام یونس عبدالرحمن اوغلی .

دو خانوی سو برانیہ محکمہ سندن ، میتر یقہ دن اسپرافقہ و یرمک خصوصندہ

« فورمہ »

وجود حقندہ میتر پچسکوی اسپرافقہ :

سامار غوبرناسی ، بوکلمہ او یاز دندہ ، المت وولستی ، المت آولندہ برنجی مسجد جامع حضورندہ حفظ ایدلمش بکده سکزیوزده توقسان برنجی ییلنک (۶۶) نومبر اوزر ندہ اولغان میتر یقہ نک وجود فصلندہ مذکر لر غرافاسندہ سکزیچی نومبرده اوشبور و شک یازلمشدر : (میتر یقہده نیچک یازلمش ایسه آر تدرمای کیمتهای تمام درست کوچرلور) میتر یقہدن درست کوچردم و انابت ایچون امضام واسم یازلمش مهر مایله تأکید ایتدم ، بن مذکور مسجد جامع حضورندہ امام اسماعیل یوسف اوغلی • فورال نک ۱۲ نجی کونندہ ۱۸۹۶ سنهده • نجی نومبرده

پچاۃ یعنی
مهر اورنی

۲

نکاح حقندہ میتر پچسکوی اسپرافقہ :

بلبای شهرندہ ، مسجد جامع حضورندہ حفظ ایدلمش بکده سکزیوزده سکسان ایکنجی ییلنک (۱۲) نومبر اوزر نک اولغان میتر یقہ نک نکاح فصلندہ اون سکزیچی نومبرده اوشبور و شک یازلمشدر : (میتر یقہده نیچک یازلمش ایسه آر تدرمای کیمتهای تمام درست کوچرلور) میتر یقہدن درست کوچردم و انابت ایچون امضام واسم یازلمش مهر مایله تأکید ایتدم بن مذکور مسجد جامع حضورندہ امام اوخوند ایوب عثمان اوغلی • سنتابر نک ۲۶ نجی کونندہ ۱۸۹۶ سنهده • نجی نومبرده

پچاۃ یعنی
مهر اورنی

۳

طلاق حقندہ میتر پچسکوی اسپرافقہ :

اوا غوبرناسی ، زولت اوسط او یاز ندہ ، دوان مسجدلی وولستی مسلم آولندہ مسجد جامع

حضورنده حفظ ایدلمش بکده سکن یوزده یتیمش توقزنجی ییلنک (۱۷۸) نومبر اوزرنده اولغان میتر یقه نك طلاق فصلنده توقزنجی نومبرده اوشبوروشده یازلمشدر :
 (میتر یقه ده نیچک یازلمش ایسه آرتدرمای کیمتمای تمام درست کوچرلور)
 میتر یقه دن درست کوچردم و انابت ایچون امضام واسم یازلمش مهرم ایله تا کید ایتدم ، بن مذکور مسجد جامع حضورنده امام صالح علی اوغلی • ایولنک ۲ نجی کوننده ۱۸۹۶ سنه ده •
 نجی نومبرده

پچاۋه یعنی
 مهر اورنی

وفات حقنده میتر یچسکوی اسپرافقه

تابول غوبرناسی ، تیومن اوکروغنده آیالین وولستی ، یومانای قریه سی نك مسجد جامع حضورنده حفظ ایدلمش بکده سکن یوزده آلتمش توقزنجی ییلنک (۴۴) نومبر اوزرنده اولغان میتر یقه نك وفات فصلنده بکرمی اوچونجی نومبرده اوشبوروشده یازلمشدر :
 (میتر یقه ده نیچک یازلمش ایسه آرتدرمای کیمتمای تمام درست کوچرلور)
 میتر یقه دن درست کوچردم و انابت ایچون امضام واسم یازلمش مهرم ایله تا کید ایتدم ، بن مذکور مسجد جامع حضورنده امام یوسف سلیمان اوغلی • دکابرنک ۲۲ نجی کوننده ۱۸۹۶ سنه ده •
 نجی نومبرده

پچاۋه یعنی
 مهر اورنی

« تنبیه »

- ۱ (غوبرنا ، اویاز ، وؤلست ، شهر ، اسقانیقسه ، اوبلوست اسملری کلیسی درست یازلور اوشنداق اسپرافقه ایدلان میتر یقه نك طشنده اولان نومبرنی کورکازلور •
- ۲ (میتر یقه نك ییلنی ، اسپرافقه ویرلاچک اشناک نومبر وچسله سنی فورمه ده کورکاز کچه حرف ایله یازلور امامتر یقه طشنده اولان نومبر صفر ایله یازلسه هم درست •
- ۳ (اسپرافقه ویروچی امام ، اسم و فامیلیه سنی اکرده بولسه اسمی یازلمش مهرنی ، ییل وچسله سنی یازوب بیان ایلمک لازم اوله در •
- ۴ (اسپرافقه کاغدلری هیچ اولمیانده یار تی قاباق کاغدن اورتالای بوکلاب یازلان اولورغه تیوش در •
- ۵ (اسپرافقه یازلان قاره ، اچیق و اوقورلق اولمقی تیوشلی در • شونک ایچون قرنداش یا کسه سیق قاره لر ایله اسپرافقه یازلماز •
- ۶ (واینسکوی پریسوتستوالره تابشرر ایچون ویا که حکمه لرنک سورامقارینه بناء ویرلاچک اسپرافقه لر ایچون مارقه سورالماز •

тымъ записаннымъ значится: (списать статью метрики точь въ точь, неприбавляя и неубавляя). Изъ метрической книги списано вѣрно, въ томъ удостовѣряется подписями и приложеніемъ именной печати Юля 2 дня 1896 года. Имамъ соборной мечети Салихъ Галиевъ и муазинъ Ахмедхазій Гайсинъ.

Мѣсто печати {

Форма № 4.

Метрическая справка о смерти.

Въ метрической книгѣ Тобольской губерніи, Тобольскаго округа, Аялинской волости, веденной въ тысяча восемьсотъ шестьдесятъ девятомъ году, за № 44, по деревнѣ Юманаевой, хранящейся при соборной мечети, въ отдѣлѣ умершихъ въ статьѣ подь № двадцать третьимъ, записаннымъ значится: (списать изъ метрики точь въ точь неприбавляя и неубавляя). Изъ метрической книги выписано вѣрно, въ томъ удостовѣряется подписями и приложеніемъ именной печати Декабря 22 дня 1896 года. Имамъ соборной мечети Юсупъ Сулеймановъ и муазинъ.

Мѣсто печати {

- Примѣчаніе:*
- 1) Названія губерніи, области, уѣздовъ, волостей, деревень, городовъ, станицъ и проч. писать правильнѣе, а также показать въ справкѣ и нумеръ метрики написанный на обложкѣ.
 - 2) Годъ метрической книги, а также и номера статьи метрики, какъ значится въ формахъ писать прописью а нумеръ самой метрики имѣющей на обложкѣ можно писать и цифрами.
 - 3) Выдавшій справку Имамъ, въ концѣ долженъ писать годъ, мѣсяць, число, свое имя, фамилію и если имѣетъ приложить именную печать.
 - 4) Справку должны писать не менѣе какъ на полъ листѣ, сложивъ пополамъ.
 - 5) Справку должны писать хорошими чернилами и ясно; карандашемъ или жидкими чернилами писать не должны.
 - 6) Справки выдаваемые для присутствія: въ Воинскія Присутствія, или представляемыя по требованію Присутственныхъ мѣсть, гербовыми марками не оплачиваются.

Изъ Оренбургскаго Магометанскаго Духовнаго Собранія.

Форма № 1.

Метрическая справка о рожденіи.

Въ метрической книгѣ, Самарской губерніи Бугульминскаго уѣзда, Альметевской волости, веденной въ тысяча восемьсотъ девяносто первомъ году за № 61, по деревнѣ Альметевой и хранящейся при 1-й соборной мечети, въ отдѣлѣ родившихся, въ графѣ мужскаго пола въ статьѣ подь № восьмымъ записаннымъ значится: (списать статью метрики точь въ точь, неприбавляя и неубавляя). Изъ метрической книги списано вѣрно, въ томъ удостовѣряется подписями и приложеніемъ именной печати Февраля 21 дня 1896 года. Имамъ соборной мечети Исмагиль Юсуповъ, муазинъ Ибрагимъ Хамзинъ.

Мѣсто печати {

Форма № 2.

Метрическая справка о бракѣ.

Въ метрической книгѣ Белебеевской соборной мечети, веденной въ тысяча восемьсотъ восемьдесятъ второмъ году за № 12 и хранящейся при этой мечети, въ отдѣлѣ сочетавшихся бракомъ въ статьѣ подь № восемнадцатымъ записаннымъ значится (списать статью вполнѣ вѣрно, неприбавляя и неубавляя). Изъ метрической книги выписано вѣрно, въ томъ удостовѣряется подписями и приложеніемъ именной печати. Сентября 26 дня 1896 года. Имамъ и Ахунъсо борной мечети Аюбъ Усмановъ, муазинъ Мухамедвалии Абдулгаліевъ.

Мѣсто печати {

Форма № 3.

Метрическая справка о разводѣ.

Въ метрической книгѣ Уфимской губерніи, Златоустовскаго уѣзда, Дуванъ-Мечетлинской волости, веденной въ тысяча восемьсотъ семьдесятъ девятомъ году, за № 178, по деревнѣ Муслиумовой и хранящейся при соборной мечети, въ отдѣлѣ разводовъ подь № девят-

سویرانیہ (جمعیتہ شرعیہ)

جمعیتہ شرعیہ اور ینبورغیہ ، ایپراتوریتسہ یقاترینہنک ۱۷۸۸ نجی ییلده - ۲۲ نجی
سنتبرده یازمش فرمانی موجبچہ ، ۱۷۸۹ نجی ییلده ۴ نجی دیکابردہ « اوسا » شهر نده
تاسیس ایدلمشدر .

مفتی لر :

برنجی مفتی ، محمدجان بن الحسین در . اوفابلدہ سنک جمعیت شرعیہ تاسیس
ایدلدکی کونده ایپراتوریتسہ یقاترینہنک اوکازی ایله مفتی نصب اولنمشدر . ۱۸۲۴ نجی
ییلده - ۱۷ نجی ایولده وفات اولوب کندوسینک اوفامضافاتنده = آدجیتر = نام قریہ
ده اولان ملکندہ مدفون اولمشدر .

ایکنجی مفتی عبدالسلام بن عبدالرحیم در . ارینبورغ بلده سنده امام ایکان
وقتندہ محمدجان مفتی وفاتی صوکنده ایپراتور الکسندر بن پاول اوکازی ایله مفتی نصب
اولنمشدر . ۱۸۳۹ نجی ییلده وفات اولوب اوفامقبرہ سنده مدفوندر .

اوچونجی مفتی عبدالواحد بن سلیمان در . پیتر بورغ ده امام ایکان
حالندہ عبدالسلام مفتی وفاتی صوکنده ایپراتور نیکولای بن پاول اوکازی ایله ۱۸۴۰ نجی
ییلده ۱۹ نجی ایونده مفتی نصب اولنوب ۱۸۶۲ نجی ییلده ۴ نجی اوغوستده
وفات در . قبری اوفاده در .

دورتنجی مفتی سلیم کری بن شاهین کری بن یوسف بن قطلع محمد بن توکل در .
عبدالواحد مفتی وفاتی صوکنده ۱۸۶۵ نجی ییلده ۲۸ نجی اپریلده ایپراتور
الکسندر بن نیکولای اوکازی ایله مفتی نصب اولنمشدر . ۷۷ یاشنده حالندہ ۱۸۸۵ نجی
ییلده ۲ نجی ینوارده وفات اولوب اوفاده تاش مسجد جنبندہ مدفوندر .

بشپنجی مفتی ، محمدیار بن محمد شریف بن ابی یزید بن عبدالجلیل بن
سلطان در . سلیم کری بن شاهین کری وفاتی صوکنده ایپراتور الکسندر بن الکسندر
اوکازی ایله ۱۸۸۶ نجی ییلده ۲ نجی ینوارده مفتی نصب اولنمشدر .

اعضالر :

یوبیلی مناسبتی ایله جمعیت شرعیہ طرفندن نشر اولنمش روسچہ رساله ده - ۱۸۳۹ نجی ییلدن
صول اولان اعضالر ، مرتب ذکر اولنمش ایسه لرده انندن مقدم لاری بیان ایدلمش ایدی .
بناعلیہ مذکور سنه دن مقدم لاری فی تابوب تیوشلی اورن لرنده ذکر ایلمک ایچون جمعیت شرعیہ
ارخیواسندن کندم تفتیش ایدوب ، اخیسبالنی کاغد لردن کور دکچه بو اورنده ذکر ایدمه من .
شولای اولسه ده بعض نوبت اعضالر فی بیلور کافر صتم یتشمیدی . انشاءالله بزم نقصانمزی هم کامل
ایدر دای کمنه لر بولنور ظننده من .

(۱۷۸۹) ییلده ، ابوبکر بن ابراهیم ، بیکچنطای بن ابراهیم ، عبدالحالق بن اعظم ،

- (۱۷۹۰)
(۱۷۹۱)
(۱۷۹۲) ابو بکر بن ابراهیم
(۱۷۹۳)
(۱۷۹۴)
(۱۷۹۵)
(۱۷۹۶)
(۱۷۹۷)
(۱۷۹۸)
(۱۷۹۹) محمد امین بن محسن ، عبد الوهاب بن عبد الجلیل
(۱۸۰۰) فخر الدین بن عبد الرشید ، ابن مرتضیٰ ، فیض الله بن عدل ، فورال ۲۲ ۵
(۱۸۰۱)
(۱۸۰۲) فخر الدین بن عبد الرشید ، سیف الله بن مرتضیٰ ، فیض الله بن عدل ، اپریل ۶ ۵۲
(۱۸۰۳) خواجہ بن ایمانقل ، بشیر بن ابدوکی ، ولیشاہ بن محمود ، اپریل ۳۰ ۵
(۱۸۰۴)
(۱۸۰۵)
(۱۸۰۶) تاج الدین بن منصور ، عبید الله بن عبد الرشید ، سیف الله بن فیض الله ، سنتمبر ۵
(۱۸۰۷) ابن منصور ، عبید الله بن عبد الرشید ، امیر بن قربانعلی ، مای ۵ ۵
(۱۸۰۸)
(۱۸۰۹) سیف الله بن فیض الله ، عبد المن بن عبد الله ، عبد الخالق بن عبد الوهاب ، اپریل ۹ ۵۲
(۱۸۱۰) اوشبوکمسنہلر امضاسی ۳۰ نچی دکابر ۵ ، ۳۰ نچی ینوار ۵ ، ۳۱ نچی اوغوست ۵
(۱۸۱۱) ابن عبد الوهاب ، سیف الله بن فیض الله ، عبد المن بن عبد الله ، اپریل ۹ ۵
(۱۸۱۲) عبد الخالق بن عبد الوهاب ، سیف الله بن فیض الله ، عبد المن بن عبد الله .
(۱۸۱۲) (ایکچی برکاغدہ) عبد الخالق بن عبد الوهاب ، نعمة الله بن عبد السلام .
(۱۸۱۳) عبد الخالق بن عبد الوهاب ، محمد امین بن نوروز ، نعمة الله بن عبد السلام .
(۱۸۱۴) اوشبوکمسنہلر .
(۱۸۱۵) محمد امین بن نوروز ، نعمة الله بن عبد السلام ، عبد النصیر بن عبد .
(۱۸۱۶)
(۱۸۱۷) عبد النصیر بن عبد ، ثابت بن سعید ، سیف الملک بن عبد الرشید .
(۱۸۱۸) ثابت بن سعید ، سیف الملک بن عبد الرشید .
(۱۸۱۸) (ایکچی کاغدہ) عبد الستار بن شفی ، هبة الله بن تهر علی ، شفی بن نذیر دکابر ۸ ۵۲
(۱۸۱۹) سیف الله بن فیض الله ، عبد المن بن عبد الله ، عبد الخالق بن عبد الوهاب .
(۱۸۲۰)
(۱۸۲۱) عبد الستار بن شفی ، شفی بن نذیر ، فورال ۱۵ ۵ .
(۱۸۲۲) عبد الناصر بن عبد ، عبد الجبار بن مستقیم ، حسن بن عبد الرشید ، اوغوست ۱ ۵۳

- (۱۸۲۳) اوشبوکمسنه لر دکابر ۲۲ ۵۵
(۱۸۲۴) عبد الناصر بن عید ، عبد الجبار بن مستقیم ، امین بن دمین • اپریل ۲۶ ۵۵
(۱۸۲۵) امین بن دمین ، عبد الشکور بن عبد الرحیم ، عبد الجبار بن عبد الرحمن • اوغوست ۲۸ ۵۵
(۱۸۲۶) عبد الستار بن شفی ، شفی بن نذیر ، ینوار ۵۵
(۱۸۲۶) (ایکچی کاغده) امین بن دمین ، عبد الشکور بن عبد الرحیم ، عبد الجبار
بن عبد الرحمن اوغوست ۲۹ ۵۵
(۱۸۲۷) امین بن دمین ، عبد الشکور بن عبد الرحیم ، عبد الناصر بن محمد •
(۱۸۲۸) اوشبوکمسنه لر
(۱۸۲۹)
(۱۸۳۰)
(۱۸۳۱) ثابت بن ابدراى ، شمس الدين بن بشير ، اسماعيل بن طاهر •
(۱۸۳۲)
(۱۸۳۳) شمس الدين بن بشير ، اسماعيل بن طاهر ، شفی بن يعقوب •
(۱۸۳۴)
(۱۸۳۵)
(۱۸۳۶) محمد شريف بن عباس ، اسماعيل بن طاهر ، عين الدين بن على اكبر •
(۱۸۳۷)
(۱۸۳۸)
(۱۸۳۹) تاج الدين بن مقصود ، عبد الجبار بن رحمانقل ، محمد صادق بن على اكبر •
(۱۸۴۲) وفابن فضل الله ، عبد المنان بن عدل ، عبد الناصر بن محمد •
(۱۸۴۵) تاج الدين بن مقصود ، عبيد بن منكه ، ثابت بن ابدراى •
(۱۸۴۸) عبد الجبار بن رحمانقل ، تاج الدين بن مشترى ، تحفة الله بن حسن •
(۱۸۵۱) تاج الدين بن مقصود ، اوحدى بن اسكندر ، صبغة الله بن بغدادان •
(۱۸۵۴) احمد جان بن نوراي ، صبغة الله بن بغدادان ، تاج الدين بن مشترى •
(۱۸۵۷) اوحدى بن اسكندر ، عبد الجبار بن رحمانقل ، عبد الولي بن نعمة الله •
(۱۸۶۰) تاج الدين بن مشترى ، هبة الله بن وليشاه ، جلال الدين بن مقصود •
(۱۸۷۵) جلال الدين بن مقصود ، احمد جان بن طاهر ، محمد جان بن مصطفى •
(۱۸۷۸) صنعة الله بن جار الله ، جلال الدين بن مقصود ، نعمان بن عمران •
(۱۸۸۱) محمد جان بن مصطفى ، جلال الدين بن مقصود ، صنعة الله بن جار الله • اوشبو
صنعة الله ابن جار الله بونوبتنده وفات اولوب خدمتى نور محمد بن مفتاح الدين نامكمنسه
تمام ايلمشدر •
(۱۸۸۴) محمد بن صالح ، جلال الدين بن مقصود ، محمد الشاكر بن سيف الله •
(۱۸۸۷) ابوالمحسن بن عصمة الله ، جلال الدين بن مقصود ، محمد خليل بن سليمان •

یاثا نظام سوکنده

- ۱۸۹۰ (برهان الدین بن نصر الدین • ابوالحسن بن عصمه الله سوکنده نصب اولندی •
- ۱۸۹۱ (رضا الدین بن فخر الدین • جلال الدین بن مقصود سوکنده نصب اولندی •
- ۱۸۹۲ (عبد الرشید بن ابراهیم • محمد خلیل بن سلیمان سوکنده نصب اولندی •
- ۱۸۹۳ (نجی سنه می آینه استعفا ایتدی و خدمتی جهاندار بن تا کفا تار نام که سنه تمام ایلدی •
- ۱۸۹۳ (عنایه الله بن کاپکای •
- ۱۸۹۴ (رضا الدین بن فخر الدین • ایکچی نوبه •
- ۱۸۹۵ (حسن عطا بن محمد •
- ۱۸۹۶ (عنایه الله بن کاپکای • ایکچی نوبه •

(۹)

بعض مهم اولان حساب لر

۱۸۵۴ نجی ییلدن ۱۸۸۹ ییل باشینه قدر جمعیه شرعیه حضورنده ۱۳۹۲۷ عدد امتحان اولنوب ، آندن سوگ اولان امتحان لر حقنک اوشبو جدول ایله کور کازله در •

دیلاسی	جهله سی	امتحان توته آلمیانلر	امام خطیب مدرس لر	امام خطیب معلم لر	تولموش مؤذن لر	مؤذن لر	ییل لر
۱۳۳۹	۶۴۳	۳۰	۲۸	۳۰۷	۱۱۳	۱۲۵	۱۸۸۹
۱۴۳۱	۷۵۸	۳۱	۵۴	۳۴۵	۱۴۶	۱۸۵	۱۸۹۰
۱۱۲۵	۲۳۱	۴۱	۴	۲۸	۳۰	۱۰۱	۱۸۹۱
۹۶۲	۱۷۹	۴	۸	۴۴	۲۹	۹۴	۱۸۹۲
۱۰۹۵	۲۹۱	۹	۱۶	۸۹	۴۲	۱۳۵	۱۸۹۳
۱۳۲۳	۲۸۹	۱	۲۶	۱۲۲	۳۸	۱۰۲	۱۸۹۴
۱۷۱۳	۳۳۶	۷	۴۳	۱۱۰	۳۹	۱۲۷	۱۸۹۵
۲۰۲۱	۳۳۰	۷	۳۵	۱۲۶	۴۸	۱۱۴	۱۸۹۶
۱۱۰۰۹	۳۰۵۷	۱۰۳	۲۵۴	۱۲۲۵	۴۹۲	۹۸۳	یکون

وجود، وفات، نکاح، طلاق حساب لری

سنه لری	وجود لری		طلاق	وفات لری		وجود لری	وفات لری	جمله سی	جمله سی	وجود لری	وفات لری	جمله سی	وجود لری	وفات لری	سنه لری
	مذکر	مؤنث		مذکر	مؤنث										
۱۸۹۰	۹۹, ۱۵۲	۹۴, ۲۷۹	۴, ۵۱۱	۴۹, ۱۶۰	۴۷, ۴۵۱	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۳۶, ۸۲۰	۳۶, ۸۲۰	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۳۶, ۸۲۰	۳۶, ۸۲۰	۱۱۱, ۹۶۶	۱۸۹۰
۱۸۹۱	۷۱, ۷۰۵	۶۷, ۶۸۴	۶, ۲۹۲	۴۸, ۸۸۷	۴۷, ۳۶۶	۱۳۹, ۳۸۹	۹۶, ۲۵۳	۴۳, ۱۳۶	۴۳, ۱۳۶	۱۳۹, ۳۸۹	۹۶, ۲۵۳	۴۳, ۱۳۶	۴۳, ۱۳۶	۹۶, ۲۵۳	۱۸۹۱
۱۸۹۲	۵۸, ۳۷۵	۵۴, ۷۵۲	۷, ۳۴۱	۷۷, ۳۹۷	۷۳, ۲۹۲	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۴۳, ۱۳۶	۴۳, ۱۳۶	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۴۳, ۱۳۶	۴۳, ۱۳۶	۱۱۱, ۹۶۶	۱۸۹۲
۱۸۹۳	۶۴, ۱۰۲	۶۹, ۸۷۶	۶, ۶۴۰	۳۶, ۲۷۶	۳۹, ۲۸۷	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۸۷, ۴۱۵	۸۷, ۴۱۵	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۸۷, ۴۱۵	۸۷, ۴۱۵	۱۱۱, ۹۶۶	۱۸۹۳
۱۸۹۴	۷۷, ۸۸۷	۷۳, ۹۴۹	۵, ۷۰۹	۴۵, ۸۸۸	۴۳, ۹۳۷	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۸۹, ۴۲۲	۸۹, ۴۲۲	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۸۹, ۴۲۲	۸۹, ۴۲۲	۱۱۱, ۹۶۶	۱۸۹۴
۱۸۹۵	۷۷, ۵۶۹	۷۲, ۹۳۲	۵, ۶۱۱	۴۴, ۳۶۵	۴۴, ۳۶۱	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۸۸, ۴۱۵	۸۸, ۴۱۵	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۸۸, ۴۱۵	۸۸, ۴۱۵	۱۱۱, ۹۶۶	۱۸۹۵
یکون	۲۲۱, ۱۴۱	۳۳۰, ۵۳۰	۳۰, ۷۱۵	۲۵۸, ۷۰۸	۲۳۳, ۳۱۶	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۳۰, ۷۱۵	۳۰, ۷۱۵	۱۳۳, ۳۴۳	۱۱۱, ۹۶۶	۳۰, ۷۱۵	۳۰, ۷۱۵	۱۱۱, ۹۶۶	یکون

صوم و فطر

شهر رمضانده روزه اولمقی و عبدایلمک دقته لائق اولان شرعی مسئله لر دندر . شونک ایچون بونلرک احکام لری فقها کتابلرنده و مستقل رساله لرده تفصیل ایدلمشدر . بناء علیه بو اورنلر مذکور مسئله لرک شرعی جهتلرندن سوز سویلیمیه ضروره یوقدر . لکن فقیانک قاعده لر نی وسوز لر نی فهملمکک و شریعت دلیل لر نی مطالعه ایلیمکده خلغمز آراسنده بر اختلافی افکار حاصل اولوب و اندن باشقه فقط بزم دیارمزه مخصوص اولان بعض شیلر اوشبو اختلافی ماده سینیه ضم ایدلوب کبتمشده ، روزه اولمقده و عبد او قمقده اماملر مز آراسنده شایان تأسفی اولان بر مخالفه پیدا اولمشدر . بر سنه ده اولان مخالفته کیله چک سنه لر مخالفتی بناء ایدلدکدن بویله مخالفت نک چاره سنی بولمقدن کوب کمسنه لر مایوس اولمشدر . بعض کمسنه لر بو اتفاق سر لغی یکل حساب ایلیمکده اولوب یوز ایکیوز چاقرم اولان بر دائره ده مختلف اورن لرده اوچ حتی که دورت کونه قدر شهر رمضان عیدی او قدر لری کبی بر قصبه و بر قریه محله لر نده حتی که بر مسجدک ایکی امامی آراسنده ایکی کونده عبد او قلدیغی و شهر رمضان دن افطار ایدلدیکی مشاهده ایدلمشدر . لکن عاجز ظنهنزه بناء بونک عاقبتی و غیم ، ثوره سی هم دین مبین اسلامه سوء ظن دن عبارة اوله چغندن وقتنده اعتبار و تدارک ایتدیکاری ایچون جمله صاحب اقتدار و علماء مسئول اولنه چق فکر نده مز . عیبا ! شریعت اسلامیه ده شرط لری تابلوب ایدلان حکملر ، قوتنده اولوب ، بر قطرده روعیه اثبات و خصوصاً قضاء ایله تنفیذ و تأکید ایدلدکک جمله جهان خلقینه موجبی ایله عمل ایلیمک لازم اولوب ، اماملرک بر بر سینیه اولان رسمی مکتوب لری دلیل و حجة عد ایدلدکده خلغمزک بوقدر دوچار اختلاف اولمقلرینه نه معنا ویرلور ؟

سویلدکلر مز بر قدر مقصودمز خار جنده اولدی ایسه ده مناسبت سز هم دکدر . ایددی بو خصوصه کندو رأی مز ی عرض ایدوب اختلافک آز الماسینه سبب اولمازمی دیه امید ایلیمز . شویله که : شعبانک هفتة و اون کونلرنده قزان ، ترویسکی ، ارینبورغ ، اورسکی ، استرخان ، و سائر اورنلردن شعبان آیی کورلمکدن خبر لر او فاشهرینه سو بر انیه ده جیولوب مقدم کون ایله حتی که هیچ بر اورنندن روعیه ایله خبر اولماز سه ده شعبان باشینه قرار ویرلدر . بو تقدیر چه شعبان اون بشنچی کونلر قالدیرمای مناسب اولان محلله سو بر انیه طرفندن فرمان یازلوب = فلان کونده شعبان باشی اولمقی ثابت اولدی ، یکر می قوقزنجی

کیچہ سندہ آی کورلوب موافق شریعت اثباتہ ایدلسہ روزہ اولوکنز والاشعبان فی اوتوزکون
کامل ایله کنز ، اگرده یکرمی توقزنجی کیچہ ده رؤیة اثباتہ ایدلسہ اوزاق یوانمایون موافق
شریعت صورت ایله سو برانیہ یہ مرافعه ایدگنز = دیوتبلغ ایدلورایسه ، شهر رمضان ابتداسی
قایوکون اولوب ثابت اولدیغی حقنک شهر رمضان ک اولکی هفتہ سنک سو برانیہ ده هم قطعی
برقرار اولور ایدی . اوشنداق اولکی صورۃ ایله سو برانیہ طرفندن هم شهر رمضان ک اون
بشچی کونندن کیچکترمای معلوم اورنلره عبد فطر خصوصنک ایکچی بر فرمان ارسال ایدلور ایدی
بویله اولدیغنک هر نه قدر اختلاف تمام بتماز ایسه ده دورت کونده اولمز بلکه ایکی
کونده اولور و آنلرده ایسه ییلدن ییل آنالوب آخیرنک غایت نادر قالور ایدی . و حالبوکه
اصول عبادتی قارامق نظام بوینچه سو برانیہ یہ لازم اولدیغندن شهر رمضان حقنکده بوروشلی
دقت ایدرایسه شریعت یولنک الوغ بر خدمتی کورکازمش اولور ایدی . بوکبی فرمان لره
بر عجله امامنه لازم اولمای قران ، ارینبورغ ، سیمی پولات ، پیتراول ، ترویسکی ، استرخان ،
یرکوت ، تابل ، پیتربورغ ، مسکوف ، سامار ، جیستای ، پیرمی ، استرلیتاه - ااق ،
بیرسکی ، بلبای ، منزله ، آلبوغه ، ویرخورال ، اورسکی ، تتش ، بوغروسلان ، کبی
شهر و قصبه لره ، استرلیباش ، بورای ، کبی مشهور قریه لره اوشنداق معروف مدرس لره
کوندر لورایسه کافی اولور ایدی . بوندن اهل اسلام آراسنده بر قارنداش لک یا کاروب الغت
واتحاد و دوستلق هم پیدا اولور ایدی .

روزه و عیدار حقه سوبرانیه طرفندن هر سنه جمادی الاولی سنه - دیپار تامینه
تقدیم ایدلهش جدول صورتی در :

هجریه ومیلادیه	شعبان شهور رومیه	شهر رمضان شهور رومیه	شوال شهور رومیه	ذوالحجه شهور رومیه	عید قربان شهور رومیه	محرم الحرام شهور رومیه
۱۳۰۱	دوشنبه	سوشنبه	بنجشنبه	یکشنبه	سهشنبه	دوشنبه ۱۳۰۲
۱۸۸۴	مای ۱۴	ایون ۱۲	ایون ۱۲	سنتبر ۹	سنتبر ۱۸	اوتکابر ۸
۱۳۰۲	جمعه	یکشنبه	دوشنبه	بنجشنبه	شنبه	جمعه ۱۳۰۳
۱۸۸۵	مای ۳	ایون ۲	ایون ۱	اوغوست ۲۹	سنتبر ۸	سنتبر ۲۷
۱۳۰۳	سهشنبه	چهارشنبه	جمعه	دوشنبه	چهارشنبه	بنجشنبه ۱۳۰۴
۱۸۸۶	اپریل ۲۲	مای ۲۱	ایون ۲۰	ایول ۱۹	اوغوست ۲۷	سینتبر ۱۸
۱۳۰۴	یکشنبه	دوشنبه	چهارشنبه	شنبه	دوشنبه	یکشنبه ۱۳۰۵
۱۸۸۷	اپریل ۱۲	مای ۱۱	ایون ۱۰	اوغوست ۸	اوغوست ۱۷	سنتبر ۶
۱۳۰۵	بنجشنبه	شنبه	دوشنبه	شنبه	دوشنبه	بنجشنبه ۱۳۰۶
۱۸۸۸	مارت ۳۱	اپریل ۳۰	مای ۳۰	ایول ۲۸	اوغوست ۶	اوغوست ۲۵
۱۳۰۶	دوشنبه	چهارشنبه	جمعه	یکشنبه	چهارشنبه	سهشنبه ۱۳۰۷
۱۸۸۹	مارت ۲۱	اپریل ۱۹	مای ۱۹	ایول ۱۷	ایول ۲۶	اوغوست ۱۶
۱۳۰۷						شنبه ۱۳۰۸
۱۸۹۰	مارت ۱۰	اپریل ۸	مای ۸	ایول ۶	ایول ۱۵	اوغوست ۵
۱۳۰۸	چهارشنبه	بنجشنبه	شنبه	سهشنبه	بنجشنبه	چهارشنبه ۱۳۰۹
۱۸۹۱	فورال ۲۷	مارت ۲۸	اپریل ۲۷	ایون ۲۵	ایول ۴	ایول ۲۴
۱۳۰۹	سهشنبه	سهشنبه	بنجشنبه	یکشنبه	سهشنبه	دوشنبه ۱۳۱۰
۱۸۹۲	مارت ۱۷	اپریل ۱۶	اپریل ۱۶	ایون ۱۴	ایون ۲۳	ایول ۱۳
۱۳۱۰	جمعه	شنبه	دوشنبه	بنجشنبه	شنبه	جمعه ۱۳۱۱
۱۸۹۳	فورال ۵	مارت ۶	اپریل ۵	ایون ۳	ایون ۱۲	ایول ۲
۱۳۱۱	سهشنبه	چهارشنبه	جمعه	دوشنبه	بنجشنبه	
۱۸۹۴	ینوار ۲۵	فورال ۳۲	مارت ۲۵	مای ۲۵	ایون ۶	
۱۳۱۲	شنبه	دوشنبه	چهارشنبه	شنبه	دوشنبه	یکشنبه ۱۳۱۳
۱۸۹۵	ینوار ۱۴	فورال ۱۳	مارت ۱۵	مای ۱۳	مای ۲۲	ایون ۱۱
۱۳۱۳	چهارشنبه	جمعه	یکشنبه	چهارشنبه	جمعه	بنجشنبه ۱۳۱۴
۱۸۹۶	ینوار ۳	فورال ۲	مارت ۳	مای ۱	مای ۱۰	مای ۳۰
۱۳۱۴	—	سهشنبه	بنجشنبه	یکشنبه	سهشنبه	دوشنبه ۱۳۱۵
۱۸۹۷	—	ینوار ۲۱	فورال ۲۰	آپریل ۲۰	اپریل ۲۸	مای ۱۹

شرح : اهل اسلامه خاص اوشموصوم و فطر كى عبادة و عبد لر ، حربيه نظارتى
 طرفندن ، وقتى كلهز دن مقدم عسكر اسلام اولان مركزلره تبليغ ايدلمكد . در .
 بونلرك وقت و ميعاد لرى ، حربيه نظارتنه ، داخليه نظارتى واسطه سبله ايرشمك
 و داخليه نظارتنه ده سو بر انيه طرفندن مر افعه ايدلماكك در . بناء عليه بونلر
 خصوصتك اولان معلوماتى وقتندن نيچه آى لر مقدم ، صوبر نيه طرفندن ترتيب ايدلوب
 داخليه نظارتنه تقديم اولنمقده در .

مست : *Muhabiriler*
Qocak Livinci dersin
Saygi 19-36 966
Saygi 8 Yurmet
Tarabanan besilgen
Qarqanog Yuncin
Tevdi Senog Teri
88 Sonog
bu yemogun
beve

دو خانوی سو برانیه نظارتنده اولان اخوندلار دفتری در •

(۱۸۹۶ ییل دکابرنده)

- او فاشهر نده - - - خیرالله بن عثمان
- اویازونده - - - عمادالدین رحمانقولی • صالح اولنده
- - - مفضل بن محمد رحیم • کولده
- - -
- - -
- - - عبدالمصور بن عبدالستار • کوچومده
- - - طاهر بن فتح الله • وزیرخنی سیدده
- - - عندلیب بن احمد یار بن مصطفی • آرده
- - - میر سیاف بن کمال الدین • قیشقی ده
- - - شیخ عنبر بن طاهر • عهرده
- منزله اویازونده - - - میر نورالدین بن شاه احمد • ایرکنشده
- - - عبد الجبار زیروف • تلنجی ده
- - - لطفی الله بن یعقوب بن منصور • یاکالمده
- - - عبد الناصر بن تحفة الله • چوبتلی ده
- - - محمد ظریف بن عبد اللطیف • کوزکده
- - - میرزازهد بن احمد • تاقه آلاچقده
- - - منهاج الدین بن ابی المعالم بن مقصود • توپکلدی ده
- - - سلطان بک بن ساغندق • بیگشده
- - - ضیاء الدین بن مولوی جلال الدین • شغای ده
- - - عبد الله بن عبد الملك • امکای ده
- بلبای شهر نده - - - علی الله بن اهل الله •
- اویازونده - - - عبد الله بن عبد الغفور • الوغ چقماقده
- - - لطفی الله بن عبد العظیم • قرغیز میا که ده
- - - سیاح الدین بن حسن الدین • اناچده
- - - جهاندار بن عبد العلام بن تانکغاتار • تلا کای قوبابوده
- - - خیر الله بن حافظ • کوپر منصورده
- - - اسکندر بن محمد علی • اتقول ده
- - - هدایة الله بن عبد الغنی • بوزداکده
- - - شیخ الدین بن حسن الدین بن علی • وزیرخنی آتاشده

اسماعیل بن قتلوغ یول . کوباک ده	-	-
معتبر بن محمد . اوست بغازی ده	-	بیرسکوی اویازده
عارف الله بن علی کیکونی . کورد ده	-	-
فیض الرحمن بن احمد جان تپیوف . اچله ده	-	-
فتح الاسلام بن شهاب الدین . اسن ده	-	-
ناصرالدین بن عبدالواحد . کوبلکوچک ده	-	-
سعید بن عبدالناصر میرسلیموف . آتاش ده	-	زولتاوسط اویازدند
عبدالعلیم بن عبدالمعین . سالجوت ده	-	-
نورعلی بن خواجه احمد سلطانهلیق . قرسته لی ده	-	استرلیتاماق اویازدند
مفتاح الدین بن حسام الدین تالپازی ده	-	-
عنایه الله بن عثمان . ابرای ده	-	-
عمید الله بن حارث توقیوف . استرلیباش ده	-	-
محمد شافع بن شریف . ژیرخنی ارمت ده	-	-

محمد شاکر بن محمد یار المتوف .	-	ارینبورغ شهرنده
محمد فاتح بن عین الدین .	-	-
عبید الله بن جعفر حسن جانوف . مور ایتال ده	-	اویازدنده
اسحاق بن محمود بن اسماعیل . سعید پاسادنده	-	-
خیر الله بن زین الله علیکیوف . سعید پاسادنده	-	-
عبدالعزیز بن شاه احمد . بیکقول ده	-	-
محمد الامین بن احمد اقبیردین . توقای ده	-	-
حافظ بن حسین بن نعمه الله . چبینکه ده	-	-
عبید الله بن حمزه . مرابطال ده	-	-
علی اکبر سلطانغولوف . از انغول ده	-	-
احمد حاجی بن عبدالظاهر رحمانغولوف .	-	طرویسکی شهرنده
محمد لطیف بن اسحاق اویازدند . حماد بایوموف . اتقول ده	-	اورسکوی شهرنده
محمد کمال دولتشین . چینکم بیکتهده	-	-
صالح بن مفتاح الدین . یولوق ده	-	-
افلاتون بن یحیی . صابرده	-	-
شاه شریف متینوف . مصطفی ده	-	-
صبغه الله بن محمد . یولدوبای ده	-	-
محمد علی ایلبا حنین .	-	-
محمد حکیم بن محمد ظریف .	-	چیلای شهرنده

اویاز دنده - - صادق بن قدیر علی زؤیر نوی غلاوسکی ده
- - - محمد زاهد بن عبدالقادر • صفاکول ده
- - - عبیدالله بن عبدالحکیم • میدیاک ده
- - - عصام بن قربانعلی • محمد قای ده
ؤیر خنی اورال شهرنده - مسعود بن بلال •

اورالسکی شهرنده - صالح ایشقولوفی •
اویاز دندک - - عبدالغلام دولتشین ایلیتسکی غورودوق ده
- - - عبیدالله بن زین الله علیکایوفی • استانیتمسه سالامیحین ده

پیرمی شهرنده - نورالله بن خیرالزمان •
شادرین اویاز دندک - عبدالکریم عبدالبایوفی • آچواش ده
اوسا اویاز دنده - غیاث بن مناسب • بایچورین ده
- - - محمد قاسم بن عطاء الله منصورفی • سلطانای اولنده

توبول غوبر ناسندک - معتصم بارالی • توبول اویاز دندک • یورت قماروفسکی ده
یالوتور اوکروغندک - محمدجان خالدوفی • یورت هوس باقیوفسکی ده
تومن اوکروغندک - عبدالرحمن علیموفی • یورت شباپینسکوی ده

پیترپاول شهرندک (اقملا اوبلوستی - احمدولی بن عبدالرحمن
- - - عبدالوهاب بن عبدالیاری یاوشفی •

توم شهرنده - - - همزه حمیدوفی •
کاینسکوی اوکروغده - علی اکبر بن عبدالرشید • یورت شاکبروفسکی ده

سبھی شهرنده - - - احمدولی بن علی مناسبوفی •
- - - محمد حلیم بن امیر •

پیتربورغ ده - - - ژایاننوی استارشی اخوند حمیدالله بن عبدالحمید خلیتفی •
- - - عطاءالله بایزیدوفی • ملکبه اخوندی
- - - محمدظریفی یونوسفی • ملکبه اخوندی

مسقوه ده - - - خیرالدین بن رفیق آغیغی

وارشوادہ	- سیف الدین سونایف • وایانوی
قاستر ومادہ	- تحفۃ اللہ صفاروف • تاتار سکوی اسلوبودہ - دہ
نیرنوی ناؤغورد شہر ندہ	- سہر قند بن عبد الحمید سقالوف •
سیر غاج اویاز دندہ	- حسین سقالوف • پاشاد آولندہ
رزان غوبیر ناسندہ	- محمد علی دؤلیقاموف • قاسم شہر ندہ
قزان شہر ندہ	- محمد یوسف سعیدوف •
اویاز دندہ	- مفتاح الد بن زبیر • ایباش دہ
-	- محمد صفا بن محمد علی • نالاسادہ
-	- صفی اللہ بن تاج الدین مقصودوف • کولباش دہ
-	- حسن عطاء بن محمد سولا باش دہ
ساری کوکشای اویاز دندہ	- لطفی اللہ بن صبغۃ اللہ سلیمانوف • قتایہ از دہ
لایش اویاز دندہ	- برهان الدین بن عبد الر فیع • قزاقلر دہ
اسپاس اویاز دندہ	- محمد واعظ بغدادوف • تیکان دہ
تتش اویاز دندہ	- محمد جان بن مصطفی • قولغندہ
-	- نعمان بن عمران • شام بالقچی دہ
-	- محمد صفا بیککینین • چریشان دہ
مہادش اویاز دندہ	- حسن بن عطا اللہ • اوشمادہ
چستوپول اویاز دندہ	- معصوم باللہ بن فتح الدین • ابرای دہ
ؤاتقہ عوبر ناسی	
ساراپول اویاز دندہ	- احمد شاکر بن عبد النافع سیوندکوف • اکرچی دہ
-	- احمد لطیف بن رضوان • ایسنباہ دہ
اسلوبودسکی اویاز دہ	- ایشہ محمد شفیوف • بولشوی باغاست دہ
مالہڑ اویاز دندہ	- حسن الدین بن حسام الدین • آدای دہ
لورژوم اویاز دندہ	- نور محمد بن محمد علی • پورتنور دہ
آلابوغہ اویاز دندہ	- عبد الحکیم بن عبد العلیم • بزاکدہ
-	- عطاء اللہ بن عبد الکریم • کوچوک دہ
-	- حبیب الرحمن بن محمد صادق مسعودوف • مورت دہ

سامار شهر نده	-	شهاب الدين مينوشوف .
اوياز دنك	-	خواجه نصر الدين شماسوف . فيض الله ده
بوكلمه اوياز دنده	-	غلمان بن ابراهيم كرىهوف . مينلى باى ده
-	-	علاء الدين بن شر الدين ىركايف . كراكشاي ده
-	-	رضاء الدين بن فخر الدين . كىچوچات ده
استاؤر وپول اوياز دنده	-	يعقوب اوزباكوف . موردوى اوزرده
بوغر و سلان اوياز دنك	-	عباس سوبايوف . موچالى ده
-	-	عدل كراى قربانعلينف . مؤمن ده
-	-	عبد الهادى بن عبد القادر . اسكاي ده
-	-	حسن الله بن بهاء الدين . يرماك ده
ناؤى اوزينسكى اوياز ده	-	عبد الرشيد بن صدر الدين . كنان چنكرن خوترنك

سنبر شهر نده	-	محمد شاكربن عبد الولى بن عبد الغفار .
سينكى اوياز دنده	-	برهان الدين بن نصر الدين . استارى تيموشقه ده
بوينسكى اوياز ده	-	صدر الدين بن فخر الدين . نورلات ده
-	-	ولى الله بن عبد العزيز . سعوت ده
كارسونسكى اوياز ده	-	عبد الولى بن نجم الدين . نغاي ده

پنزه شهر نده	-	شرف الدين پاتيووف .
چهار اوياز ونده	-	فيض الله قانيوف . كيكين ده
كريينسكوى اوياز ده	-	ابوبكر بن عبد الكريم يانكايوف .
اينسار اوياز دنده	-	عنايه الله بن موسى كاپكايوف . بولشوى پالان ده
سارانسكوى اوياز ده	-	عبد الجبار بن شريفجان بن عثمان . لمبره ده
كراسنوسلوبودسكى اوياز ده	-	عبد الكريم تريغولوف . شوستروده
-	-	شاكرجان بن ثابت مامليووف . ياناق ده

ساراتوف شهر نده	-	زين الدين ينگاليچون
خوالين اوياز دنده	-	كمال الدين مقصودوف . قولاتقى ده
-	-	احسن مامين . قرامالى ده
قورنيتسكوى اوياز ده	-	عبد اللطيف قانافايوف .
پتراوسكى اوياز ده	-	ابراهيم حسن الدينوف . اوست اوزى ده

استرخان شهر نده	-	فريد بن خمزه مرتضايوف .
-----------------	---	-------------------------

- - - علی بن عبیدالله مقصودوف .
- - - مختار بن صالح . سرفسکوی اسلوبوده - ۵
- - - قریمنوی ساوهت - صفی الله بن عبدالله . خانسکوی استافکده
- - - علی بن عیسی . خانسکوی استافکده
- - - عبد الحنان بن سقرعی . تارغونسکی چاست استرشینه نومر ۱
- - - عطاءالله بن زین الله علیکا یوف . قامش سامارسکی چاست ده ناؤی قرانقه ۵
- - - ساری قل بن مصطفی . مذکور چاست ده استرشینه نومر ۱۱
- - - علی چینایبکوف . قالمیتسکوی چاست ده استرشینه نومر ۲
- - - دولت علی بن مهد . - - - استرشینه نومر ۱
- - - مصطفی کوبایوف . تالوفسکی چاست ده استرشینه نومر ۴
- - - حیدر علی جالتروف . - - - استرشینه نومر ۸
- - - ایمانعلی میرزا علییف . نارینسکوی چاست ده استرشینه نومر ۱۱
- - - عصمه الله آرالوف . برنجی پریهورسکی اوکروغن استرشینه نومر ۱۲
- - - جالی محمد اورکالیوف . ایکجی پریهورسکی اوکروغن استرشینه نومر ۳
- - - احمد کوبایوف . برنجی پریهورسکی اوکروغده .

عبد الرحمان کردی

الذی طال هذا الليل وازور جائز

وأرقتني أله لا خذل إلا عيبه

فوالله لو لا الله لرب

لرب عذابي مبد هذا السرير

هنا فترى والحياء وكفيتني

والنجم زوجه ايه تشاره ايه

بر آيا لذك توننه اير فالتني

بقوله ايه بقاي

مسئله لر

۱

(مکتب و اوقومق)

جمله مزه معلوم اولدیغنه کوره شریعت اسلامیه مزده برنجی اولان قاعده لر اوشبونلر در :
 الله تعالی حضرت لرینه اخلاص قللق و عبادة ایتیک ، جمله انسان و ادم بالالرنی دوست کورمک ،
 بارچه مسلمانلرنی قارنداش بیلیمک ، کم اولور سده اولسون حتی که حیوانات لره قدر جمله
 جان صاحبی نك حق لرنی حفظ و رعایة ایتیمک ، عهد و وعده لره وفا ایتیمک ، هر وقت ده راست
 و صداقت اوزرینه اولمق ، خلقنی کور کام ایتیمک ، خیانت ، جبر و ظلم کبی بوزق خلقلر دن
 یراق اولمق ، وغیرلره ذکر ایتد کهن شی لری بیلیمه باش سبب « علم » در . انسانلر گ
 دنیا و اخره ده مسعود و بختلی اولمقلری اوشنداق « علم » ایله در . شونک ایچون شریعت مزده
 ایروقزلر ، یاش و قارت لر ، جمله سی علم اوکرنمک و معرفت حاصل ایتیمک ایله بیور لمشدر .
 عزیز امانت لر اولان ، بالالرنک آیاقلرنی علم یولینه قویمق و هیچ اولماز سه اعتقاد و اصول
 عبادتی بیلدر قدر فرصت و یرمک ، انا ، انالره ، ولی و بابالره و تربیه ایدوچیلره فرض
 و لازم ایدلمشدر . اوشنداق عالم و اوقغان کمنه لره ، علملری یتکان قدر هم باشقه لره
 اوکرتیمک و بیلدرمک شریعت اسلامیه حکمنجه بورچ در . و حال بوکه بالالره اصول عبادة
 و قواعد دین ، اوکرتیمک ، حقنده ، خلقهن آراسنده اعتبار سزلق ، کوندن کون ارتوب
 واردیغنی ناعسف لنوب کورب تور مقده مز . باشقه خلقلر ، اوز بالالرنی عموما مکتب لره یورقب
 اوقتد قلرنک ، بز لر سوکلو بالالر مزک عزیز عمرلرنی ضائع ایدوب اوینامق و اور ام لرده یورمک
 ایله ، اوز در دقلرنی سیر ایلیمک مز . نه قدر محله لر مز ، دین علمی اوکرنور لک مکتب لردن
 عروم اولدقلری کبی کوب مکتبلر مز و در سخانه لر مز ، اوقتموچیلری اولما دیغندن درس سز
 و یران اولوب تور دقلری معلومدر . ایمدی بوروشک اولان کهچیلک لرنی قسقه زمانک
 کامل ایلیمک و بالکل آرتنک قالدرمق ممکن اولماز سده ، آزان اولسه ده چاره سنی بولمق و یولغه
 کرب آغ و ارمقندن امید سز هم دکهن .

تجربه یه بناء بالالر مزه علم اوکرتیمک ، دین و ایمان بیلدرمک اوشبو اوج تورلی
 نرسه یه توقتالوب تور مقده در . اکر ده اوشبولرک چاره سنی کورر اولسه ق بلکه بز لر
 هم علم لذتنی بیلوب بالالر مزنی یخشی تربیه ایدر ایدک . ذکر ایتد کهن شی لردن برنجیسی :
 بالالره و اهل محله یه ایمان و اسلام اوکرتیمک حقنک ، محله اماملری اجتهاد ایلیمک و تر و شما قدر .
 چونکه اماملر محله ده دین باشقلری اولدقلری ایچون ، تعلیم و یرمک خدمتی هم آنلر نك
 بوینلرینه یوکلمشدر ؛ و نه قدر مشقت لر اولسه ده صبر و ثبات ایله اولمق و مشکل لکار ایچون
 اوله چیق ثواب و مکافاتی محض الله تعالی دن امید ایلیمک ایله تکلیف اولنمش لردر .
 ایکنچیسسی ؛ علم قضیلتنی شرافتنی و عظم و یومشق سوز لر ایله آتالره و تربیه ایدوچلره
 اکلاتمقدر . و بو خصوصک وارد اولمش آیه و حدیث لری و یاکه عقلی دلیللری آچیق ترجه

ایدوب خلقلرنی توشندرمکدر • بو خدمت هم شبهه سز عجله اماملری ذمه لرنده در • اوچونچیسى: عجله لرده اولان مکتب لری تربیه و تعمیر ایلمکدر • تعمیر دیدکمزک ایکی جهتی اولوب ، بریسی اوقتوچیلار و ایکنچیسى جماعت و خلقلار اوستونکدر • اوقتوچیلاره لازم اولان تربیه و تعمیر اوشبودر: حاجت علملری و کرک سوکنک کر الکرنی اوکر تمکدر • تیوش اولمغان ، نه دنیا و نه اخره ده فائده سی کور لمیان شی لردن صاف ایدوب ، غایتک شفقت و مرحمت ایله اوقتومکدر • جماعت لره تیوش اولان تربیه و تعمیر اوشبودر: بالالری وقتنده مکتب لره یورتمک ، مکتب لری جیلی و یاقتی هم پاک و یخشی هوالی ایدوب توتومکدر • اودون و کروسین کبی عام و خاص حاجت لرده خلقلر بر برسینه اشانوب تورماسونلر ایچون عجله اهالیسی اوز آر لرندن ، اعتبارلی و خدمت ایدردای کمسنه لردن ایکی و اوچ عددنی مکتب لرنی قارامق ایچون ناظر (بلوستیتل) ایدوب بالاب قویمق لازم اوله در • اوشبو کمسنه لره ، مکتب لرک ایچ و طش لاری ، شریعت بیورد قچه پاک و خوش هوالی ، ملایم اولوب تورماقینه و اوقتوچیلارنک اوقتولارینه و بالالرک اوقماق لارینه ، شاکر دلرک خلق و فعللرینه ، الحاصل جمله حاجت لرنه کوز اولوب قاراب ، لازم اولان خدمتلری اداء ایدب تورر لره • مکتب لره ، مسجدلر ، مقبره لرمزک لازم درجه ده معمور اولما دقلری بیله روش ده قار اوچیلر مز اولما دیغندن ایدکنک شبهه یوقدر •

(مسجدلر عبادة خانه لره)

اوزمزک دین و شریعت مز اقتضاسیچه عبادة قلماقمز • دولت مز طرفندن کامل اختیار ویرلدکی کبی ، عبادة خانه لرمز اولان مسجد (شریف) لر بنا ایلمیه ده نظام دائره سنده اختیار مز اولمشدر • لکن اسلام عرفچه مسجدلر بنا سنده هم بر قدر عاده و لازم اولان ترتیب لر واردرکه رعایه ایلمک فرض درجه سنک دینلسه مبالغه اولماز • مثلا اهل اسلام اولان عجله ده نظام مساعن ایتدکی صورده اولابر مسجد ایکنچی بر مکتب امام و مؤذن دور تنچی مکتب ده معلم بشنچی بو ذکر ایدلمش لرک معاش و استقبال لرنی تأمین ایلمک لازم در • کرک سوکنده کرکنی قارامق اصولی ده بودر • اکرده بو اصوله خلاف اوله رق مثلا: برنجی مسجد تعمیره محتاج ویاکه معمور اولسه ده ، یاننک مکتب و اوقتوچیسى اولمازسه ویاکه بونلر اداره سینه یترارک قدر مصارف لقی اولمازسه ، بو عجله دن خلقلاری آیروب ایکنچی و اوچونچی مسجدلر بنا ایلمک ده نه کبی فائده اولور ؛ ، بلکه بو صورده اولکی ضعیف عجله نی تمام ضعیف لنر و ب و ایکنچیسنى هم قوه لندره آلمای هر ایکیسی دن بر ثمره کورامیه چکدر • و حالبوکه اسلام دینی نک سلامتکی تیوش سز اورن لره مسجد بنا ایلمک ایله اولمای ، مکتب لری قارامق و لازم علماری تعلیم ایتمک ایله اوله در • نه قدر قریه لر واردرکه اوچ بییش جامع و مسجدلری اولدیغی حالده بر مکتب لری یوق و آلتی یدی بلکه اون عدد اوکازلی عالملری اولدیغی حالده بر اوقتوچیلری یوقدر • اش بونک ایله قالور ایسه تشکر ایدر ایدک و حالبوکه بو کبی اماملری کوب اولان قریه اماملری ، متریقه و عجله خدمت لری حقنک اوز آر لارنده نزاع و دعوالار

چيقلروب محكمه لرده كاندلر يورتك ايله عمرلرني هوايه اوچر مقدرلردر .
 بونلردن محله خلقلرينه وخصوصا اميدلنوب تورمقده اولان بالالرينه فائده يوق ايدوكني
 سويلميه حاجت يوقدر . خلق آراسندك دشمنلق كويامك خلق بوزلماق ، بوروشك اماملر
 دعوالشماقلرندن ظاهر اولديغي تجربه ايله معلوم اولمشدر . وحالبوكه ايسكي مسجدلري
 تربيه ايلمك ثوابي هم ياكا مسجد بناء ايتمكدن كم اولماي ، اودون ، شم ، كروسين وباشقه
 حاجت لري ايچون صرف ايتكان آچه لار ، شريعت نظرندك مسجد عمارت ايله كه حساب ايدلمشدر .
 بر قريه ده بگلر ايله آچه لر صرف ايدوب ايكي ، اوچ مسجد بناء ايلمكدن يخشي ايدوب بر مسجد
 واندن ارتدقينه بر مكتب بناء ايلمك ممكن اولادر . اكرده بونلردن هم ارتقور ايسه مسجد
 ومكتب لر فائلك سينه وقف ايدلسه بيكر ك فائلك لولاولادر . اوشنداق بر اولك بش مسجد بناء
 ايله چك آچه ايله ، قيايمته قدر قالورلق درجه ده محكم ايدوب تاش دن ويا كه كير پيچ دن
 بر مسجد بناء ايلمك فائلك لولويدكي البته معلومدر . اكرده ايسكي مسجدلرني تربيه ايلمك
 كهچيلك ايتميان بر كمسنه ، الله رضا سيچون ياكا مسجد بناء ايلمك حسابندك اولسه ، بومر همتي ،
 مسجدلري قضايه دوغري كلمش ويا كه هيچ بر مسجدلري اولميان اورنلر ايلمك تبوش
 ايدى . بعض قريه لر واردركه مسجد بنا ايتميه قدره لري وامام آلميه قوه لري اولما ديغندن
 اوتوز ، قرق چاقرم مقدارنده اولان مسجدلره تابع اولمش لاردر .
 بيله اورن لاركوب اولوب محكمه اسلاميه ميعه معلوم لردر .

۳

(مقبره لر)

آتا ، بابالرمز وطن لري اولان زيارت (مزار ، قبر) بركون ، بزله هم وطن ويورت
 اولاققدر . صوك اورنمز ومقاممز ، هيچ شبهه سز مراردر . اوشبونك ايچون شريعت اسلاميه مز
 قبر ومزارلري حرمتلب قوتوق ايله بيورمش وضروره سز اوستونيك تايتاب يورمكدن منع
 ايلمشدر . لكن كوب قريه لرمز واردركه مزارلري لازم درجه ده ساقلانماي ، اطرافينه
 احاطه لاريسالماي ، ايچينه حيوانلر كيرب حرمت سز ايدوب يورمكدن لردر . وحالبوكه بتون قريه
 خلقينه بر قبرلكي حرمتلب آسرامق ، آتاوانلر سوياكلرني تربيه لب جانلرني راحت لندرمك
 مشكل اشلر جمله سندن اولماز سه ده ، فقط اعتبار ايدلمديكدن ، ويران وخراب حاله قالمقده در .
 سوكلو آتاوانلرمز ايچون عمرمز بارنجه خدمتلرني جانمزه منت بيلدكمز حاله بركون ايكي
 كون خدمت سز هيچ شىء حساب ايدلمكده ايدكي معلومدر . بوتقديرچه جمله مز اتفاق ايله آتا
 وآنلرمزك خانه ويورطلارني قول كوچمز ايله تعمير ايدرايسه ك برلردن ممنون اولورلار ايدى
 وحالبوكه آنلرك دنيا زينت وچاچكه لرنده رغبت لري قالماشدر . بلكه مزارلري اطرافينه
 حيوان كرممز درجه ده اغاچ ياكه تاش دن احاطه ايلندرر ويا كه چوقر قاز ايرسه ك ، اولكلرمزني
 جانلاري شاد اولور ومزارلرمز باغچهلر مثالنده مرغوب اولور ايدى . بركون اولور بزله هم
 بالالارمز بيله روشك حرمت ايدرلر ايدى .

(وعظ سویلمک)

شریعت اسلامیه حکمتیچه ، یومشاقی وعظ و کورکام نصیحت لرایله دوغریلغه اونده مک ثوابلی عملدر . برلرده هم اهل اسلامه وعظ ایدوچیلر اماملر و عالملردر . اعتبار ایله سوزلنمش وعظ لرك كوكلره اثری وفائده سی کوبدر . استاذدن اوقلدیغی تقدیرده آی لروقت اوزدرب درس آلاچق علملری ، یخشی سوزلمک اولان کمنه لرك بر عجلسه سوزلنمش وعظ لرنندن ایشدوب خاطره آلمق ممکن اولادر . لکن نه چاره که برلرده ، وعظ سویلمک ادب و شرطلرینه لازم درجه ده اعتبار ایدلماشدر . تیش اولسه اولماز سه ده ، واعظ لرمز عرب و فارسی سوزلری کوب قاتناشدر ب سوزلمکده لر ایدکی معلومدر . آکلامق یکل اولسون ایچون الله تعالی حضرتی هر قومه اوز دیللی اوزرنده رسول لری یباردکی حالده بزم عاللمز عرب صرفلری فارسی دیلی ایله او قندقلری کبی وعظ لری هم آکلاشلماز درجه ده یادیل ایله سوزلمک لردر . بونک سببی برلره معلوم اولماز سه ده بلکه اوزلرینه معلومدر . لکن بزم فکر مزه بناء وعظ لردن لازم درجه ده اعتبار و عبرت النمادیغی نك سببی دکلاوچیلر مز وعظ لری آکلاما دیقلرنندر . زمانمزده هر بر خلق نازک علملری وغایتده چیتن اولان فنلری اوزلری نك آنادیللری ایله یکل ایدوب هر کمنی اشنا ایلدکلرنک ، بزم اماملرمز ، اک آچیق اولان شریعت اسلامیه قاعده لری و اسلام حکملری آنادیلی ایله آکلاته آلمادیقلری که چیلک حساب ایدلماز ایسه دنیا ده که چیلک دیکن شی عهیچ اولماز سه کرك . وعظ سویلمک اولان ادب لری ، اخلاق کتابلرنده بیان ایدلماشدر . لکن بر ایکی نقطه سنی بو اورنده برلر هم ذکر ایدر ایرسه ک ضرر اولماز سه کرك . شویله که . سوزلاوچی کمنه وعظنی قچقر براق ، آشتمای ، خلق آکلارلق درجه ده اوز دیللی ایله ، ضروره اولدیقه عرب و فارسی دیلنی قاتناشدرمای مثلاً عرب کتابندن سوزلرایسه عرب سوزلری نك برام برامینه معناویرمای بلکه هر جمله نك خلاصه سنی اچیق ترجمه ایدوب سوزلمک لازم اولدر . اوشنداق وعظ لرك قرآن شریف و درست حدیث لره بنأ ایدلمسی لازمدر . اصلی اولیمان سوزلر ویلان حکایه لردن صاف اولوب ، دکلاوچیلر یالقماز دای روشده قسقه وفائده لو اولمق لازمدر . کنه وعظ لری ، هر وقت ده بر اش عقنده اولمای ، خلق لرك کرا کلرینه قاراب اولمق تیشدر . مثلاً عبادت حکملری و فضیلت لری ، آتاو آنالرك بالالار اوستونده وبالالار نك آتا وانالار اوستونده اولان عقلارینی ، ایر ایله خاتون کورشلی لرنسل وقارنداش لری ، وجهله انسانلر آراسنده اولان عقلاری ، ایمان و اسلام عاجز و فقیر و یتیم لره اعانت ایتمک فضیلتنی ، راستلق و دوستلق اوشنداق او قومق و او قوتمق فائده لری ، ظلم و جبر و خیانت کبی شریعت نهی ایتکن نرسه لرده اولان ضرر لاری ، جمله سنی مناسب وقتلرنده خلق لره ایشتمک لازم اولادر . بونلردن باشقه هم وعظ لرده اوشبو ذکر ایدیله چک خصوص لری بیان ایدلمک ضروردر : شریعت اسلامیه نك بیورمش ونهی ایتمش شی لرینی ، بیورمقنده ونهی ایتماکنده اولان سر و حکمت لرینی ، رسول اکرم ک نسل و قبیله سی وجهله یورت جماعت لرینی ، صحابه لری ، و رسول اکرم ک نه روشده دنیا کچیرما کینی ،

شریعت اسلامیه ؛ خلقلر نی یالقاولقدن منع ایدوب حلال کسب ایله بیوردیقنی ، هر تورلی هنر و صنعت لری اوکرنمک مباح بلکه بعض وقتده فرض کفایه ایدوکنی ، یالقاولری الله تعالی سومادیکنی ، چیت کمسنه لر قولند اولان مال لاره طمع ایدوب کسب سز و اش سز یا توچیلر مسلمان جماعتینه الوغ بلاء ایدکنی ، اصل سز سوز لر سوز لب خلق آراسنده فتنه چیقارمق و حیله لر توزب کشی لار مال لار نی جمع ایلمک ممنوع ایدکینی ، یتیم و مظلوم لر مال لار نی اشامق حرام اولدیقنی ، شریعت بیورمش روش ایله مال لار دن معلوم مقدار نی اورنلارینه صرف ایتمک فرض ایدکنی و غیر لری .

(امام لار)

عجلده اولان امام لار شول محله نك دین باشلقلری حساب ایدلنهلر . انسان لرك خلق و فعللری توزك هم بوزق اولمایه امام لرك الوغ اثر لری اولادر . امام لار ، سوز لری ایله یخشی لقه دلالت ایتدکلری کبی فعللری و عاده لری ایله هم خلقه اورناک و کوچر کچ اولمقده لار دره . عجله لر خواه الوغ ، خواه کچوک ، خواه فقیر خواه بای اولسون امام لرك اورن لاری غایتند الوغ و حرمتلو اورن در . = اورن لری نك دین باشلقلار نی اورن لری سایل سونلر و الله تعالی حضورنده اورن لری جواب و برسونلر = دیب ، امام سایلماقنی دولت مز اوز مزه مرحمت ایدوب تابشر مشدر . بونك ایچون نه قدر تشکر ایدر ساکک آز اولور . ایله دی بوکبی حرمتلو اورن لاره بر بر تورلی نفس فائده سی ایچون و یا که آتاسی و اناسی حرمتی ایچون کنه ، تبش سز و استحقاق سز کمسنه لری سایلمش جماعت لر هم نظام هم الله تعالی یه خیانت ایلمش اولور لر . شونك ایچون امام سایلماقده اولان فرصتی ضائع ایتمک و دولت مز طرفندن احسان ایدیلن حقمنی اعتبار سز روشچه یور تمک الوغ خطاءلق و عیب حساب ایدلسه کرك . حالبوکه هر کون بر امام سایلماق و یا که یکلک ایله اورنندن چیقارمق ممکن دکدر . امام اولناچق کمسنه نك بر نیچی درجه دقت ایدله چک نرسه سی ، علمی خلقی کوزل اولمقی در . حتی که اهلیه سی نك هم اورن لری نك قزبالا لارینه ، ایمان فرض و واجب و بالجملة خاتونلره مخصوص اولان احکام شرعیه لری بیلدر در جهده علم قوتی اولمقی در ؛ چونکه خاتونلر ایچون بیلمیه تبش اولان کوب مسئله لر واردر که اوکره توچی لرده خاتون لر اولماقی لازم اولور . حتی که بوکبی مسئله لر دن حساب سز دیور لک لری رسول اکرم افندم زک خاتون لری طرفندن کوچر لمشدر . شول حکمت ایچون رسول اکرم حضرت لری نه کوب خاتون نکاح لنمکده لازم کور لمشدر . ایله دی یازمیه مراد ایتدکم سوز لر بو اورنک تمام اولدی . انشاء الله سوز لر مزنی بعض کمسنه لر اعتبار لری نه الور لر دیو امید ایلمککیم . الله تعالی اولاد مزه علم و هنر اوکراتمیه و جمله مزنی بخت سعاده صاهبلری ایتیمیه سبب لری میسر ایتسون . الله حضرتی نك مرحمت و شفقت ایشکری بر لر ایچون هم اچیق در . فقط بزازه اجتهاد و غیرت لازم در .

انتهی